

ŚWIAT: KOREA - PIERWSZY TYDZIEŃ DEMOKRACJI GENERALÓW •
 POLSKA: DAROWIZNA TYSIĄCLECIA • EMIGRACJA: BE MY GUEST -
 FILM GROZY? • NOWY DZIAŁ "ROCKOWISKO" • KOŁĘDY •
 DANIA NA WIGILIĘ

PISMO NIEZALEŻNE WYDAWANE PRZEZ GRAŻYNĘ I ZBIGNIEWA FARMUSÓW

ECHO - TYGODNIK POLSKI

NO. 10 • 23-30 GRUDNIA 1987 • TORONTO • PUBLISHED WEEKLY • CENA: \$ 1.25

Second Class Registration Number Pending Postage Paid At Toronto

ZBRODNIA W GIBACH

Groby odkrył mieszkaniec wsi Dworzysko, Stefan Wyszczynski, 29 czerwca tego roku. Było to między Gibami a Rygołem, dokładnie w połowie drogi 8 kilometrów do Gib i 8 kilometrów do Rygola. Jest to polana długa na 50 metrów i szeroka na 25. Wokoło otacza ją gęsty las szpilkowy. Ktoś poszedł pierwszy kopac, potem drugi i dalsi. W wielu miejscach znajdowali kości, zakopane może metr pod ziemią. Potem okazało się, że temu pierwszemu ktoś na łozu śmierci powiedział o ukrytych w lasach grobach, że emerytowanego leśniczego zadziwiło, dlaczego na tej polanie nie ma samosiejek, ~~korowek ani pozłomek, tylko sam jałowiec~~ i jałowiec, że miejscowi wiedzieli, iż krowy się tam pasć nie chcą.

Najmniej kości ludzie znajdowali na samym skraju polany. Dokładnie w tym miejscu władze urządziły później oficjalną ekshumację.

Ktoś przyniósł kwiaty, ktoś postawił brzozy krzyż. No i ktoś wreszcie zawiadomił gminę.

15 lipca przyjechały władze szef SB z Suwałk, kierownik Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich z Białogostoku i specjaliści z zakładu medycyny sądowej.

Ekshumacja

Komisja prawdopodobnie nie spodziewała się zastac na miejscu ludzi - tymczasem

przybyli oni tłumnie - milicja nie przyjechała od razu. Miejsce robot ograniczono sznurkiem, kazano ludziom się cofnąć, ale nie posłuchali. Kopac zaczęto tylko jeden rów, z samego kraja. Kiedy zobaczono, że ciała leżą daleko od siebie, jeden z komisji powiedział: "Przecież widzicie, że tego nie mogli zrobić Rosjanie." Potem pojawiła się milicja.

Milicji było dużo, ale nie interweniowała, jedynie zabierała ludziom filmy z aparatów fotograficznych. A komisja tymczasem pokazywała obecnym przedmioty wydobyte z grobow, bo był to identyfikacyjny znaczek niemiecki guzik od niemieckiego munduru znaczek SS z trznią głową. Ale potem natrafili na damskie kolczyki a potem na te dwa szkielety z nogami powiązanymi kab-

lem, więc szybko zakończono całą ekshumację.

W sumie wszystko trwało zaledwie parę godzin, komisja rozkopała kilka grobów z kraja i szybko doszła do wniosku, że są to groby niemieckie, co natychmiast na konferencji prasowej powtórzył Urban.

Ludzie patrzyli, jak urzędowa komisja odkopywała groby to tu, to ówdzie, bez żadnego porządku, nie zabezpieczając niczego, wrzucając pojedyncze kości bez ładu do przywiezionych pudeł. Z wyjętej z grobu papierosnicy ktoś najpierw odsypał część

Dokończenie na str 6



TWARZE OPOZYCJI TADEUSZ KONWICKI, autor "Kompleksu Polskiego", pierwszej książki wydanej w Polsce poza zasięgiem cenzury. Copyright IPA

O NOW-ej w Ameryce

Dziennik Los Angeles Times zamieścił wywiad z Adamem Michnikiem i anonimowym dyrektorem Niezależnej Oficyny Wydawniczej. W wywiadzie kształtuje się obraz podziemnego wydawnictwa, działającego od lat na profesjonalnym poziomie, niebezpiecznego i nieuchwytnego dla władzy, posiadającego sekcję druku, rynku i dystrybucji, wydawnictwa o ogromnym zasięgu, publikującego zarówno książki jak i, na przykład, videokasety, będącego żywym przykładem dla opozycji w innych krajach bloku wschodniego.

NOWa, która była pierwszym wydawnictwem niezależnym w kraju, przełamała barierę strachu przed publikowaniem poza zasięgiem cenzury. Już po pierwszej książce, "Kompleks Polski" Tadeusza Konwickiego, zgłosili się do niej pisarze objęci zakazem druku, Kazimierz Brandys i Jerzy Andrzejewski. Potem zaczęły pojawiać się inne wydawnictwa.

Dzisiaj NOWa ma swoje stoisko na Międzynarodowych Targach Książki we Frankfurcie nad Menem, a z jej doświadczeń korzystają zwłaszcza opozycjoniści węgierscy, choć nie tylko oni. W Polsce NOWa wywiera presję na władze, które wiedzą, że jeżeli nie rozluźnią cenzury, szczególnie w dziedzinie historii, publikacje i tak ukazały się w obiegu niezależnym.

Milicja w dalszym ciągu poluje na wydawców, drukarzy i kolporterów NOWej. Jednocześnie Adam Michnik twierdzi, że dzień, w którym publikacje NOWej będzie się kupować w Polsce w kioskach "Ruchu" jest coraz bliżej.

• **AntyKGB-owska demonstracja w Moskwie** W pobliżu moskiewskiego Instytutu Oświaty i Wychowania, w 70 rocznicę utworzenia sowieckiej bezpieki, odbyła się demonstracja przeciwko KGB 8 uczestników demonstracji zostało aresztowanych Jeden z plakatów głosił "70 lat terroru KGB"

• **Ofensywa wojsk reżymowych w Afganistanie** Telewizja sowiecka podała, że wojska afgańskie podjęły poważną ofensywę przeciwko 9000 mudzahedinów w południowo-wschodnim Afganistanie

• **Rezygnacja Gustawa Husaka** 75-letni Gustaw Husak, długoletni sekretarz generalny Komunistycznej Partii Czechosłowacji, zrezygnował ze stanowiska, powołując

się na "bardzo poważne powody" Husak będący na stanowisku sekretarza generalnego od 1968 roku oświadczył, że nie czuje się dłużej na siłach, by spełnić "wielkie zadanie" nałożone na niego przez kraj znajdujący się "w kluczowej fazie rozwoju" Ustąpienie Husaka pobudziło spekulacje o ustąpieniu innych starych przywódców komunistycznych, wywodzących się z ery przedgorbaczowskiej

• **Milosz Jakesz nowym przywódcą Czechosłowacji** 55-letni Milosz Jakesz objął po Husaku stanowisko sekretarza generalnego Komunistycznej Partii Czechosłowacji Oświadczył on w swym pierwszym wystąpieniu na tym stanowisku, że wszyscy ci, którzy chcą powrotu do reform sprzed 20

lat, nie mają szans na urzeczywistnienie swych pragnień Źródła dobrze poinformowane podają, że od dłuższego czasu wśród najwyższych władz partii występowały ostre różnice zdań dotyczące polityki reform Gorbaczowa w Związku Sowieckim i oczekiwanych przez niego reform w państwach satelickich Husak utrzymywał, że reformy Gorbaczowa idą za daleko Jakesz uchodzi za umiarkowanego reformatora i wypróbowanego przyjaciela Związku Sowieckiego Ma również jako jedyny z partyjnej hierarchii doskonałe stosunki osobiste z Gorbaczowem Po raz pierwszy spotkał Gorbaczowa w maju 1969 roku, kiedy towarzyszył mu w Czechosłowacji w 5-dniowej wizycie poświęconej funkcjonowaniu rolnictwa w Czechosłowacji Gorbaczow był wówczas II sekretarzem partii w Stawropolu Jakesz był odpowiedzialny za czystkę około pół miliona członków partii, przeprowadzoną po inwazji wojsk Układu Warszawskiego w 1968 roku

• **Gary Hart ponownie ubiega się o prezydenturę** Gary Hart ogłosił, że włącza się ponownie w walkę o uzyskanie nominacji Partii Demokratycznej na prezydenta w wyborach 1988 Przed 7 miesiącami wycofał się z wyścigu, w atmosferze skandalu gdy prasa ujawniła, że spędził noc z 29-letnią modelką D Rice Zona Harta powiedziała, że z całych sił będzie pomagała mu w kampanii o uzyskanie nominacji Wielu polityków i komentatorów politycznych określiło decyzję Harta jako "odrażającą" Niektórzy z nich stwierdzili, że przystąpienie Harta do walki o prezydenturę w efekcie przyniesie zwycięstwo kandydatury Partii Republikańskiej

• **Książę Karol stracił 15 milionów dolarów z powodu krachu giełdy** Osobisty majątek następcy brytyjskiego tronu szacuje się na 280 milionów dolarów

• **Kenia i Uganda na krawędzi wojny** W piątym dniu ostrych walk granicznych pomiędzy Ugandą i Kenią prezydent Kenii Daniel arap Moi oskarżył Ugandę o prowokowanie wojny z Kenią.

• **Amerykański Departament Stanu nakazał opuścić USA M. Katkowi, drugiemu sekretarzowi misji sowieckiej w ONZ** Rzecznik Departamentu Stanu C Redman poinformował, że prowadził on działalność niezgodną ze statutem dyplomatycznym i od pewnego czasu był obserwowany przez FBI

• **Norwescy Laponczycy ubili 8000 reniferów** Wykazały one nadmierne napromieniowanie 19 miesięcy temu po katastrofie nuklearnej w Czernobylu na południową Norwegię opadł cez-137 Renifery odżywiają się głównie mchem i porostami, które czerpią środki odżywcze z powietrza Rząd norweski wypłacił Laponczykom 3 miliony dolarów odszkodowania za zniszczone stado

• **Premier Japonii Noboru Takeshita na konferencji ASEAN w Manili zapewnił państwa południowo-wschodniej Azji zrzeszone w ASEAN (Association of South East Asian Nations), że Japonia nigdy nie stanie się potęgą militarną.**

• **Rząd rumuński odrzucił zachodniemiecką ofertę pomocy żywnościowej, oświadczając, że nie jest ona konieczna, gdyż w Rumunii nie występują braki żywności**

• **Kandydat rządowy wygrał wybory prezydenckie w Korei Południowej** W pierwszych bezpośrednich wyborach prezydenckich od 16 lat wygrał kandydat rządowy Roh Tae Woo Kandydaci opozycji oskarżyli rząd o sfałszowanie wyników Jeden z nich wezwał naród do uznania wyborów za nieważne i zakończenia militarnego reżymu Chun Doo Hwana i Roh Tae Woo Tysiące demonstrantów starło się w kilku miastach z policją, oskarżając rząd o wyborcze oszustwo

• **21 Palestyńczyków zabitych w Gazie i Zachodnim Brzegu** W trwających od 9 grudnia demonstracjach Palestyńczyków na okupowanych przez Izrael terytoriach Gazy i Zachodniego Brzegu zginęło co najmniej 21 Palestyńczyków Zostali oni zastrzeleni przez żołnierzy izraelskich Lewica parlamentarna w Knesecie oskarżyła rząd o posłużenie się drakonskimi środkami usmierzania buntu Palestyńczyków Niektóre z gazet izraelskich wystąpiły z oskarżeniem ze wojsko izraelskie zanizła liczbę zabitych Palestyńczyków, grzebiąc niektórych zabitych w nocy w tajemnicy przed rodzinami Armia zaprzeczyła temu oskarżeniu

• **Wykonanie wyroku śmierci na sowieckim żołnierzu** W Związku Sowieckim wykonano wyrok śmierci na S Żukowie, żołnierzu, który w grudniu ubr zamordował budapestzkiego taksówkarza Zwłoki S Lukacsi zostały znalezione w Dunaju Żukow złożył odwołanie od wyroku do sowieckiego Sądu Najwyższego, który odrzucił apelację

• **Wspólny komunikat Papieża i Demetriosa I** Papież Jan Paweł II i Patriarcha Kościoła Prawosławnego Demetrios I wydali wspólne oświadczenie zawierające ostrą krytykę ludzi zabiegających wyłącznie o zaspokojenie cielesnych przyjemności i oddających się nałogom Komunikat mówi także o wspólnej pracy na rzecz sprawiedliwości i pokoju na świecie, prowadzeniu misji w obronie godności ludzkiej, przeciw ubóstwu, ograniczaniu wolności osobistej i religijnej

• **Ojciec Święty i Patriarcha Kościoła Prawosławnego napiętnowali rasizm jako wyraz lekceważenia fundamentalnej równości wszystkich ludzi przed Bogiem** Wizyta Demetriosa I, odbyta w I dekadzie grudnia, była drugą wizytą duchowego przywódcy prawosławnego w Stolicy Apostolskiej, od czasu gdy oba Kościoły zerwały kontakty w XI wieku

• **Brytyjczycy podziwiają najbardziej Thatcher i Gorbaczowa** Sondaż Gallupa wykazał, że najbardziej przez Brytyjczyków podziwianą na świecie kobietą jest Margaret Thatcher, a mężczyzną Michał Gorbaczow W kategorii żeńskiej drugie miejsce zajęła Matka Teresa, trzecie królowa Elżbieta, a czwarte księżniczka Anna W kategorii męskiej drugie miejsce zajął irlandzki piosenkarz Bob Geldof, organizator koncertów "Aid for Africa"

• **Zaginęły kartoteki zbrodniarzy wojennych** Organizacja Narodów Zjednoczonych poinformowała, że z jej archiwów zaginęły kartoteki 433 przestępców wojennych Sekretarz Generalny ONZ Javier Peres de Cuellar polecił przeprowadzenie śledztwa Nie podano do wiadomości kogo dotyczyły zaginione dokumenty i kiedy kartoteki zostały usunięte

• **Pomnik Mao usunięty** Pomnik Mao Tse-tunga wzniesiony w latach 60-tych na placu w pekińskim ośrodku uniwersyteckim został zburzony by umożliwić postawienie biblioteki ufundowanej przez kapitalistę z Hongkongu Mieszkańcy Pekinu podkreśliли, że jeszcze w ubiegłym roku nikt nie odważyłby się na taką śmiałość, zartując, że biblioteka została zbudowana wokół pomnika

• **Antysemityzm w Holandii** W Holandii zanotowano najpoważniejszy od czasów wojennych przypadek antysemityzmu, wywołany opozycją holenderskich Żydów wobec wystawienia kontrowersyjnej sztuki, autorstwa swiatowej sławy reżysera zachodniemieckiego zmarłego już Rainera Wernera Fassbindera Na początku grudnia holenderski aktor żydowskiego pochodzenia, Jules Croiset, został porwany w Belgii i przetrzymany przez porywaczy przez 13 godzin Wyjasniono mu, że porwano go za to, że protestował przeciwko sztuce "Gruzy, miasto i śmierć" i za rolę jaką odegrał w przerwaniu jej spektaklu Demonstranci wdarli się na scenę w teatrze rotterdamskim, podczas premiery sztuki o żydowskim spekulancie, który eksploatował i ostatecznie zamordował niemiecką prostytutkę Demonstranci stwierdzili, że historia ta jest głęboko antyżydowska i pobudza do antysemityzmu Policja holenderska podała, że od przerwania spektaklu notuje coraz więcej skarg, napływających od ludności żydowskiego pochodzenia, której ultrapravicowcy grożą represjami

• **"Znieważenie imienia Stalina"** Sowiecki obywatel pozwał do sądu tygodnik "Literaturnaja Gazieta" za "znieważenie imienia Stalina" W uzasadnieniu swego pozwu napisał, iż "nie ma, jak dotąd żadnych dokumentów stwierdzających, że Stalin popełnił jakies przestępstwa, a zamieszczony przez tygodnik materiał rzuca na Stalina złe światło bez dowodów" Była to reakcja na wywiad, przeprowadzony przez tygodnik z pisarzem A Adamowiczem, który domagał się "pełnej prawdy o Stalinie i jego zbrodniach" Sąd odrzucił pozew, zastaniając się technicznymi szczegółami prawniczymi

ECHO-TYGODNIK POLSKI

wydają:

Grazyna i Zbigniew FARMUS

adres pocztowy:
51A Thistle Down Blvd.
REXDALE, Ont. M9V 4A6
tel 743-5706

Redaktor naczelny Grazyna Farmus
Dyrektor działu reklamy i dystrybucji
inż. Zdzisław Wójcik

REDAKTORZY DZIAŁÓW
Świat, Kanada Zbigniew Farmus
Polska Katarzyna Banachowska
Czytane między wierszami &
Lektury nieobojętne
Karolina Jankowska

Korespondencje z dalekiego Kraju
Bolesław Slesinski
Dział popularno-naukowy,
Andrzej Wozniawicz
Stanisław Skoneczny
Teatr Darek Barecki
Sport Adam Polanski

Poradnia Zaufanie dr Zofia Bończa
Pokochać kapitalizm
dr Krzysztof Ostaszewski
Na Nowej Ziemi

Aleksander Piekarski
Angielski Andrzej Klimaszewski
Prawo Mec Kwiatek

Radlestezja Bogusław Rzepecki
Apteka Natury dr Zofia Górnicka
Poczytaj mi Echo Adela Dymka

Piękna Polka Barbara Raczyńska
POGŁOS (miesięcznik)
Magda, Marek i Kot Czyzyccy
Pobyt stały (powieść)
Marek Majewski

Horoskop, Kalendarium, korekta
Ewa Rewkowska
WSPÓLPRACUJĄ:

prof dr Ewa Brantley, Wacław Liebert,
Lech Jamka, Janusz Pietrus, Tadeusz Pruss
zdjęcia

Independent Polish Agency,
Andrzej Stawicki, Zbigniew Obrębski
konsultacja graficzna i rysunki
Marek Majewski, Patryk Halkiewicz,
Jacek Olszewski

konsultacja komputerowa
Habdank Communications,
Independent Computer Experts,
Mirek & Associates
tłumaczenia z niemieckiego
S Cech

skład drukarski
Olimpia Oriewicz
druk

Polish Alliance Press
dystrybucja torontońska
Michał Gatusza

ADVERTISING RATES

DISPLAY ADS \$ 7 00 per col. inch, FULL PAGE \$ 700,
HALF PAGE \$ 350 00

Classified Ads \$ 4 (up to 25 words) Job Ads FREE
Special minimum 3 months' advertising (12 issues)
1 col 1 1/2 inch \$ 65 00, 2 cols -1 1/2 inches \$ 130 00
2 x 3 inches \$ 260 00 photo extra \$ 5 00
3 x 3 inches \$ 390 00

SUBSCRIPTION PRENUMERATA
PÓLROČNA \$ 25 00, RÓČNA \$ 50 00
dla nowo przybyłych, wg kolejności zgłoszeń (12 numerów) bezpłatna

**SZPIEG RUMUŃSKI
UKRADŁ KANADZIE TAJEMNICĘ
CIEŻKIEJ WODY**

Ion Mihai Pacepa był szef rumuńskiej służby wywiadowczej zbiegły w 1978 roku na Zachód powiedział w wywiadzie dla gazety "Kingston Whig-Standard" że budowana obecnie w Rumuni fabryka produkcji ciężkiej wody opiera się całkowicie na skradzionej technologii kanadyjskiej. Ekspert ciężkiej wody kontrolowany jest przez Międzynarodowy Komitet Energu Atomowej gdyż ciężka woda odgrywa kluczową rolę w produkcji plutonu niezbędnego w broni nuklearnej. Zdaniem Pacepy kradzież technologii produkcji ciężkiej wody nastąpiła 15 lat temu. Szpieg był chemikiem pracującym w kanadyjskim przedsiębiorstwie produkującym reaktory nuklearne Candu w sekcji wytwarzania ciężkiej wody. Zdaniem Pacepy szpieg rumuński który udając kogoś innego otrzymał kanadyjskie obywatelstwo pracował przy wytwarzaniu ciężkiej wody przez 2 lata skradł praktycznie wszystkie potrzebne informacje do jej samodzielnego wytwarzania. Zrobione przez niego mikrofilmy przesłał do Rumunu dyplomataczny mu kanałami. Pacepa podkreślił że zapoczątkował on jedynie pierwszą falę rumuńskich agentów przybyłych do Kanady w celu zdobycia tajników reaktora nuklearnego Candu. Po niej nastąpiło kilka innych fal infiltracji kanadyjskiego przemysłu nuklearnego.

Rzecznik kanadyjskiego ministerstwa spraw zagranicznych Ann Collins stwierdziła że Kanada sprzedała Rumuni dostawne całą technologię Candu z wyjątkiem technologii wytwarzania ciężkiej wody.

**AIR CANADA
ZNOWU W POWIETRZU**

109 samolotów należących do Air Canada podjęło regularne loty. Strajk pracowników naziemnych zakończył się osiągnięciem historycznego porozumienia według którego emerytury będą ulegały zwiększeniu kompensującemu inflację.

**DEMONSTRACJA PRZECIWKO
SOWIECKIEJ OKUPACJI
AFGANISTANU**

W dniu 27 grudnia, godzina 2 p.m. odbędzie się przed City Hall w Toronto w 8 rocznicę inwazji Związku Sowieckiego na Afganistan demonstracja przeciwko sowieckiej okupacji Afganistanu. Demonstrację zorganizował Związek Afganów w Ontario który gorąco zaprasza Polaków do udziału.

**TURNER OCENIANY NAJNIŻEJ
PRZEZ KANADYJCZYKÓW**

Sondaż Gallupa z tego miesiąca wykazał że tylko 26% Kanadyjczyków uważa że przywódca Partii Liberalnej J. Turner jest atutem partii. Przywódca NDP

E Broadbent został uznany za atut partii przez 61% Kanadyjczyków. Natomiast 37% Kanadyjczyków uznało za atut Partii Postępowo Konserwatywnej premiera B. Mulroneya.

Wszyscy przywódcy partii zostali ocenieni niżej niż w grudniu ubiegłego roku. Wówczas Turnera uznało za atut liberalów 47% Kanadyjczyków Broadbenta za atut NDP 66% a Mulroneya za atut konserwatystów 41%.

**PREMIERZY PRZECIWNICY UKŁADU
O WOLNYM HANDLU BEZSILNI**

Trzech prowincjonalnych premierów przeciwników kanadyjsko-amerykańskiego układu o wolnym handlu stwierdziło że nie dysponują odpowiednią władzą aby powstrzymać premiera Kanady Mulroneya przed podpisaniem układu o wolnym handlu z USA i przed wprowadzeniem go w życie. Premierzy D. Peterson z Ontario, H. Pawley z Manitoby i J. Ghiz z Wyspy Księcia Edwarda zapowiedzieli co prawda kontynuowanie walki przeciwko układowi ale oznajmiając równocześnie że tylko naród kanadyjski głosując w krajowych wyborach może powstrzymać układ. Wszyscy trzej wycofali się także z idei pozwania rządu federalnego do sądu w sprawie układu.

Układ o wolnym handlu poparło 7 premierów pozostałych prowincji. Prezydent USA R. Reagan i premier Kanady B. Mulroneya podpiszą go 2 stycznia 1988 roku. Układ musi zostać ratyfikowany przez Kongres który ma podjąć decyzję po znowelizowaniu wczesnym latem przyszłego roku. Wprowadzenie w życie układu ma się rozpocząć 1 stycznia 1989 roku. Jego całkowita reali-



zacji rozłożona jest na 10 lat. Jest pewne że nadchodzące wybory federalne będą ogniskowały się wokół zagadnienia wolnego handlu. Ekspert przewidywał, że tylko w przypadku zwycięstwa torysów dającego im rząd większościowy układ zostanie wprowadzony w życie. Zwycięstwo wyborcze liberalów bądź nowych demokratów przyniesie wypowiedzenie układu. Tak więc ostateczne zdanie będzie należało do kanadyjskich wyborców.

**Spotkanie
z wybitnym polskim
poetą,
twórcą podziemnych
wydawnictw,
wielokrotnie
więzionym
i prześladowanym
LOTHAREM
HERBSTEM
Toronto
7 stycznia 1988
SPK**

PCAG

Przejezdność dróg

Wybierając się w podróż samochodem w okresie zimy warto upewnić się czy drogi na trasie planowanej jazdy są przejezdne. Ministerstwo Transportu uruchomiło całodobową informację o stanie dróg prowincjonalnych i lokalnych. Informacja ta czynna jest również w niedziele i święta. Wystarczy zadzwonić do najbliższego biura i spytać o aktualne dane. Poniżej podaje numery telefonów w większych ośrodkach Ontario w kolejności alfabetycznej.

Bancroft	(613)	332-3621
Barrie	(705)	835-3014
Belleville	(613)	962-3451
Brockville	(613)	345-3560
Burlington	(416)	639-2427
Chatham	(519)	354-7504
Cochrane	(705)	272-5775
Cornwall	(613)	833-4012
Hamilton	(416)	639-2427
Huntsville	(705)	789-4483
Kenora	(807)	548-5910
Kingston	(613)	544-2523
Kitchener	(519)	743-2621
Lindsay	(705)	277-3333
London	(519)	681-2047
Midland	(705)	835-3014
New Liskeard	(705)	647-8104
Niagara Falls	(416)	682-6641
North Bay	(705)	474-0044
Orillia	(705)	835-3014
Ottawa (Engl.)	(613)	745-7040
Ottawa (French)	(613)	745-4166
Owen Sound	(519)	376-9683
Pembroke	(613)	735-4186
Peterborough	(705)	277-3333
Port Hope	(416)	885-6351
Preston	(519)	743-2621
St. Catharines	(416)	882-6641
Sarnia	(519)	542-7718
Sault Ste Marie	(705)	256-6255
Stratford	(519)	271-8321
Sudbury	(705)	522-0388
Thorold	(416)	682-6641
Thunder Bay	(807)	475-4251
Toronto (Eng.)	(416)	235-1110
Toronto (French)	(416)	235-3941
Trenton	(613)	962-3451
Waterloo	(519)	743-2621
Windsor	(519)	253-3536

Jeżeli ktoś mieszka poza wyżej wymienionymi miejscowościami, można dzwonić pod poniższe numery (rozmowa bezpłatna). Na obszarze numeru kierunkowego (416) 1-800-268-1376 lub 1-800-268-1387, w obrębie numeru kierunkowego (519) 1-800-265-5407, w obrębie numeru kierunkowego (613) 1-800-267-0284 lub 1-800-267-0285, w obrębie numeru kierunkowego (705) 1-800-461-9526 lub 1-800-461-9523, w obrębie numeru kierunkowego (807) 1-800-465-5032 lub 1-800-465-5033.

**KANADA TO KRAJ
WIELU KULTUR**

Sekretarz Stanu, minister odpowiedzialny za wielokulturowość, David Crombie wprowadził ostatnio pod obrady parlamentu historyczny Kanadyjski Akt Wielokulturowości.

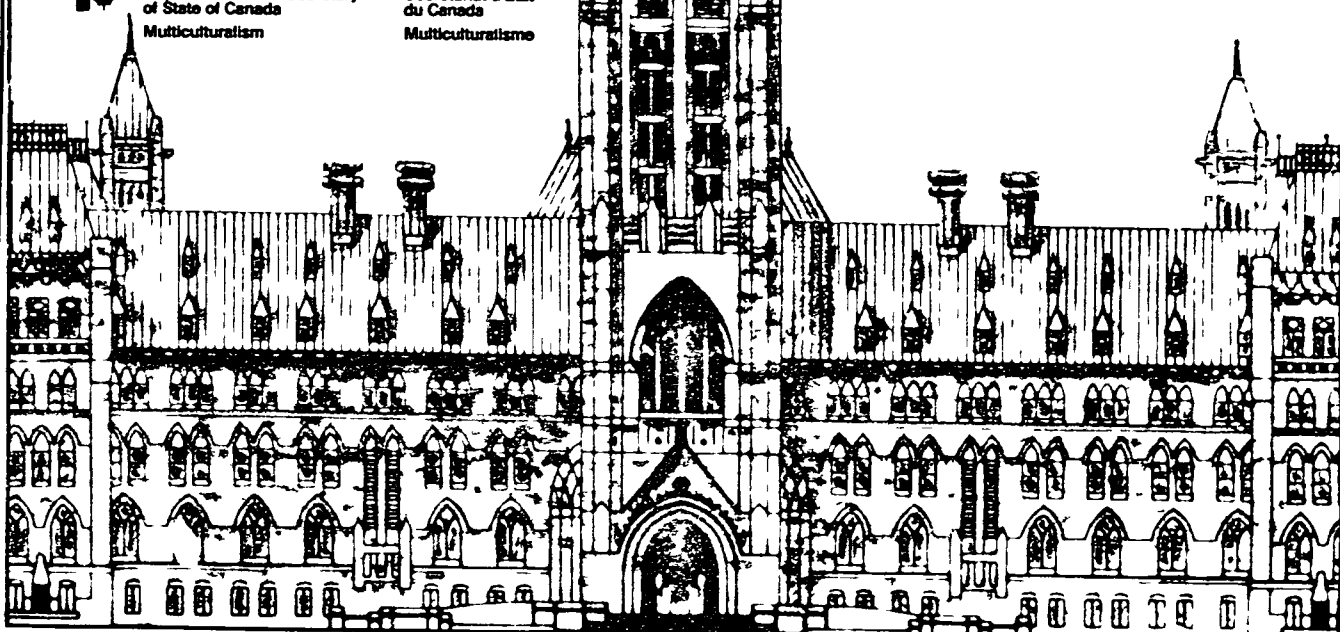
Akt ten uznaje konstytucyjne prawo każdego Kanadyjczyka do chronienia, uprawiania i dzielenia się z innymi swą kulturową tradycją.

Akt umacnia naszą jedność, kanadyjską tożsamość, uznaje bogactwo i mnogość kanadyjskiej kultury.

- Akt ten
- ustala zasady polityki wielokulturowej w Kanadzie,
 - uznaje Kanadyjczyków każdego pochodzenia za równych partnerów w kanadyjskiej społeczności,
 - zobowiązuje rząd federalny, by jego instytucje właściwie odzwierciedlały różnorodność kanadyjskiej kultury,
 - stwarza bazę prawną dla wielokulturowych programów, które kładą nacisk na sprawy kanadyjskiego obywatelstwa, pomagają w utrzymaniu bogactwa kulturalnego Kanady i walczą z różnymi formami dyskryminacji.

The Canadian Multiculturalism Act...
rozwiązanie na dziś i na przyszłość
Jeśli chcesz o nim wiedzieć coś więcej,
wytnij i wyślij załączony kupon

Department of the Secretary of State of Canada Multiculturalism / Secrétariat d'État du Canada Multiculturalisme



Please send me more information in English or in French on the proposed Canadian Multiculturalism Act

- English Literature
 French Literature

Name _____
(please print)

Mailing Address _____

Mail To Canadian Multiculturalism Act
Department of the Secretary of State of Canada
Ottawa, Canada
K1A 0M5
819 997 0055

Canada



• KRONIKA •

• TRZY miesiące przed referendum wicepremier PRL Zdzisław Sadowski powiedział dziennikarzom zachodnim, że jeśli nie będzie zrealizowany choćby jeden szczegół reformy gospodarczej tzw drugiego etapu, cała reszta zda się już tylko psu na budę. Teraz dziennikarze upomnieli się o wyjaśnienia jak się ma ta wypowiedź do sytuacji po przegranym referendum. Wicepremier wykręcił się brakiem czasu. • JESZCZE raz o węglu, bo zima blisko w 1913 roku wydobycie w Polsce wynosiło 1,14 tony na dobę na jednego zatrudnionego w górnictwie, w 1936 roku - 1,84 tony, a obecnie poniżej 1 tony. • W KILKU placówkach służby zdrowia w Polsce, między innymi w Jeleniej Górze, Lublinie i Opolu, personel grozi strajkami lub masowymi dymisjami, o ile ich płace się nie polepszą. Lekarz w Polsce zarabia od 15 do 25 tysięcy zł, a pielęgniarka świeżo po szkole - 8 tysięcy. Minimum socjalne obliczane przez rząd polski przekroczyło już 12 tysięcy na osobę. • W CAŁYM polskim przemyśle spożywczym przy produkcji pracuje 99 tysięcy osób, natomiast wycinaniem i ewidencją kartek żywnościowych, choć obecnie praktycznie reglamentuje się już tylko mięso, zajmuje się 300 tysięcy osób. • ZACHODNIONIEMIECKI minister spraw zagranicznych, Hans Dietrich Genscher złoży oficjalną wizytę w Polsce w dniach od 10 do 13 stycznia przyszłego roku. Data wizyty została oficjalnie potwierdzona w Warszawie i Bonn. Poprzednio Genscher miał przyjechać do Polski w listopadzie 1984, ale jego wizytę odłożono na krótko przed przyjazdem. Powodem był brak zgody władz PRL na włączenie do porządku wizyty odwiedzenia grobu księdza Jerzego Popiełuszki, zamordowanego przez oficerów MSW. • POLSKA ma zakupić w Grecji dużą ilość środków farmakologicznych. Wartość ich wyraża się kwotą 200 milionów dolarów. Dostawy rozpoczną się z początkiem nowego roku. • POLSKI Komitet Niepodległości wydał w Warszawie orędzie do narodów Europy Wschodniej, by podjęły wysiłki na rzecz zrzucenia komunistycznego jarzma i odzyskania pełnej niepodległości. Orędzie poparło wiele tajnych Komisji Zakładowych "Solidarności" z dużych zakładów przemysłowych w całym kraju. Przypominamy, że Polski Komitet Niepodległości powstał we wrześniu tego roku. • ZGODNIE z przeprowadzonymi niedawno badaniami socjologicznymi w środowiskach młodzieży akademickiej w Polsce, około 78% badanych uważa, że nie ma najmniejszego wpływu na to, co dzieje się w kraju. Badania wykazały ponadto, jak dużym szacunkiem cieszy się działalność i pozycja Kocięta. • PRZEDSTAWICIELE Kurii Warszawskiej podjęli z władzami miasta rozmowy na temat budowy nowych kościołów w siedmiu nowych osiedlach mieszkaniowych. Władze odmówiły wydania zezwoleń, motywując,

KOMU MILION?

Kongres USA, który podjął decyzję przyznawania co roku miliona dolarów na pomoc dla "Solidarności" dał bron do ręki władzom komunistycznym w Polsce, które natychmiast ogłosiły, że związkowcy "Solidarności" są "płatnymi agentami". Paranoja władz polskich wydała owoce. Lech Wałęsa zdecydował się przeznaczyć milion nie na potrzeby związku, ale na pomoc medyczną dla kraju, skądinąd bardzo potrzebną. Wpędziło to w konfuzję Kongres, który nie wie, jak zaadresować następny milion. Po długich debatach postanowiono, że będzie on przeznaczony dla "demokratycznych instytucji i ich działalności w Polsce", ale jeszcze skonsultowano się z biurem "Solidarności" w Brukseli. Tam orzeczono, że co prawda zdania w tej kwestii są podzielone, ale lepiej jednak, żeby milion zaadresować na "Solidarności". Kongres USA wobec tego postanowił poczekać z wystąpieniem pieniędzy dopóki "Solidarności" w kraju nie zajmie jasnego stanowiska.

Władze PRL uzyskały to, co chciały: milion na rok 1989 pozostaje w zawieszaniu i nie służy nikomu.

PLANOWANIE, PLANOWANIE

Jak wygląda planowanie w PRL? Roczny plan budownictwa mieszkaniowego w Głiwicach przewidywał wybudowanie w 1982 roku 2282 mieszkań. Ponieważ jednak wybudowano tylko 1506 mieszkań, "skorygowano" plan na 1549 mieszkań i od razu wskaźnik wykonania planu podskoczył na 96%. To samo zrobiono w roku następnym, tyle że na poziomie o połowę niższym. Zaplanowano ogólnie wybudowanie 1446 mieszkań, wybudowano 635, "skorygowano" plan na 718. W 1987 roku plan wynosił już tylko 970 mieszkań, ale do kwietnia oddano do użytku tylko 56. W Głiwicach, podobnie jak gdzie indziej w Polsce, oczekuje się na mieszkanie około 20 lat.

JARUZELSKI, MŁODZIEŻ I INICJATYWA

Generał Jaruzelski spotkał się z młodzieżą. Sprawozdanie z tego spotkania "Życie Warszawy" zatytułowało "Trzeba mieć pasję, żeby tworzyć coś nowego". Skoro o pasji mowa, to wspomnijmy wywiad, który jednocześnie, choć zapewne nie umyślnie, ukazał się w "Polityce" pod tytułem "Muszę umrzeć z trzaskiem". Jest to wywiad z niejakim Erykiem Barczem, który przez 20 lat wierzył, że pasja tworzenia czegoś nowego, pomysłowość i inicjatywa, to wszystko. Próbował więc założyć przedsiębiorstwo pożyczania samochodów. Pasja i pomysłowość zaprowadziły go na salę szpitalną, gdzie dopadł go autor wywiadu. Bieg z przeszkodami, jaki stanowiło życie Eryka Barcza, po prawdzie nadaje się jako podręcznik dla młodzieży. Byłby to podręcznik "Dlaczego w PRL NIE należy kierować się pasją w życiu".

biedniejemy...

() Pauperyzacja społeczeństwa wciąż postępuje, ale dane na ten temat publikowane są rzadko i przeważnie ze sporym opóźnieniem. Ostatnio ukazało się opracowanie Głównego Urzędu Statystycznego "Warunki życia ludności w latach 1981-1985". Mimo, że zawarte tam informacje mają już charakter historyczny, warto się z nimi zapoznać, bo proces ubożenia trwa nadal, a nawet nasila się. Można więc przyjąć, że ujawnione dane na temat pogarszania się warunków egzystencji odpowiadają przynajmniej z grubsza także i cięższej sytuacji.

Z danych GUS wynika, że średnioroczne tempo wzrostu kosztów utrzymania (1981-1985) wynosiło od 35,6% w rodzinach pracowniczych do 37,2% w rodzinach chłopskich.

Wzrost kosztów utrzymania wpłynął na spadek dochodów realnych rodzin. W minionym pięcioletcu zmalały one o 13% w rodzinach pracowniczych, o 17% w emeryckich i o 8% w chłopskich.

Słabe zaopatrzenie rynku i brak pieniędzy wymuszały zmniejszenie spożycia w gospodarstwach pracowniczych: spożycie

zmniejszyło się w minionym pięcioletcu o 10,5%, u emerytów i rencistów ponad 8% wzrosło natomiast w rodzinach chłopskich o 4,8%.

Nastąpiło wyraźne pogorszenie odżywiania się społeczeństwa. Spożycie mięsa i przetworów spadło w ciągu 5-lecia o niemal 19%, owoców i przetworów owocowych o 23%, przetworów zbożowych i ziemniaków o 9%, ryb o 4%, tłuszczów ogółem o 5%. Pogorszyła się wartość kaloryczna diety przeciętnego Polaka o 6% w porównaniu z 1980 rokiem. Zawartość białka w posiłkach zmalała o ponad 7%, zawartość tłuszczów - o 7%, węglowodanów - o 6%.

Pogorszenie odżywiania musiało mieć wpływ zarówno na wydajność pracowników, jak i na zły stan zdrowia całego społeczeństwa. Syntetycznym miernikiem ogólnego pogarszania się warunków życia jest współczynnik zgonów. Po raz pierwszy od lat powojennych współczynnik zgonów wzrósł - w 1980 roku wynosił on 9,9%, a w 1985 - 10,3%.

("Przegląd Wiadomości Agencyjnych" nr 109)

NOWA KSIĄŻKA MOCZULSKIEGO

TRZECIA RZECZYPOSPOLITA

Polski Instytut Wydawniczy w Paryżu wydał w tym roku książkę Leszka Moczulskiego "Trzecia Rzeczpospolita". Wydanie polskie z roku 1985 zostało skonfiskowane wraz z odkrytą przez władze podziemną drukarnią. Książka ta po raz kolejny powtarza tezę przywódcy Konfederacji Polski Niepodległej, że Polska ma szansę "wyszamotać się" na niepodległość bez wsparcia swoich sąsiadów, z którymi mogłaby utworzyć federację, a więc jakby wbrew koncepcji jagiellońskiej Moczulski nie obiecuje sąsiadom, zwłaszcza ze wschodu, pomocy, o ile ci udzielił poparcia Polsce w drodze do niepodległości i w gruncie rzeczy nie okazuje specjalnego zainteresowania niepodległościowemu fermentowi, jaki mógłby mieć miejsce na Ukrainie, Litwie, czy Łotwie. Moczulski ponadto uważa,

że jeany z podstawowych błędów "Solidarności" było jak twierdzi "opuszczenie programu niepodległościowego".

Leszek Moczulski liczy natomiast na inną pomoc. Liczy na to, że przy pomocy Stanów Zjednoczonych Polska mogłaby swoją niepodległość wynegocjować. Nie jest to bardzo odległe od koncepcji Wałęsy i jego doradców oraz Stefana Kisielewskiego, publicysty "Tygodnika Powszechnego", który także uważa, że z komunistami można się dogadywać, nawet wtedy, gdy odbiera się im władzę. Moczulski twierdzi, iż Polska stoi u progu niepodległości, komunizm bowiem zbliża się do załamania, przed którym będzie się próbował ratować własnie drogą porozumień i rokowań. Książkę "Trzecia Rzeczpospolita" przenika przekonanie o nieuchronności klęski komunizmu. Tym samym przywódca Konfederacji Polski Niepodległej koncentruje wiele uwagi na wyborze form życia społecznego w Polsce po-komunistycznej.



Moczulski w Kanadzie
Od lewej: Maria Moczulska, Leszek Moczulski, Stanisław Sadowski, Elżbieta Wolska

OŚWIADCZENIE DZIAŁACZY "SOLIDARNOŚCI"

Ośmiu czołowych działaczy "Solidarności" regionu Mazowsze wydało oświadczenie do społeczeństwa. Wśród sygnatariuszy oświadczenia znajdują się nazwiska Zbigniewa Bujaka, Jana Litwskiego i Henryka Wujca. Oświadczenie opowiada się za zmianą strategii działalności zakazanej przez władze "Solidarności". Zmiana miałyby polegać na ograniczeniu działalności podziemnej na rzecz otwartego współdziałania z istniejącymi, oficjalnie uznanymi, bądź tolerowanymi przez władze towarzystwami, klubami, grupami dyskusyjnymi, ugrupowaniami przykościelnymi, a także lokalnymi Radami Narodowymi. Sygnatariusze nie wykluczają wysuwania kandydatów "Solidarności" w wyborach do Rad Narodowych. "Jesteśmy gotowi - stwierdzają oni - do przynajmniej częściowego, ale realnego udziału w odpowiedzialności za przyszłość kraju".

Oświadczenie nosi datę 13 grudnia, ale dopiero w sobotę, 19 grudnia dotarło na Zachód. Zabierając głos w tej sprawie, rzecznik "Solidarności", Janusz Onyszkiewicz powiedział: "W mniejszym, lub większym stopniu wyczerpaliśmy możliwości działalności podziemnej. Uważamy, że przyszłość, to działalność o charakterze jawnym. Powinniśmy zrewidować nasz stosunek do instytucji istniejących oficjalnie, włączając się w ugrupowania kościelne, lokalne Rady Narodowe oraz inne formy działalności tolerowane przez władze. Onyszkiewicz zaprzecza, że chodzi w tym wypadku o szukanie dróg jakiejś współpracy z władzami. Jest to raczej jak mówi, wsunięcie nogi w każde otwierające się drzwi".

Jeszcze o głodówce

Pisaliśmy już o głodówce, jaką członkowie ruchu Wolność i Pokój podjęli w dniu 13 grudnia w prywatnym mieszkaniu w Warszawie. Dziś parę dalszych szczegółów. Inicjatorami tego protestu jest ruch WiP wraz z Włoską Partią Radykalną. Oprócz dziewięciu głodujących Polaków biorą w niej udział również Grecy, Francuzi, Hisz-

KOMISJA D/S PRAWORZĄDNOŚCI ZAGRAŻA BEZPIECZEŃSTWU?

Urząd Miasta Stołecznego Warszawy zakazał działalności Komisji do spraw Interwencji i Praworządności powołanej jesienią ub roku przez Lecha Wałęsę. W uzasadnieniu decyzji czytamy: "Komisji d/s Interwencji i Praworządności pod kierunkiem Zbigniewa Romaszewskiego nie da się pogodzić z prawem, ponieważ jej założenie i działalność nie zostało zalegalizowane. W tej sytuacji dalsza działalność Komisji do spraw Interwencji i Praworządności, jako organizacji nielegalnej, zagraża bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu".

Jak informowaliśmy kilkakrotnie, Zbigniew Romaszewski otrzymał niedawno prywatną nagrodę amerykańską, z której poważne sumy chciał przeznaczyć na kontynuowanie pracy w Komisji Interwencji. Swoje motywy działania politycznego oraz ocenę sytuacji w Polsce przedstawił w listopadowym numerze paryskiej Kultury

panie, Belgowie, Jugosłowianie i Węgrzy. Domagają się oni poszanowania podpisanych w Porozumieniu Helsińskim zasad swobodnego poruszania się po kontynencie europejskim oraz przemieszczania się idei, uwzględnienia prawa do odmowy udziału w wojnie, w tym także w wojnach toczących się aktualnie, z przyczyn moralnych, etycznych, lub religijnych, uwolnienia więźniów sumienia, w tym osób uwięzionych za odmowę służby wojskowej. Wśród skazanych z tego paragrafu w Europie jest 11 Polaków, 14 Jugosłowian, 11 Węgrów, 1 Grek i 11 mieszkańców ZSRR. Dodać trzeba, że Grecja jest jedynym krajem Wspólnoty Europejskiej, który ściga prawem odmowę służby wojskowej.

A oto nazwiska głodujących Polaków: Anna Niedzwiecka, Jarosław Dubiel, Wojciech Bazołowski, Roland Kruk, Jarosław Urbański, Marek Krukowski, Barbara Chrybacz, Wojciech Jankowski, Krzysztof Gałiński.

Polscy uczestnicy głodówki skierowali 15 grudnia list otwarty do Michaiła Gorbaczowa. W liście tym uczestnicy protestu apelowali do sekretarza generalnego KPZR, by wstawił się u władz PRL o uwolnienie więzionych. List wyraża uznanie za uwolnienie niektórych więźniów politycznych w ZSRR, a także za pokojową politykę Gorbaczowa. List wymienia nazwiska ośmiu działaczy Wolność i Pokój, uwięzionych za odmowę służby wojskowej.

Równocześnie z głodówką, 14 grudnia, rozpoczęła się inna forma protestu: ruch Wolność i Pokój, pod tymi samymi hasłami. W wielu miastach Polski ruszają tzw. "sztafety" - przedstawiciele ruchu niosą przez miasto transparenty z nazwiskami dwóch więźniów sumienia. Zawsze są to tylko dwa nazwiska. Zatrzymano już dwie członkinie ruchu WiP, uczestniczki "sztafety", podobnie jak głodówka, będą trwać do 27 grudnia.

BOLESNA ROCZNICA 16 GRUDNIA W POLSCE

16 grudnia 1970 padli zabici podczas protestu robotniczego na Wybrzeżu. 16 grudnia 1981 ZOMO otworzyło ogień do górników podczas szturm na kopalnię "Wujek". Obydwie te bolesne rocznice są uroczystości obchodzone w Polsce.

DOWCIP STARY, ALE JARY
(NIESTETY)



GDAŃSK Lech Wałęsa złożył u stóp pomnika więźniów biało-czerwonych goździków i przemówił do zebranych. Wezwał on po raz kolejny władze PRL do podjęcia dialogu ze społeczeństwem i zapowiedział, że "Solidarność" nigdy nie zaprzestanie walki o wolną i sprawiedliwą Polskę. Tym wznosił okrzyki na rzecz "Solidarności" i jej przewodniczącego. Wieczorem tego samego dnia w kościele św. Brygidy odprawiono uroczystą mszę św. za poległych stoczniowców. Na mszę przybyło około 5000 osób. Wokół kościoła zgromadzone były spore siły milicji. Po mszy tłum zaczął skandować: "Nie ma wolności bez Solidarności", ale na wezwanie księdza Jankowskiego rozszedł się spokojnie.

KATOWICE Po uroczystej mszy św. około 2000 osób ruszyło z kwiatami pod bramę kopalni "Wujek". Uroczystości trwały około godziny, a gdy ludzie zaczęli się już rozchodzić, zaatakowało ich ZOMO. Są informacje, że pobito niektórych uczestników uroczystości, były też zatrzymania. Milicja usunęła tabliczkę z napisem, że kwiaty na bramie są wyrazem hołdu dla poległych w kopalni górników.

KRAKÓW Grupa osób przemaszerowała przez miasto z transparentami i kwiatami w hołdzie dla poległych górników kopalni "Wujek".

WROCŁAW Podczas rocznicowej manifestacji uczestnicy domagali się uwolnienia więźniów politycznych z Kornelem Morawieckim, przywódcą "Solidarności Walczącej". Milicja zatrzymała czterech działaczy Solidarności.

O KOMITECIE KOLEJKOWYM

Kiedy po atrakcyjny towar ustawiają się w kolejce setki osób, kiedy czekanie oblicza się już nie na godziny, ale na dni, sporządza się listę nazwisk i miejsce w kolejce i powołuje tzw. komitet kolejkowy. Komitety te stały się już trwałą instytucją życia społecznego w Polsce. Regulują one kolejność stania, wychodzenie z kolejki na okres nocy, nocowanie w zaparkowanym nie opodal samochodzie i inne sprawy związane z życiem kolejki. Ostatnio jednak istnienie komitetów kolejkowych zostało zakwestionowane. Bielskie Przedsiębiorstwo Instalacji Sanitarnych ogłosiło na 15 września zapisy na kupno kotłów gazowych do instalacji ogrzewczych w domkach jednorodzinnych. Kolejka ustawiła się na dwa tygodnie przed tą datą. Po tygodniu jednak milicja aresztowała komitet kolejkowy, twierdząc, że jest organizacją nielegalną. Kolejka wyłoniła delegację, która interweniowała w Komitecie Wojewódzkim PZPR w Bielsku. Komitet z aresztu zwolniono.

• KRONIKA •

ze środki i moce przerobowe na nowych osiedlach są potrzebne do budowy raczej przedszkoli niż kościołów. Kościoły zareplikował natychmiast propozycją wydania mu zezwolenia na prowadzenie działalności przedszkolnej i zobowiązaniem otwarcia w Warszawie 50 nowych przedszkoli. Nie znana jest odpowiedź władz. W Polsce komunistycznej istnieje przepis, że przedszkole może prowadzić tylko instytucja świecka. • 39-LETNI dyrygent amerykański, Gilbert Levine, otrzymał stanowisko dyrektora Filharmonii Krakowskiej. Levine znalazł się w Krakowie staraniem Krzysztofa Pendereckiego, niestety próby osadzenia go na tym stanowisku spotykały zawsze nieokreślone trudności. Bariery znikły po wizycie w Polsce sekretarza stanu USA, George'a Busha, który poruszył tę sprawę w rozmowie z władzami Krakowa. Gilbert Levine ma duży sentyment do Polski, z którą wiąza go związki rodzinne. Jego dziadek opuścił Warszawę w 1895 roku, a matka zony przeżyła Oświęcim. Kiedy spytał ją o radę, czy ma objąć stanowisko dyrektora filharmonii w Polsce, powiedziała: "Musisz Polacy uratowali mi życie". • NA ZACHÓD dotarła wiadomość, że generał Wojciech Jaruzelski debatował z towarzyszami węgierskimi, w jaki sposób radzą sobie oni z mniejszością niemiecką. Z danych publikowanych przez zachodniemieckie ziomkostwa wynikałoby, że w Polsce jest jeszcze milion Niemców. Gdy jednak zapytać o to w ambasadzie RFN w Warszawie, okazuje się, że w rzeczywistości tych, którzy mogliby swoje pochodzenie udowodnić, nie ma więcej niż 100 tysięcy. Urzędnik jednak zaraz zastrzegł się, by nie podawać jego nazwiska. • FUNDACJA Rockefellera ma udzielić pomocy finansowej w hodowli świni polskim rolnikom indywidualnym. Świnie będą hodowane tak na potrzeby krajowe, jak i na eksport. Rokowania w tej sprawie weszły już w końcowe stadium. • NAD WISŁĘ dotarł Rambo. Bohater amerykańskich filmów króluje w podziemiach Dworca Głównego w Warszawie, w zachodnich automatach do gry, wystawionych tam dla uciechy stołecznej młodzieży. • RADIO polskie nadało wywiad z byłym współpracownikiem Jacka Kaczmarskiego - o Kaczmarskim i jego koncertach, przetykany jego piosenkami. Według samego Kaczmarskiego jest to próba przyciągnięcia do programu radiowego młodzieży, której prezentuje się coś, czego dotychczas słuchac nie było wolno. W wywiadzie bowiem nawet słowem nie nawiązano do treści piosenek, które śpiewa Jacek Kaczmarski. • DO POLSKI zbliża się zima. W ubiegłym roku każdy spadek słupka rtęci w termometrze znaczył się średnio trzydziestoma awariami w budynkach mieszkalnych. Głównie pękały rury. • W ZACHODNIM Berlinie odbył się we środę, 16 grudnia, wieczór autorski Wiktora Woroszyńskiego. Przyszło wielu miłośników jego twórczości, zarówno Niemców, jak Polaków. Wieczór został zorganizowany po ukazaniu się w języku niemieckim zbioru lirycznych opowiadań tego autora. Zbiór ten nie został jeszcze wydany w języku polskim. • PODCZAS oficjalnej konferencji pokojowej, która zgromadziła w warszawskim Hotelu Forum przedstawicieli ruchów pokojowych ze wschodu i zachodu, zepsuł się telefon, przeznaczony specjalnie do użytku uczestników konferencji. Do końca konferencji, mimo protestów zagranicznych gości, nie udało się telefonu naprawić. "Przynajmniej nie ma podsłuchu" - skwitował ten fakt filozoficznie jakiś uświadomiony Irlandczyk.

(Źródła: Radio Wolna Europa, "Tygodnik Mazowski", "Samorządna Rzeczpospolita", Przegląd Wiadomości Agencyjnych, "Głos Łodzi". Wspomniane pisma ukazują się poza zasięgiem cenzury.)

WSTRZĄSAJĄCE ODKRYCIE w Puszczy Augustowskiej

Dokończenie ze str 1

zawartości na ziemię, a dopiero potem schował Pomiar głębokości robiono ułamanym patykiem Przyjechał też, co prawda, fotograf, ale nie zrobił żadnego zdjęcia. Ludzie patrzyli i milczeli Pytali tylko samych siebie skąd ten kabel? Skąd kolczyki w żołnierskim grobie?

Obława

Ludzie bowiem pamiętali, że

W 1945 r oddziały sowieckie zakwaterowały się we wsiach leżących na obrzeżach Puszczy Augustowskiej Był koniec czerwca Sowieci byli normalnymi, frontowymi żołnierzami, dowodzeni - jak twierdzą miejscowi - przez oficerów NKWD Nie było z nimi żadnych kłopotów, zachowywali się spokojnie, a nawet przyjaźnie

12 lipca ruszyli Szli od wsi do wsi zabierając setki ludzi Wszystkim mówili, że *idzie o sprawdzanie dokumentów* W niektórych wsiach mieli imienne listy, czasem tylko nazwiska bez imion, albo pseudonimy z lasu Czasem przychodzili nocą, czasem wczesnie rano, albo w ciągu dnia. Czasem otaczali wieś i aresztowali po prostu wszystkich dorosłych mężczyzn Podobno przeczesywali też las w poszukiwaniu kryjówek Jeżeli kogoś nie było w domu, to czasem brali kogo innego w zastępstwie, czasem wszystkich, lub nikogo, tak, jakby nie mieli jasnych instrukcji, ale musieli wywiązać się z kontyngentu Kiedyś do jednego z obcych przyszedł siedmiu żołnierzów sowieckich po ojca z synem Z Sowieciami było dwóch Polaków po cywilnemu Podjęto ich wódką i pijany oficer sowiecki powiedział gospodarzowi, żeby się ukrył, ale obecni cywile - Polacy to uniemożliwili Najścia były jednorazowe i kto zdołał się ukryć - przeżył

Teren objęty tą, jak nazywają miejscowi, obławą sięgał na południe do Suchowoli, a na zachód, zgodnie z nie potwierdzonymi jeszcze informacjami - do Gołdapi Brano ludzi również ze wsi, które teraz leżą po sowieckiej stronie granicy Obława nie ominęła również miast i trwała nieprzerwanie od 12 do 26 lipca 45 r

Nie sposób ustalić według jakiego właściwie klucza Sowieci zabierali ludzi Nie była to akcja skierowana przeciw partyzantom, te były przeprowadzone wcześniej, a złapani po kilkunastu miesiącach czy latach wracali W dodatku jednostki sowieckie przeprowadzające obławę nie były przygotowane do walki Gdy raz natknęły się na oddział partyzancki, ten, jak mówią miejscowi, przeszedł przez nich jak przez masło

Nie wybierano osób o autorytecie we wsi, ani zamozniejszych, ani wiejskiej inteligencji Owszem było wśród zatrzymanych paru nauczycieli i urzędników z tartaków, ale raczej jako średnia statystyczna Moze chodziło o zlikwidowanie zaplecza dla partyzantki?

W okolicy słyszy się najbardziej fantastyczne tłumaczenia tego, co zaszło Jedna głosi, że Rosjanie chcieli wyludnić te tereny, aby połączyć w jeden kompleks Puszcze Białowieską, Knyszyńską, Augustowską i Borecką Inna wersja twierdzi, że Stalin, niepewny jeszcze, którądy będzie przebiegać granica, pacyfikował tereny przygraniczne Rzeczywiście obława ustała wraz z zakończeniem konferencji w Poczdamie Inna mówi, że Sowieci przed wycofaniem się chcieli umocnić polskie władze komunistyczne

Zatrzymanych umieszczono w stodołach i chlewach Część po dwóch, trzech dniach zwolniono Wiadomo, że w Gibach, w stodole piekarza zamknięto co najmniej 150 osób Trzymano ludzi również w Rygoli i paru innych miejscowościach, prowadząc śledztwo, wymuszając zeznania, torturując i bijąc Trwało to może z tydzień, po czym nocą więźniów wywieziono ciężarówkami Z Gib wieziono ich w stronę Rygoli, z Rygoli w stronę Gib W żadnej z miejscowości ludzie nie potwierdzają przywiezienia więźniów, jedynie ich wywózkę Wywozono też nocą z innych miejscowości, gdzie trzymano więźniów W Gibach ludzie naliczyli 11, może 12 ciężarówek

**ŻADNA Z WYWIEZIONYCH OFIAR
OBŁAWY NIE POWRÓCIŁA, ANI O
ŻADNEJ NIE UDAŁO SIĘ UZYSKAĆ
ŻADNEJ INFORMACJI**

Poszukiwania

Czy ludzie nie szukali? Szukali

Próbowano dowiadywać się u władz polskich, ale te odsyłały do sowieckich, których już wtedy na terenie Suwalszczyzny nie

było Brat jednego z zaginionych powrócił w 1945 roku z wojska i dowiadywał się w suwalskim Urzędzie Bezpieczeństwa Jakiś oficer powiedział mu "Nie macie co szukać, zabrała go "kontrrazwiedka" 50 armii pod dowództwem pułkownika Polikarpowa"

Inny wojskowy dwa lata później dotarł do prokuratury w Suwałkach, potem w Augustowie, wreszcie w Białymstoku Rozmawiał z prokuratorem wojewódzkim, który powiedział mu "Pan jest oficerem, pan powinien to zrozumieć i przestać szukać, bo to może tylko pogorszyć sprawę" Więc on na to "Nawet jeśli brat dostał wyrok, to przecież kiedyś wróci" A prokurator "My nie wiemy nic, nas nie zawiadomiono, ale on raczej w ziemi leży niż jest na Syberii"

Próbowano przez Czerwony Krzyż Wracali z więzien i obozów sowieckich AK-owcy, a o wziętych w obławie żadna wiadomość nie dotarła.

Wątpliwości

Publicznie podano do wiadomości, że w Puszczy leżą Niemcy ze szpitala polowego, o istnieniu którego nikt z okolicznych mieszkańców nie słyszał "Kurier Polski" jednym tchem podał, że są to groby SS-manów, PPR-owców zabitych przez WiN i WiN-owców zabitych przez Rosjan Zapomniano w ferworze wyjaśniania, że WiN powstał już po wycofaniu z Suwalszczyzny wojsk sowieckich Korespondentem zachodnim wysypano na stół całą garść niemieckich guzików od mundurów, choć miejscowi widzieli, że wydobyto ich podczas ekshumacji zaledwie kilka

Ludzie pamiętają że wśród zatrzymanych Polacy i Niemcy byli przemieszani, wielu też Polaków chodziło w niemieckich mundurowych kurtkach i butach Pierwszy szkielet, który został wydobyty z mogiły, wyjęty był wraz z resztkami zbutwiałego kozucha i ludzie zaraz przypomnieli sobie, jak nazywał się mężczyzna, któremu matka na odchodnym dała kozuch, bo myślała, że na Syberię idzie Ludzie na wsi mają dobrą pamięć Czaszka wykopana przed przyjazdem komisji miała sztuczną szczękę ze srebrnymi zębami, a taką miał jeden z bogatych gospodarzy, zabranych przez Rosjan

W okolicy nie było żadnych potyczek sowiecko-niemieckich, czy polsko-niemieckich, po których mogłoby zostać takie cmen-

tarzysko Nie było zresztą żadnego powodu, żeby cmentarz urządzać w takim ukryciu Niemcy, na przykład, nie odwazyliby się tam nawet zapuszczyć, bo Puszcza była opanowana przez Armię Krajową

Komitet

Obywatelski Komitet Poszukiwań Mieszkańców Suwalszczyzny Zaginionych w Lipcu 1945 r pierwsze swoje oświadczenie rozdawał ludziom na Mszy za Ojczyznę w Suwałkach 2 sierpnia tego roku W oświadczeniu odwoływano się do "wymazywania białych plam w historii", proszono o pomoc władze PRL i ZSRR, Kosciół, Czerwony Krzyż i wyspecjalizowane instytucje polskie i międzynarodowe W podpisie pojawiły się trzy nazwiska. Piotra Bareja, elektromechanika z Suwalskiej Fabryki Mebli, współzałożyciela "Solidarności" w zakładzie, Stanisława Kowalczyka, tokarza z Wytworni Podkładów Strunobetonowych, również współzałożyciela "Solidarności" w zakładzie i Mirosława Wasiewicza, rolnika, byłego internowanego Podano adresy, na które zaraz zaczęły napływać informacje Były to jednak informacje z jednej strony pisali ludzie, którym kogos zabrano Podawali szczegóły wywózki

Lista Komitetu najpierw liczyła 39 zaginionych osób, potem 141, potem 199 i stale rośnie Spisuje się okoliczności aresztowania, znaki szczególne zatrzymanych, relacje świadków Ktoś powiedział im "Chłopcy, będzie z wami tak, jak z tymi, których zabrano w 45-tym - 1 po Komitecie!" - ale oni wierzą, że "głasność" i czyszczenie historii z białych plam jest naprawdę

Groźby

Na mogiłach w Puszczy przybywa kwiatów i zniczy, a tymczasem trzech założycieli Komitetu wezwano do Wydziału Spraw Wewnętrznych Urzędu Wojewódzkiego w Suwałkach, gdzie poinformowano ich, że Komitet jest nielegalny, ponieważ nie figuruje w rejestrze stowarzyszeń 5 września oficjalnie zakazano jego działania W uzasadnieniu podano, że do poszukiwan powołane są Polski Czerwony Krzyż i Związek Bojowników o Wolność i Demokrację, a działanie nowego stowarzyszenia może wywołać dezorientację i niepokój społeczny Według biuletynu Informacyjnego Solidarność przygotowała

KATARZYNA BANACHOWSKA



CZYTANE MIĘDZY WIERSZAMI

Po przeciętnym polskim, jak dziesięć lat temu, za gierkowskiej prosperity, obiedzie, stawiamy na kanadyjskim stole szklanki z dobrą herbatą i otwieramy list od rodziny z Warszawy. A tam same wesołe wiadomości.

Dzieci najstarszego siostrzenca na wakacyjnym pobycie na Mazurach nabawiły się salmonelli (z zanieczyszczonej, niepewnej żywności), skonczyło się na kuracji w szpitalu, z którego to szpitala zawlokły do domu wszy.

U drugiego siostrzeńca - małżeństwo nauczycielskie parę lat po studiach, uszczęśliwione rok temu przydziałem spółdzielczego mieszkania - dzieci dostają do szkoły po pół jabłka, a na uroczyste niedzielne śniadanie (we wrześniu!) je się chleb z masłem i pomidorem. Coż, rok nieurodzaju, kilo jabłek kosztuje 350 zł, pomidorów - 400 zł. "Szczególna jest sytuacja młodej inteligencji, gdzie zbiegają się cztery okoliczności - pisze Polityka - "Pierwsza koszty wchodzenia w dorosłe życie, wykupienie mieszkania (lub jego wynajęcie), dorobienie się mebli i sprzętów, koszty wychowania dzieci. Inwestycje od zera na wiele lat. Zarobki. Relatywnie coraz skromniejsze, gdzieś poniżej pensji sprzątaczk, księgowego, nie mówiąc już o hydrauliku, czy slusarzu. Bez żadnych dodatków (funkcyjny, wystuga lat), bez możliwości dostępu do przywilejów dostępnych dla starszych i lepiej ustawionych. W sumie *znaczne potrzeby życiowe, duże aspiracje*, formalnie wysoki status społeczny i skromniutkie pensje. Ta dekompozycja cech pompuje w młodych stresy i frustracje. "Obrazu frustracji w naszym liście nie było, było znacznie coś gorszego - gorzka rezygnacja.

W "Kobiecie i Życiu" czytamy "Czytelniczka K.J. z Łowicza napisała nam, że od lat zarządza domowym budżetem, posługując się znaną wielu gospodyniom metodą, a mianowicie - rozkładając otrzymane na pierwszego swoje i męża pobory do kopert z napisami na czynsz, na życie, na kulturę itd. itd. Od dłuższego czasu obserwuje, że koperta "na życie" opróżnia się przed końcem miesiąca i że trzeba do niej dokładać z innych pozycji budżetu. Jaką

metodę zastosować - pyta - aby stwierdzić, czy wydatki na utrzymanie są prawidłowe?"

Pismo udziela rady doskonałej - starac się zdobyć poradnik firmowany przez Komitet Gospodarstwa Domowego "którego znaczna część poświęcona jest prowadzeniu rachunkowości domowej". No i zastanowić się na przykład "czy tak często muszą być obiady mięsne, skoro z innych produktów też można przyrządzić smaczny i zdrowy posiłek?"

"Polityka" podsuwa rozwiązanie znacznie rozsądniejsze - zostac homo chałturnicus. Stwierdzając nagminność tego zjawiska, dziennikarz z lekką pogardą traktuje wszelkie chałtury "znany aktor objeżdża z estradą osrodku gminne" (coz, prostaczkowie godni są tylko oglądania trzeciego lub czwartego aktorskiego garnituru), architekt śleczy po nocach nad projektem willi dla właściciela kurzej fermy" (gdyby była to willa dla jakiegoś pana towarzysza z nomenklatury, a to co innego, praca społecznie godna), nawet jeśli nauczyciel pisuje regularnie artykuły do Przyrody Polskiej, a bibliotekarz prowadzi na pół etatu teatr amatorski w domu kultury" to też jest to chałtura, czyli 'kicz, szmira', a jej autorzy "tylko mają szczęście, bo dorabiają, ale z przyjemnością, rozwijając jedynie zainteresowania i poprawiając prestiż zawodowy". Niezła ekwilibrystyka myślowa, lecz jeśli się z góry zakłada, że pod pozorami obiektywizmu trzeba coś konieczne potępić.

Artykuł o homo chałturnicus jest typowym przykładem ostrego tekstu, który zjawisko opisuje, nie próbując dociecac rzeczywistych przyczyn i źródeł "To nie chałtura - pisze autor "Polityki" - lecz 8 godzin przy biurku, maszyniście łopacie, staje się źródłem kiczu i szmiry. Jaką część tego, co powinno być zrobione za pensję, z powodu złej organizacji pracy, czy wręcz tumiwizmu, czy olewajstwa, trafia do kategorii prac zleconych? W sytuacji deficytu pracowników na prace zlecone, godziny nadwymirowe, dodatkowe umowy ratują wręcz egzystencję wielu zakładów". No dobrze, dobrze. Tylko czy gdyby zreformować idiotyczny - od lat, od lat długich jak PRL? - system płac, idiotyczny podział funduszy będących w dyspozycji przedsiębiorstw i instytucji, nie znikłby nie tylko tumiwizm, lecz i wadliwa organizacja pracy? Cóż, marzenia świętej solidarnościowej głowy. Narazie jest jak jest i tak musi być (to cytat z pesy-

mistycznego listu) i "dorabianie coraz częściej przestaje oznaczać możliwości lepszego życia, a staje się ucieczką przed ubóstwem" (to cytat z "Polityki").

Dla niektórych wybranców chałturą są wyjazdy zagraniczne do rodziny lub przyjaciół na Zachodzie. Kobiety harują na czarno jako służące - choć się to mniej brutalnie, bardziej elegancko nazywa kategoria pracowników, jak pisze La Presse, autentycznie wyzyskiwanych. Czasem ja - kielmus szczęśliwcowi uda się zahaczyć w pracach zbliżonych do jego właściwej specjalizacji zawodowej. Znam takiego. Mogł nawet zarobić więcej niż zarobił, gdyby został jeszcze dwa, trzy tygodnie - lecz jego żonę we Wrocławiu tak nękało oficjalnymi telefonami, czy aby wraca w terminie, że cisnął wszystko w kącie i wroczył. O, bo z wrocławskim urzędem paszportowym nie ma żartów! Ciotka F. zaprosiła do Kanady swoją przyjaciółkę emerytkę, panią już raczej leciwą. Pani ta zachorowała, czy raczej doznała nawrotu zle rozpoznanej i zle leczonej choroby. Zamiast zadeklarowanych trzech miesięcy przebyła więc u ciotki F. pięć. Paszport miała na lat bodajże trzy, co nie ochroniło jej przed obruganiem w ubeckim urzędzie i tylko przetłumaczone - na własny koszt emerytki - z angielskiego zaświadczenie o chorobie uratowało ją przed innymi konsekwencjami. Jakimi, nie wie, słyszała bowiem tylko pogrózki.

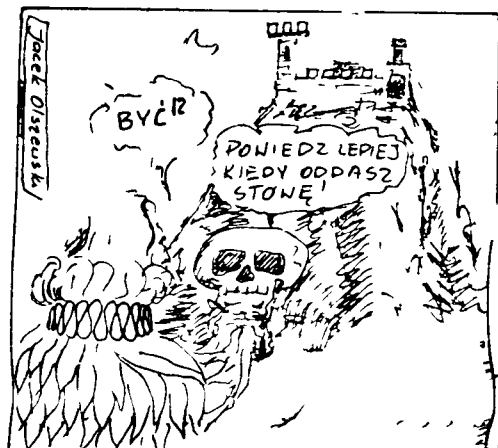
To wszystko teraz, w epoce paszportowego liberalizmu, głośności, odnowy, czy czego jeszcze kto tam chce. A czy uwierzycie, że każdy kto wyjeżdża niechby tylko na miesiąc za granicę, musi się we Wrocławiu wymeldować, choćby nawet z własnościowego spalonego mieszkania? Są to wymysły lokalnych kacyków, prawda, i nic dziwnego że akurat na to miasto spadają szczególne szykany - bo było ono i jest mocnym ośrodkiem kontestacji, a

laureatów nagrody Nobla tam nie ma - lecz czy w PRL cokolwiek dziać się może bez najwyższego placet?

Repertuar urzędowych szykan jest we Wrocławiu bogaty. Oto inna kuma ciotki F. musiała sobie wyrobić nowy dowód osobisty, bo na stary - a wybierała się do córki w Szwecji - nie chcieli jej wydać paszportu. Starsza pani miała nieśczęście urodzić się na Zaolziu, lecz ochrzczona była już jako roczny bobas w Tarnopolu. Tak okropna nieformalność była nie do strawienia dla policyjnej władzy. Moze to jakies machinacje CIA? Nowego dowodu obywatelka mieć nie będzie. Ale obywatelce zależało na paszporcie. Pisząc kolejno do ważnych urzędów w Warszawie i Łodzi, starsza pani w koscu rzecz szczęśliwie wyjaśniła.

Nie, jeśli mieszkacie we Wrocławiu, lepiej nie wybierajcie się na zagraniczne chałtury! Już lepiej decydujcie się w Polsce na "stały pospiech, zmęczenie, niewyspanie, rosnącą obojętność na wszystko dookoła, wieczne uczucie niespełnienia" po to, by móc kupić nie tylko "samochód, meble, lodówkę, kolorowy telewizor, ale nawet ubranie, buty czy wodkę".

KAROLINA JANKOWSKA



PIGUŁKI PCAG

DEMONSTRACJA 13 GRUDNIA wypadła okazale. Obecni byli politycy, księża, liczni przedstawiciele organizacji polonijnych (niektórzy z nich po raz pierwszy - nigdy nie jest za późno), no i około 450 demonstrujących. Nasz najmłodszy członek, Robert Prusinski przyjechał w wózek z Mamą. Przyglądał się wszystkiemu bacznie i robił wrażenie bardzo zadowolonego. Widzieliśmy dużo znajomych twarzy, sporo nowych KOMUNIKATY PIGUŁEK.

WIECZÓR LOTHARA HERBSTA. Ten znany polski poeta i krytyk literacki przyjeżdża do Toronto. Spotka się z publicznością 7 stycznia, we czwartek w SPK na Beverley o 7:30 wieczorem. Blizsze szczegóły za kilka dni.

ZNACZKI DLA MATKI TERESY. Zbieramy znaczki pocztowe (w dobrym stanie, wycięte, nie wyrwane). Znaczki te są następnie wysyłane do pewnej zakonnicy we Francji, która sprzedaje je filatelistom, a uzyskane w ten sposób pieniądze przekazuje Matce Teresie do Indii ze specjalnym przeznaczeniem dla dzieci uchodźców politycznych z Wietnamu, Kambodzy i innych krajów azjatyckich, gdzie rządzą koledzy po fachu Jaruzelskiego. Kazdy z Was ma na pewno w domu stare koperty ze znaczkami, które zalegają szuflady i zagracają dom. Przynieście je do Biura Pomocy Społecznej (30 Marmaduke Street), wyślijcie do PCAG (P O Box 55, Station "V", Toronto M6R 3A4), lub do PIGUŁEK. Zebraliśmy już kilkaset dolarów.

MACIEK ZAJĄC. Za pośrednictwem PIGUŁEK pieniądze na ratowanie życia Maćkowi przekazali zamiast kartek świą-

tecznych pp Rozwadowscy (\$25) i p Julia Masłoń-Kicinska (\$50). Anonimowy ofiarodawca przekazał \$25. Dziękujemy z głębi serca! Wszystkim znajomym i przyjaciołom Ofiarodawców przesyłamy tą drogą najlepsze życzenia świąteczne i noworoczne. PIGUŁKI przekazują od siebie \$50.

SZTANDARY PCAG, dzięki uczynności p. Franka B. mają swoje pokrowce. Pan Franek z własnej inicjatywy i zupełnie bezinteresownie uszył pokrowce na nasze sztandary. Wraz z serdecznymi podziękowaniami PIGUŁKI przekazują panu Frankowi drobny upominek.

ŚWIĘTA. Jak co roku przychodzi szybciej niż się spodziewamy i w związku z tym jesteśmy spóźnieni z wieloma rzeczami. Spóźniliśmy się też z życzeniami. Mimo wszystko składamy nasze najlepsze życzenia.

Członkom PCAG, Sympatykom, Przyjaciołom, a nade wszystko Czytelnikom PIGUŁEK życzymy spełnienia tego wszystkiego, czego oni sami sobie życzą. Wrogom - życzymy, żeby im samym spełniło się to, czego oni nam życzą. Redakcjom zaprzyjanych gazet dziękujemy za gościnę, a zespoły redakcyjne całujemy z dubeltówki. Mamy nadzieję, że NOWY ROK 1988 będzie obfitował w POMYŚLNE wydarzenia, które to wydarzenia zostaną przez zaprzyjane gazety ciekawie opisane.

Redagują z ramienia Polish Canadian Action Group, Anna i Stanisław Dubisky. Telefonujcie do naszej mini-redakcji 925-8128, P O Box 55, Station "V", Toronto M6R 3A4.

MSZA ZA OJCZYZNĘ

Dnia 27 GRUDNIA, w ostatnią niedzielę roku, odbędzie się koncelebrowana Msza Św. za Ojczyznę z udziałem chóru dziecięcego z Hamiltonu.

Zapraszamy poczty sztandarowe, wszystkie organizacje emigracyjne, szczególnie serdecznie prosimy rodziców z dziećmi na występ.

Duchowieństwo Rzymskokatolickie i Komitet Organizacyjny KPK

PARAFIA ŚW TERESY
-NEW TORONTO

KOREA

DEMOKRACJA GENERALÓW

WOJCIECH M WOJNAROWICZ

Po szesnastu latach dyktatury wojskowej, od ubiegłej środy, Korea Południowa ma nowego, demokratycznie wybranego prezydenta ROH TAE WOO

Kulawe analogie

Nowy prezydent ma lat 55, jest emerytowanym generałem i protegowanym dotychczasowego prezydenta, gen CHUN HWAN DOO. Roh Tae Woo uzyskał ponad 8 milionów głosów, co stanowiło ok. 37% wszystkich uprawnionych do głosowania (25,9 mln). Jego przeciwnicy KIM DAE JONG i KIM YOUNG SAM zdołali uzyskać odpowiednio 5,8 mln i 6 mln głosów, przy frekwencji wyborczej 89,2%.

Z korupcją, czy bez

Zwycięstwo kandydata rządzącej Demokratycznej Partii Sprawiedliwości przewagą 2 mln głosów wywołało natychmiast oskarżenia o sfałszowanie wyborów, przekupstwo, manipulacje wyborcze etc ze strony pokonanych liderów opozycji. Ulice Seulu stały się ponownie miejscem starć studentów, zwolenników obu Panów Kim z policją.

Oskarżenia o korupcję i fałszowanie wyników odrzuciła zarówno rządowa agencja wyborcza (Central Election Management Committee) jak i sam Roh, który stwierdził, iż "kupno" 2 milionów głosów przekraczałoby jego możliwości finansowe. Nowy prezydent obiecał jednakże poddanie się ponownemu głosowaniu, po zakończeniu Igrzysk Olimpijskich w Seulu w 1988 roku. Choć przywódcy opozycji uznają wyniki wyborów za nieważne, to jednak zarówno niezależna National Coalition for Democracy jak i międzynarodowa komisja niezależnych ekspertów prawnych (m.in. z USA, Danii, Szwecji) obserwująca przebieg wyborów nie potwierdziła zarzutów "masowych fałszerstw".

Giełda zareagowała natychmiast

Jak donoszą agencje prasowe, w odróżnieniu od sytuacji z miesięcy letnich, kiedy studenckie protesty i demonstracje cieszyły się poparciem dużej części społeczeństwa, obecnie sympatia wydaje się być po stronie przywracającej porządek policji.

Zwycięstwo wyborcze Roh Tae Woo i rządzącej Demokratycznej Partii Sprawiedliwości wydaje się być czynnikiem wyraźnie stabilizującym sytuację polityczną w tym rejonie świata. W ten sposób odebrał wynik wyborów koreańskich świat finansów, reagując zwyczajną ceną akcji na giełdzie w Seulu. Rząd Stanów Zjednoczonych skierował na ręce nowego prezydenta oficjalne gratulacje i życzenia sukcesów.

Kiedy latem 1987 roku ulice Seulu i innych miast południowokoreańskich stały się terenem zacieklonych walk studentów z policją, a gospodarką koreańską wstrząsnęły nielegalne strajki, wielu komentatorów porównywało sytuację rządu gen Chun Hwan Doo do sytuacji b. prezydenta Filipin, Marcosa. Dla polskich obserwatorów sceny walk ulicznych przypominały żywo starcia z ZOMO na ulicach polskich miast. Te filipińskie (i polskie) analogie kończyły się jednak na walkach ulicznych. Wojskowy rząd Korei Południowej miał do dyspozycji więcej argumentów niż tylko pałki, a gospodarka koreańska niczym nie przypominała filipińskiej ruin.

Przed szesnastu laty, w 1961 roku, w chwili objęcia władzy w Seulu przez wojskowych zamachowców z gen Park Chung Hee na czele, Korea Południowa była jednym z biedniejszych państw regionu, pozostając w tyle nawet za północną, komunistyczną KRL-D.

Dziś Korea jest jednym z najbardziej dynamicznie rozwijających się gospodarczo krajów, notując w 1986 roku wzrost gospodarczy rzędu 12,5%.

Zainicjowana przez gen Parka i kontynuowana przez jego wojskowych następców polityka uprzemysłowienia kraju, sterowana przez rząd przyniosła oczekiwane efekty. Świat mówi o koreańskim cudzie gospodarczym. Podstawą koreańskiego rozwoju i ekspansji gospodarczej stały się przemysł stoczniowy i samochodowy (koncern Hyundai), przemysł elektroniczny (Daewoo Telecom, Gold Star) oraz tekstylny. Koreańczycy "wdarli" się na rynek północnoamerykański ze swoimi tanimi wyrobami tak, że coraz częściej nawet pod znanymi markami miejscowymi kryje się towar "Made in Korea". Dla przykładu, w ciągu ostatnich trzech lat deficyt handlowy Kanady w stosunkach z Koreą wynosi \$941 miliardów.

Praca za bezcen

Korzeni sukcesu gospodarczego Korei można szukać w azjatyckiej specyfice, filozofii czy tym podobnych. Prawda jest jednak dużo prostsza, choć nie wyklucza to oczywiście oddziaływań innych "lokalnych" uwarunkowań. Podstawą koreańskiego "cudu gospodarczego" jest bardzo ciężka praca, bardzo niska płaca i żelazna, wojskowa dyscyplina. Wg Międzynarodowej Organizacji Pracy Koreańczycy pracują najdłużej - 54 godziny tygodniowo (o 4 godz

dłużej niż w roku 1974!), mają bardzo wysoki stopień wypadkowości, przeciętny dochód roczny per capita wynosi zaś ok \$2000. System pracy, jakiemu poddani są Koreańczycy budzi zdumienie i przerażenie u ludzi z Zachodu. Nie istnieje ustawodawstwo pracy, nie ma granicy minimalnych zarobków. Związki zawodowe są zwalczane, strajki nielegalne - chyba że zatwierdzone przez rząd (w ciągu ostatnich 8 lat - jedno zezwolenie). Ogromnie ciężkie są zwłaszcza warunki mieszkaniowe. Intensywna industrializacja pociągnęła za sobą gwałtowną urbanizację, dziś ok 80% ludności mieszka w miastach. Robotnicy zakwaterowani są w specjalnych budynkach sypialniach - dormitoriach, przypominających koszar. Dyscyplina pracy i lojalność wobec pracodawcy - oto podstawowe wymagania. Awans społeczny, zawodowy, materialny możliwe są jedynie dzięki morderczej pracy, rozłące rodzin, ogromnej oszczędności (wymuszanej zresztą przez państwo, lokujące do 15% zarobków na specjalnych kontach procentowych). Wykształcenie jest bardzo kosztowne, często wymagające poświęcenia całej rodziny na rzecz jednego dziecka posyłanego do szkół wyższych (szkoła do 6 klasy bezpłatna). Porównajmy przeciętny dochód roczny z kosztem 1 semestru ok \$275.

Studencki bunt - ostatnie ostrzeżenie

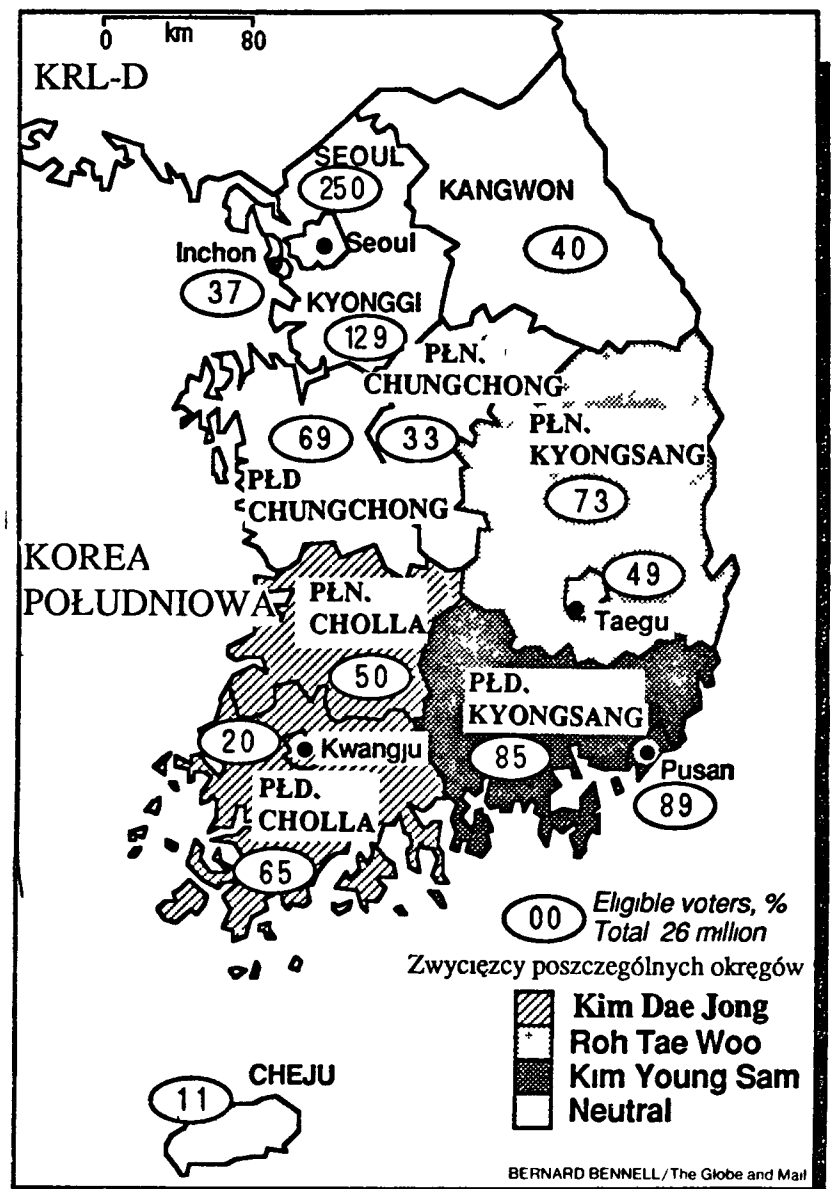
Jak można tego było oczekiwać, gwałtowny rozwój gospodarczy w połączeniu z panującym systemem wojskowej dyktatury, uzasadniają zresztą stałym zagrożeniem z Północy (nie bez pewnych racji!) wytworzył takie warunki społeczne, w których społeczny protest, długo tłumiony różnymi mechanizmami, musi przybierać formy niezwykle gwałtowne. Wysoki bardzo koszt wykształcenia sprawia, iż studenci cieszą się specjalnym poważaniem wśród społeczeń-

stwa. Protest tej właśnie grupy przeciwko dotychczasowym formom rządów był więc poważniejszym ostrzeżeniem dla władzy niż by się to mogło wydawać zewnętrznemu obserwatorowi. Najbardziej aktywni studenci szli do fabryk, miasąc tam nowe idee, ci studenci-robotnicy byli najbardziej aktywnym elementem letnich protestów i walk ulicznych. Na poparcie tych właśnie grup społecznych, ciężko pracujących liczyli przywódcy opozycji. Kim Dae Jong, lat 63, katolik, jeden z najbardziej zazartych przeciwników rządów wojskowych, amnestionowany dopiero przed paroma miesiącami przez gen Chuna, w ramach wymuszonej demokratyzacji kraju, oraz jego współtowarzysz opozycyjny, ale jednocześnie przeciwnik polityczny Kim Young Sam, lat 60, uważany za bardziej umiarkowanego polityka. Początkowa współpraca obu dysydentów w ramach Demokratycznej Partii Zjednoczeniowej, dająca pewne szanse zjednoczonej opozycji na ewentualny sukces wyborczy nie trwała jednak długo. Przyczyny rozbitcia koreańskiej opozycji są jednak daleko głębsze niż personalne rywalizacje. Należy zaznaczyć, że choć obaj Panowie Kim wypowiadali się za pewnymi ulepszeniami w istniejącym systemie organizacji pracy i apelowali do robotników, błędne byłoby uważanie ich za społecznych radykałów. Obaj antykomuniści, obaj też doskonale zdający sobie sprawę z faktu, że ceną dalszego rozwoju gospodarczego Korei musi być ograniczenie praw świata pracy, w tym uprawnień związków zawodowych i prawa do strajku. Przyciśnięty "do muru" przez dziennikarzy, Kim Dae Jong przyznał, iż uważa za słuszne uprawnienia rządu do legalizacji bądź delegalizacji strajków i egzekwowania dyscypliny pracy. Ciężar propagandy wyborczej skupiał się na innych problemach Korei: systemie politycznym, przestrzeganiu praworządności, zwolnienia tzw. więźniów politycznych, czyli "normalnych" opozycjonistów (za wyjątkiem ko-



KIM YOUNG SAM (z lewej), KIM DAE JONG

i ROH TAE WOO (w środku)



munistów¹⁾, rozszerzenia praw obywatelskich, ulepszenia systemu świadczeń społecznych

Po paszport na komendę

Dla ilustracji stanu bieżącego zauważmy, że Koreańczyk nie może jechać za granicę jako turysta, musi to być wyjazd służbowy w interesach bądź w ramach działalności kulturalnej. Paszport wydaje ministerstwo, aplikant musi przejść proces politycznej akceptacji, tzn. policyjnego sprawdzenia, a także odpowiedniego przygotowania "ideologicznego" do wyjazdu. No cóż, co kraj to obyczaj - w PRL rzecz nie do pomyslenia!

Geografia polityczna

O fakcie rozbitcia koreańskiej opozycji zdecydowała "geografia polityczna". Korea Południowa podzielona jest bowiem na wrogie sobie regiony. Rywalizacja dwóch z nich jest szczególnie znacząca dla stanu polityki wewnętrznej, a korzeniami sięga ona trzynastego wieku wstecz, do okresu królestwa Silla (pół-wsch.) i Państwa (pół-zach.). Dział ten wzmocniony jest układem politycznym i wynikającym z niego układem gospodarczym. Dotychczasowe elity polityczne, korpus oficerski, armia en bloc zresztą, pochodzą z południowo-wschodniego regionu Kyongsang. Reżym gen. Parka zadbał o rozwój gospodarczy Kyongsang, motywując lokacją rządowych inwestycji bliskością rynku japońskiego, prawdą jest jednak, że z tego właśnie regionu pochodził też sam gen. Park. Południowo-zachodnia Cholla, zubożona, stała się rezerwuarem siły roboczej dla uprzemysławiającego się zachodu i północy kraju (region Seulu). Nizsza pozycja społeczna, zacofanie, a nawet inny dialekt odznaczają mieszkańców Cholla od uprzywilejowanego Kyongsang, a także Seulu, siedziby rządu, rejonu koncentracji biurokracji rządowej oraz koreańskiej nowej klasy średniej. W roku 1980, w trakcie przewrotu wojskowego, który wyniósł do władzy poprzedniego prezydenta, gen. Chun Hwan Doo w leżącym w Cholla mieście, doszło do krwawych zamieszek stłumionych przez wojsko. Zginęło ok. 2000 robotników. Od tego czasu stare animozje nabrały nowego wymiaru, nienawisci.

Kim Young Sam pochodzi z Kyongsang, nie miał więc żadnych szans na poparcie w Cholla, gdzie "rządzi" Kim Dae Jong. Rządowy kandydat, Roh Tae Woo nie był w stanie nawet odbyć zebrania wyborczego w Cholla, obrzucony kamieniami i wygwizdany musiał się wycofać. Ludność nie zapomniała, że w maju 1980 gen. Roh był w służbie czynnej. Roh także pochodzi z Kyongsang, miał więc "równe" szanse w walce o głosy w rodzimej prowincji.

Czas pokaże

W przedwyborczych kalkulacjach przewidywano, że do zwycięstwa w wyborach trzeba będzie zdobyć ok. 8-8,5 mln głosów. Kim Dae Jong mógł liczyć "w ciemno" 3,4 mln wyborców z Cholla, Roh Tae Woo i Kim Young Sam mieli "do podziału" 7,7 mln głosów Kyongsang. Zdecydować zatem miał rejon Seulu, gdzie znajduje się ok. 40% elektoratu. Można dodać, że gen. Roh miał już przed wyborami 600 tys. głosów, oddanych we wcześniejszych wyborach przez armię. Wojskowi sami przeprowadzili wybory, w koszarach, bez jakiegokolwiek tam cywilnej kontroli. Seul, bastion biurokracji i nowej klasy średniej Korei, tych którzy doszli do swojego stanu posiadania ciężką pracą, musiał dać swój głos na kandydata mogącego

Darowizna Tysiąclecia

Prasa polonijna, ta konkurencyjna, wychwytuje zwykle wszystkie sensacje jakie mają miejsce w kraju nad Wisłą, niemniej jednak tym razem dyzurujący redaktorzy (z jednym wyjątkiem) zasnęli nad swoimi nastawionymi na "Wolną Europę" radioodbiornikami. Ominięto wydarzenie, którego znaczenie w historii muzealnictwa polskiego będzie miało kapitalne znaczenie.

Dzięki zapisowi Zbigniewa i Janiny Porczyńskich na rzecz Warszawskiego Muzeum Diecezjalnego, kolekcji 399 dzieł sztuki, Warszawa znowu wraca do grona najważniejszych, obok Londynu, Paryża, Leningradu, Madrytu, Rzymu, Florencji, Wenecji, Amsterdamu, Drezna, czy Brukseli, miejsc, bez obejrzenia tamtejszych zbiorów muzealnych trudno wyrobić sobie zdanie o dorobku kultury europejskiej. Nie będzie przesadą określenie tego ewenementu, najważniejszym w historii powojennej kultury. Prof. A. Gieysztor nazwał to "cudem" gdyż faktycznie takie wydarzenia nie mają miejsca w codziennej rzeczywistości.

Warszawa jest miastem, które niegdyś liczyło się poważnie na liście europejskich kolekcji. Jednak od 330 lat trwa odpyły dzieł sztuki z krajowych zbiorów - obiekty tam trafiające stanowią nieznaczny procent nie rekompensujący strat ani jakościowo ani ilościowo.

Jeszcze król Jan Kazimierz posiadał w Warszawie pokazną kolekcję dzieł sztuki m.in. 3 obrazy Rembrandta ("Diana w kąpielni" i "Akteon", "Mężczyzna w berecie z perłami" i "Portret Rabina" - te dwa ostatnie trafiły do Drezna za czasów Augusta II). Król Jan III Sobieski też miał w pobliskim Wilanowie pokazną kolekcję m.in. 5 obrazów Rembrandta. Królowie z dynastii saskich Wettynów, także wykazywali zamiłowanie gromadzenia dzieł sztuki, nie szczęściem był tylko fakt, że swoje główne zbiory trzymali w Dreźnie dokąd ściągali interesujące ich obiekty. Stanisław August Poniatowski zebrał ze wszystkich wymienionych, największą galerię, liczącą 2300 eksponatów. Nosił się nawet z zamiarem jej udostępnienia szerokiemu gronu.

W ten sposób pierwsze publiczne muzeum

zapewnić bezwzruszową reformę, demokratyzację bez naruszenia dotychczasowego tempa rozwoju i osiągniętej stabilizacji. Nie bez znaczenia była zapewne obawa, że nowy prezydent wymieni sporą część dotychczasowego aparatu, robiąc miejsce dla "swoich" ludzi.

Jakakolwiek była linia rozumowania wyborców, wyniki wyborów świadczą o dwóch rzeczach. Że Koreańczycy nie chcą narazić swojej z trudem osiągniętej pozycji i że opozycja w stosunku do rządu jest mimo wszystko słabsza niż wewnętrzne spory dzielące przeciwników rządów wojskowych w Seulu. Czy lekcja przegranej kampanii prezydenckiej zmieni to nastawienie - czas pokaże. Pytaniem na dziś, dużo ważniejszym, jest, w jakim zakresie Prezydent Roh Tae Woo, pierwszy demokratycznie wybrany prezydent od 1961, będzie w stanie przeprowadzić niezbędne dla normalnego rozwoju kraju reformy demokratyczne i społeczne. Koreańska lekcja demokracji właśnie się zaczyna - czy można liczyć na kolejny "cud"?

powstałoby o kilkanaście lat wcześniej niż założone w 1805 roku w Domku Gotyckim w Puławach przez Izabelę z Flemingów - Czartoryską. Najciekawsza i najcenniejsza część kolekcji w liczbie 380 obrazów, nigdy nie dotarła nad Wisłę. Skupowana w latach 1790-92 w Londynie przez przedstawiciela królewskiego J. Desenfansa znajduje się do dziś w Alwyn's College w Dulwich (obecnie Londyn).

Poniatowski posiadał 5 obrazów Rembrandta, "Lisowczyk" - trafia później do Dziewkowskich, skąd w 1911 do kolekcji Fricka w Nowym Jorku, gdzie go można dziś obejrzeć, "Żydowska naręczona" i "Ojciec naręczony" przechodzą do zbiorów Lanckorońskich, którzy niestety w czasach rozbiorowych wywieźli swe zbiory do Wiednia. Do innej ze stolic zaborczych - Petersburga dociera "Chrystus w koronie ciemnowej" - jakoś ominięły go klauzule Traktatu Ryskiego mówiące o zwrocie zagrabionych dóbr kulturalnych.

W Warszawie pozostał tylko "Portret Martyna Day" - jedyny nie kwestionowany Rembrandt w Warszawskim Muzeum Narodowym (pozostałe 3 pochodzą z pracowni). Muzeum Narodowe w Warszawie, największa i najcenniejsza jeśli chodzi o zbiory placówka w kraju, choć posiada wiele arcydzieł (zwykle otrzymanych z innych zbiorów jak J.K. Potockiego, E. Lubomirskiej, T. Wierzejskiego, czy z Gołuchowa), ustępuje obecnej darowiznie. Szczególnie gdy się weźmie pod uwagę malarstwo zachodnio-południowo-europejskie XV-XIX, nie mówiąc już o francuskich impresjonistach, których Muzeum posiada dosłownie kilka (najcenniejszy z nich to C. Monet "Brzeg morski w Normandii" - dawniej w zbiorach Raczyńskich w Rogalinie).

W obecnie przekazanej części (reszta w liczbie 239 sztuk nadejdzie w późniejszym terminie) znajduje się "Ucieczka do Egiptu", P.P. Rubensa, "Portret Arystokraty" Van Dycka, "Madonna" L. Cranacha, autoportrety Rembrandta i Velasqueza.

W wypadku Rubensa będzie to jedyny (nie licząc szkiców olejnych, bądź pochodzących z pracowni) oryginalny obraz tego malarza. Do 1974 znajdował się on ("Zdjęcie z Krzyża" zblizone do tego w antwerpskiej katedrze) w ołtarzu głównym kościoła Św. Mikołaja w Kaliszu, obraz flamandzkiego mistrza o tyle cenniejszy, że zamówiony bezpośrednio w jego pracowni w 1636. Niestety obraz ten poszedł z dymem w 1974. W dobie propagandy sukcesu ani władze kościelne ani tym bardziej państwowe nie zadbały, aby zabezpieczyć dorobek cywilizacji światowej (bo już nie tylko polskiej). Ów rok 1974 był chyba "najczarniejszym" od 1944 w historii kultury i zbiorów muzealnictwa w Polsce. Znikł wówczas wraz z dwoma scenkami większymi Breughela, obraz Van Dycka "Ukrzyżowanie" - dotychczas zabezpieczony drutem w Narodowym Muzeum Pomorskim w Gdańsku.

Jeśli chodzi o obrazy L. Cranacha, to znajdują się w zbiorach warszawskich, do niedawna sądzono, że był także w Muzeum Diecezjalnym we Wrocławiu, kiedy jednak "Matkę z Dzieciątkiem" przekazano do okresowej konserwacji, okazało się wówczas, że jest to XIX-wieczna doskonale zrobiona reprodukcja. Oryginał najprawdopo-

uobniej wywiezli Niemcy w 1945 roku.

Jeśli chodzi o dzieła Durera, to jest ich trochę w zbiorach polskich, szczególnie Hansa, który był nadwornym malarzem Zygmunta Starego, Albrecht jest głównie prezentowany przez grafikę.

Podobnie wygląda sprawa z obrazami Tycjana i Tintoretto - dotychczas posiadane należy raczej wiązać z pracownią, niż samymi mistrzami, podobnie wygląda sprawa z Velasquezem.

Ani Reynolds ani Gainsborough - XVIII-wieczni portreciści angielscy nie byli w polskich zbiorach prezentowani. Podobnie jak impresjonisci francuscy A. Renoir (mała statuetka brązowa w Łódzkim Muzeum Sztuki) czy V. van Gogh, którego żadne z arcydzieł nigdy nie trafiło nad Wisłę (nie licząc okresowego pobytu na wystawie w 1963).

Warto przypomnieć, że obrazy tego Holendra osiągają horrendalne ceny na światowych aukcjach. W 1985 "Sotheby" w Londynie sprzedała "Krajobraz ze wschodzącym słońcem" za 9,9 mln US\$, ostatniego marca, bieżącego roku Yosuda Fireman and Marine Insurance Co zapłaciła 39,9 mln US\$ za jedną z kilkunastu nadal istniejących wersji "Słoneczników". Natomiast w tym miesiącu za "Irysy" tegoż artysty zapłacono 49,5 mln US\$, innych nie da się wycenić, gdyż nie były wystawiane na aukcjach. Trudno sprecyzować wartość tej kolekcji, lecz raczej należy dokonywać wyceny nie w setkach milionów, lecz powyżej miliarda.

Jest zaskakujące, że dokonali tego Zbigniew i Janina Porczyńscy praktycznie w ciągu ostatnich 7 lat - nie zwracając przy tym uwagi wszedobylskich dziennikarzy Czartoryskim, których obecny stan zbiorów muzealnych w Krakowie jest skromniejszy - (wspaniałą L. da Vinci "Dama z Łasiczką", Rembrandt "Krajobraz z miłosiernym Samarytaninem" dopełniają G. Bellini, L. Giordano, D. Bouts, J. van Cleve, A. Cuyp - nazwiska mniej liczące się w annałach historii sztuki) - od kolekcji Porczyńskich, zabrało to czas życia kilku pokoleń kolekcjonerskich. Zbigniew Porczyński rodem z Warszawy, za swój udział w ruchu oporu trafił do Oświęcimia, po wojnie osiadał we Wlk. Brytanii, gdzie robi karierę naukową, a następnie finansową. Janina pochodzi z Lwowa, poprzez syberyjskie łągi i Bliski Wschód trafiła na Wyspy Brytyjskie, gdzie wychodzi za mąż za Zbigniewa w 1949.

Państwo Porczyńscy choć posiadali inwestycje w wielu państwach, ich stan majątkowy oraz kolekcjonerskie "hobby" owiane były "mgłą tajemnicy". Rosnąca kolekcja i jej wartość nieznane były w polskim, ani innym, środowisku w Londynie. Nawet obecnie, choć jej pierwsza część trafiła do Warszawy już w czerwcu, gdzie była zaprezentowana pielgrzymującemu wówczas Ojcu Świętemu - srodkiem masowego przekazu dopiero obecnie nadają jej rozgłos. Czyżby miała to być rekompensata za drastyczne podwyżki cen? Nie sądzę, aby przyjęło się w "kolejkach" stwierdzenie "to cóż, że nie ma chleba, przedtem nie mieliśmy Van Gogha, a on Panu Kochana, też nie miał co jeść, a dziś proszę jakie ceny płać za jego warzywa czy kwiaty. Mówię Pani nas kiedyś też taka nagroda spotka - zobaczy Pani, ile w przyszłości będą kosztować uszy Urbana".

W każdym razie zsynchronizowanie nabytków wartości duchowych z ubytkami kasowymi - dziwne zbieżne w czasie - pomysł niewątpliwie wychodzący ze strony mówni - cy z ambony.

Podziwiać należy hojność donatorów i precyzję w wybraniu właściwego adresata. Gdyby darowizna trafiła do Muzeum Narodowego nie byłoby żadnej gwarancji, że nie powiększy prywatnych kolekcji jeszcze większych miłośników sztuki, jak na przy-

Dokończenie na str. 14

PREZES KPK STANISŁAW SADOWSKI O KONTROWERSYJNYM FILMIE CBC

BE MY GUEST

DAREKL BARECKI

Krew nasza środowiskowa zaczęła się burzyć na wieść, że nie ciesząca się sympatią naszą "gumowa" firma telewizyjna nosi się z zamiarem wyprodukowania filmu zniesławiającego dobre imię tegoż właśnie środowiska

Też się zdenerwowałem nieco i trwałbym w tym zacięciu nadal gdybym za sprawą czystego przypadku nie zainteresował się tym bliżej. Nie można się dziwić, bo skoro się dowiadujemy, że jakiś nieciekawych typ z wysłanej z palca historyjki ma zjawić się na ekranach wszystkich kanadyjskich telewizorów przed naiwnie obiektywną widownią bacznie obserwującą krajobraz przez swoje, czasem jedyne, okno na świat i że w tym krajobrazie właśnie zobaczy mnie, czyli nas Bogu ducha winnych i że będziemy potem musieli się na ulicy wstydić

Słusznie, powiemy, że się tym ktoś zainteresował, że faktycznie zaprotestować stanowczo będzie trzeba, albo i nawet list stanowczo żądający w imieniu społeczeństwa gdzie trzeba wysłać. Szczególnie, gdy dyskusja ma miejsce na tzw szerszym forum, to temperatura rośnie szybciej, decyzje przychodzą łatwiej, a wszyscy wiemy, że im szersze forum, tym znajomość szczegółów zagadnienia mniejsza

Wybrałem się więc tam, gdzie spodziewałem się znaleźć chociaż część odpowiedzi na pytanie, mianowicie do prezesa KPK Okręgu Toronto pana Sadowskiego. No, bo skoro jest to organizacja mająca reprezentować mnie i bronić moich interesów, a podobno palcem nie kiwnęła, żeby coś zrobić w tej sprawie

DB Panie prezesie, czy zechciałby pan zająć stanowisko w tej sprawie?

SS Więc muszę zacząć od tego ostatniego. Jest to niesłuszne, niesprawiedliwe i jeszcze pogarszające sytuację stwierdzenie, że

Kongres nic nie zrobił

Kongres zrobił bardzo dużo i Kongres od razu przystąpił do działania z chwilą gdy tylko ta sprawa wyszła na światło dzienne. To jest dnia drugiego listopada tego roku. Ja dostałem ten scenariusz. Po przeczytaniu zrozumiałem, że nie jest on napisany w takiej formie jaka byłaby do zaakceptowania przez nasze społeczeństwo. Przypadek zrzucił, że ten scenariusz został napisany przez Polkę, harcerkę Polkę, która mówi doskonale językiem polskim

Czyli można by się po niej spodziewać innego podejścia do tego scenariusza. Jest to osoba urodzona poza granicami kraju. Jej psychika i sposób rozumowania są jeszcze polskie, ale już nie tak uczuciowe i emocjonalne jak nasze, nie czujące tego tak jak my to czujemy. Tego scenariusza nie można było zmienić rzecz jasna w całości, nie dało się wyrzucić i zastąpić innym

DB To, że jest on subiektywny nie znaczy, że jest nieprawdziwy

SS Oczywiście. Rzecz, która jest prawdziwa w wielu wypadkach jest drażniącą dla nas, bo my nie chcemy widzieć siebie w złym świetle

Niestety fakty mówią same za siebie, że tak (nie generalizując) naprawdę jest, choć są to wyjątki. I tutaj został użyty, może nieszczyśliwie ten wyjątek. Skoro ona jest pisarką komedio-dramatyczną to takie podejście jest u niej dopuszczalne, i ona to zrobiła w sposób nieobrazliwy, tak jak jej się przypisuje. Po przeczytaniu scenariusza zadzwoniłem do CBC i poprosiłem o spotkanie. Oni to spotkanie przełożyli, żeby ja mógł się najpierw z nią spotkać. Zadzwoniłem do niej, rozmawialiśmy dwukrotnie. Rozmowa trwała razem może trzy godziny. Dyskutowałem wszystko. Ona zgadzała się w jednym przypadku, w innym się nie zgadzała. "Jeżeli ja odstąpię od tego scenariusza i go zmienię, to ja przestanę być jego autorką, to przestanę być już tą pisarką, którą jestem". Przede wszystkim zastrzegła się, że nie jest to dokument, nie jest to film dokumentalny

Ja z drugiej strony jako człowiek myślący muszę dopuścić pewien margines, że jeżeli nawet to nie jest to, to ostatecznie wszystkie narody śmieją się z siebie. Dlaczego my nie możemy być trochę elastyczni. Jakkolwiek ja zaznaczyłem, że za dużo dzieje się tragedii w narodzie polskim, abysmy mogli dopuścić do żartów na pewne tematy. Tu mnie zrozumiano w jakimś sensie i zapewniono, że nic się nie ukaze takiego, co obrażałoby Polaków. Scenariusz został sko-

rygowany w wielu miejscach. Pewne rzeczy, które mogłyby rzucić nieprzyjemny, czy wątpliwy cień zostały wyjaśnione w taki sposób, że nie pozostały żadne dwuznaczności

Człowiek, który odtwarza główną rolę grał dzentelmena, człowieka dobrze wychowanego, o innych nieco poglądach, innym podejściu do życia niż mają go Anglosasi. Chyba wszyscy jesteśmy to w stanie zrozumieć. W moim przekonaniu to system wykształcił inne pokolenie, system stworzył tam innego człowieka. Zrobiłem to z najlepszą wolą i myślą analizując tekst słowo po słowie, analizując nasz do tego stosunek jako Polaków

Production manager powiedział mi "Mr Sadowski this is not a true story i to samo jest zaznaczone na koncu filmu. Czyli nie jest to prawdziwe i nie zaprzecza więc faktom. I dopóki nie jest to obrazliwe, a nie jest, to może zostać zaakceptowane. I dlatego ja wyraziłem na to zgodę. Ale zgodę uzależniłem od decyzji Zarządu Głównego, ponieważ film będzie emitowany w całej Kanadzie. Zarząd Główny, a ściślej mówiąc pewne osoby w Zarządzie, miały obiekcje, które zostały ujęte w formie listu, który poszedł do CBC. KPK otrzymał z CBC pisemne potwierdzenie, że oni są skłonni dokonać jeszcze przeróbek w tym filmie po pierwszej prezentacji materiału, zanim pójdzie on na ekran

Film ukaże się we wrześniu, albo październiku przyszłego roku. Do momentu całkowitego ukończenia filmu mamy prawo wprowadzenia poprawek. Oni poszli ponad to wszystko, co się normalnie robi tylko po to, żeby nas nie dotknąć, nie obrazić. My natomiast jesteśmy nadwrażliwi i boimy się, aby nasze dobre imię na tym nie ucierpiało, a raczej boimy się, aby się coś spod naszej kontroli nie wymknęło

DB Po tej wypowiedzi czuję się zwolniony od jakiegokolwiek dodatkowego komentarza

A to dlatego, że w międzyczasie zasięgnąłem opinii szeregu innych osób, z których zdaniem się liczę i to utwierdziło mnie w przekonaniu, że zaistniała sytuacja można interpretować także w diametralnie odmienny sposób



Realtor
TEL. 532-4444
24 HOUR
ACTION CENTRE !!!

**TAK !!!
SUKCES
FIRMY
TO FAKT...**

**Blisko 1500 sprzedanych
nieruchomości!!!
Chcąc korzystnie i szybko
sprzedać lub kupić
nieruchomość
powierzcie
Państwo to naszej firmie.
Komputerowe połączenia.
40 agentów do usług
Państwa.**

**Podajemy do wiadomości:
Firma założyła szybki i łatwy
do zapamiętania numer
telefonu**

532-4444.

**Poprzedni numer
532-4441**

jest teraz drugą linią.

**217 RONCESVALLES
Avenue
TORONTO, M6R-2L6**

**NOWE PUNKTY SPRZEDAŻY BATHURST I FINCH
na Finchurst Plaza**

**European Delicatessen and Appetizers
ALEC i GEORGE
4911 Bathurst**

Mają także w sprzedaży polskie pierogi, wędliny i ryby
**w PIZZA-PIZZA w Downsview na plaży
przy Sheppard i Bathurst (obok Miracle)
u pana STAN MATUSIAKA TEL. 635-8466**

Mgr inż. Janina KORKUĆ-STENSSON

BAL INŻYNIERÓW

Przygaszone światła. Eleganckie stroje pań wieczorowe panów. Nastrojowa muzyka i doskonała kolacja

To jest doroczny Bal Inżynierów Polskich. Jeden z najelegantszych balów w Toronto. Okazja na którą czeka się cały rok. Cieszymy się na spotkanie znajomych i na spędzenie wieczoru w oderwaniu się od codzienności życia na obczyźnie

Chcemy również zaprosić naszych kanadyjskich przyjaciół i władze państwowe. Okazać im naszą gościnność i kulturę towarzyską. Jest naszą ambicją, by bal wypadł jak najlepiej, to znaczy, żeby stworzyć czarującą, niezapomnianą atmosferę. Komitet balowy poświęca wiele czasu i pracy nad zorganizowaniem balu. Uważnie wgląda w najdrobniejsze szczegóły, żeby wszystko grało i jakiś złośliwy chochlik nic nie zepsuł. Nie pomieszał ustalonego porządku, jak to się zdarzyło na pierwszym balu pod protektorem gubernatora prowincji Ontario Dr Pauline McGibbon, kiedy w ostatniej chwili pozmienuano miejsca gości przy stole honorowym

Nasuwa się pytanie, po co Stowarzyszenie Inżynierów powinno urządzać bal?

Powody finansowe są dwójakiego rodzaju przy-

pięty lub ewentualnie strata gotówki oraz długoterminowe nadzieje na kontakty zawodowo-zarobkowe z poznanymi przy tej okazji ludźmi. Dochody z balu są różne, a czasem nie ma ich wcale. A szkoda, bo Stowarzyszenie Inżynierów musi mieć mocne podstawy finansowe, żeby sprawnie funkcjonować

Powody prestiżowe są ogromnie ważne, gdyż całkowity brak rozeznanie i uznania polskiej inteligencji przez Kanadyjczyków wywołuje wiele krzywd i szkód

Spółeczeństwo kanadyjskie nie oderwało się jeszcze od kolonializmu i grupa etniczna pochodzenia anglosaskiego traktuje innych z brakiem należytego zrozumienia. Bal jest świetną okazją, by zaprojektować polską grupę na płaszczyźnie towarzyskiej

Ogromny wysiłek organizatorów balu ma również powody społeczne

Grupa polska jest bardzo liczną grupą w społeczeństwie kanadyjskim i musi dążyć do osiągnięcia odpowiedniego wpływu na organizację polityki i przyszłości Kanady

Bez zorganizowanej, mocnej, zwartej Polonii opartej o silne podstawy materialne, wpływy polityczne i społeczne nasza pomoc Polsce będzie znikoma

Respektowana jest siła i tylko silna, nie skłócona Polonia może wydajnie pomóc Polsce, wpływając na jej losy na arenie międzynarodowej

Bal Inżynierów jest bez wątpienia jednym z tych elementów naszego życia, kiedy wychodzimy na forum publiczne i dlatego poparcie tej imprezy jest naszym obowiązkiem

**Stowarzyszenie Techników Polskich w Kanadzie
Oddział Toronto**

zaprasza członków i gości na

BAL KARNAWAŁOWY

**The Old Mill, 21 Old Mill Rd.
TORONTO**

Brule Room A & B

Cocktail - 7:00; Kolacja - 7:45

Sobota, 16 STYCZNIA 1988 r.

Stroj wieczorowy

Wstęp \$ 45.00 od osoby

Prosimy wystawiać czeki na Association of Polish Engineers in Canada i wysłać na adres: Anna Urban, 66 Oakmount Rd., Apt. 1205, Toronto, Ont. M6P 2M8, (416) 769-1030 lub 924-9833. Paweł Molenda, 481-4060, 484-6702 Małgosia Wyszowski



W ZŁOBIE LEŻY

W złobie leży,
któż pobieży
kołędować małemu
Jezusowi
Chrystusowi,
dziś nam narodzonemu?
Pastuszkowie, przybywajcie,
Jemu wdzięcznie przygrywajcie,
jako Panu naszemu

My zaś sami
z piosneczkami
za wami pospieszymy
A tak tego
Małego
niech wszyscy zobaczymy
jak ubogo narodzony,
placze w stajni położony,
więc go dziś ucieszymy

Najprzód tedy niechaj wszędy
zabrzmie świat wesołości,
ze postany
nam jest dany
Emmanuel w niskości
Jego tedy przywitajmy,
z aniołami zaśpiewajmy
Chwała na wysokości

PÓJDŹMY WSZYSCY

Pojdźmy wszyscy do stajenki
do Jezusa i Paniutki,
powitajmy Małego
i Maryję Matkę Jego

Witaj Jezu ukochany
od patriarchów czekany
od proroków ogłoszony,
od narodów upragniony

Witaj, dziecineczko w złobie,
wyznajemy Boga w Tobie,
coś się narodziło tej nocy,
bys nas wyrwał z czarta mocy

Witaj Jezu nam zjawiony,
witaj dwakroć narodzony,
raz z Ojca przed wieków wiekiem,
a teraz z Matki, człowiekiem

Któż to słyszał takie dziwy?
Tyś człowiek i Bóg prawdziwy,
Ty łączysz w Boskiej Osobie
dwie natury różne sobie

O szczęśliwi pastuszkowie,
któż radość waszą wypowie?
Czego ojcowie żądali,
wyście pierwsi oglądali



GDY SIĘ CHRYSZTUS RODZI

Gdy się Chrystus rodzi
i na świat przychodzi,
ciemna noc w jasnościach
Promienistych brodzi
Aniołowie się radują,
Pod niebiosy wyspiewują
Gloria, gloria, gloria
In excelsis Deo

Mówią do pastery,
Który trzód swych strzeżli,
Aby do Betlejem
Czym prędzej pobiegli
Bo się narodził Zbawiciel,
Wszego świata Odkupiciel,
Gloria, gloria, gloria
In excelsis Deo

WSRÓD NOCNEJ CISZY

Wśród nocnej ciszy głos się rozchodzi
Wstaniec Pastere, Bóg się wam rodzi
Czym prędzej się wybierajcie,
do Betlejem pospieszajcie
przywitać Pana

Poszli, znaleźli Dzieciątko w złobie
z wszystkimi znaki danymi sobie
Jako Bogu cześć Mu dali,
a witając zawołali
z wielkiej radości

Ach, witaj, Zbawco, z dawna żądany,
cztery tysiące lat wyglądany
Na Ciebie króle, prorocy
czekali, a Tyś tej nocy
nam się objawił

I my czekamy na Ciebie, Pana,
a skoro przyjdiesz na głos kapłana,
padniemy na twarz przed Tobą,
wierząc, żeś jest pod osobą
chleba i wina

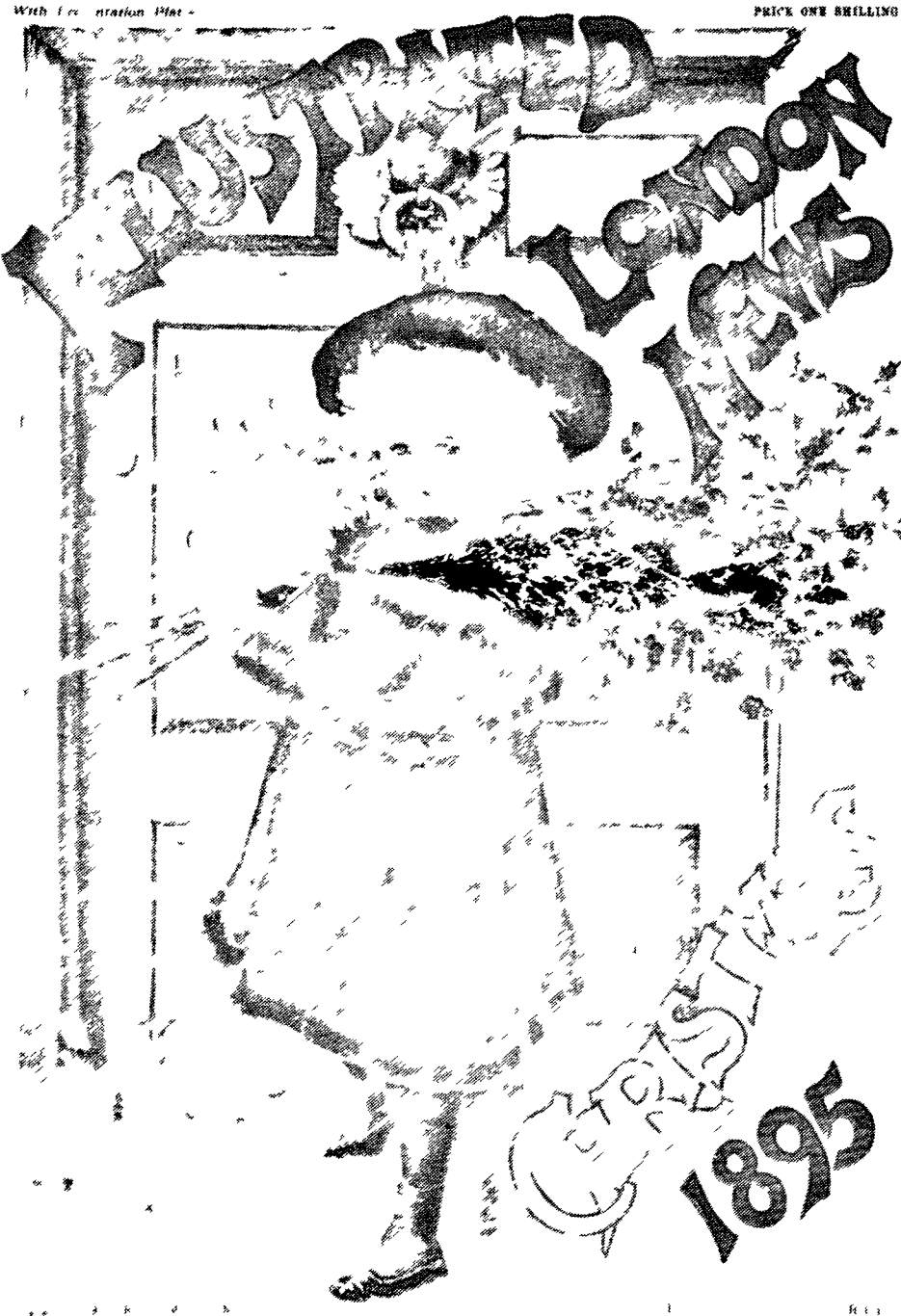
BÓG SIĘ RODZI

Bóg się rodzi, moc truchleje
Pan niebiosów ohnazony
Ogień krzepnie, blask ciemnieje
Ma granice nieskończony
Wzgardzony okryty chwałą
Śmierć król nad wiekami
A słowo ciąłem się stało
I mieszkało między nami

Cóż masz niebo nad ziemiany
Bóg porzucił szczęście swoje
Wszedł między lud ukochany
Dzieląc z nim trud i znoje
Niemato cierpił niemato
Zesłany był i wini sami
A słowo ciąłem się stało
I mieszkało między nami

Podnies rączkę Boże Dziecię,
Błogosław Ojczyznę miłą,
W dobrych radach, w dobrym bycie
Wspieraj jej się swą siłą
Dom nasz i majętność całą
I wszystkie wioski z miastami
A słowo





ILUSTROWANY
MINI ŚPIEWNICZEK
ZNANYCH
KOLED
POLSKICH
I ANGIELSKICH

WYTNIJ
ZEGNIJ
ŚPIEWAJ
RAZEM Z NAMI



(Ketrain)
Dashing through the snow
In a one-horse open sleigh,
Ting! bells jingle bells,
Ting! bells jingle bells,
Oh! what fun it is to ride
When you have that sleigh
Bells on your string,
Make you feel like a king,
What fun it is to ride
And sing
A sleighing song to night!

JINGIE BELLS

Lo, when Christ is born
On this earth forlorn
Dark night glows full bright
Radiant with His light
Angel choirs are heard rejoicing
Sweetest praises loudly voicing
Gloria Gloria Gloria
In excelsis Deo!
Shepherds hear the greeting
White night watch they're keeping
Haste and hear ye all
Bethlehem's dear call
Here is born your loving Saviour
Here appear the world's
Redeemer
Gloria Gloria Gloria
In excelsis Deo!

O, WHEN CHRIST IS BORN

Joy to the world! the Lord is come,
Let every heart prepare Him room,
And heaven and nature sing,
And heaven and nature sing,
Joy to the earth! The Saviour
Is born,
Far as the curse is found
He rules the earth with truth
and grace
And makes the nations prove
The glories of His righteousness
And wonders of His love.

JOY TO THE WORLD

See the blazing Yule before us
Hail the Yule before us
Strike the harp and join the
Chorus
Tis the season to be jolly
Fa-la-la-la-la-la-la-la
Don't we now give apparel
Fa-la-la-la-la-la-la-la
Troll the ancient Yuletide carol
Fa-la-la-la-la-la-la-la
While I tell of Christmas treasure
Fa-la-la-la-la-la-la-la

DECK THE HALL

Silent night! holy night!
Shepherds quake at the sight,
Glorious stream from heaven afar,
Heavenly hosts sing Hallelujah,
Christ, the Saviour, is born!
Christ, the Saviour, is born!
Sleep in heavenly peace
Sleep in heavenly peace
Holy Infant so tender and mild,
Round yon Virgin Mother and Child,
All is calm, all is bright
Silent night! holy night!
Silent night! holy night!
Shepherds quake at the sight,
Glorious stream from heaven afar,
Heavenly hosts sing Hallelujah,
Christ, the Saviour, is born!
Christ, the Saviour, is born!
Sleep in heavenly peace
Sleep in heavenly peace
Holy Infant so tender and mild,
Round yon Virgin Mother and Child,
All is calm, all is bright
Silent night! holy night!
Silent night! holy night!



SILENT NIGHT

BOXING DAY

To, co my święcimy jako Drugi Dzień Bożego Narodzenia, w Wielkiej Brytanii znany jest od Średniowiecza jako Boxing Day Tego dnia w Średniowieczu księża otwierali pudła-puszki, w które przez cały rok wierni, odwiedzający kościół, wrzucali datki dla biednych

Zwyczaj zbierania pieniędzy do puszek przybył z Imperium Rzymskiego, gdzie zbierano je tą drogą na zimowe igrzyska.

W XVI wieku zebnicy i biedni przestali liczyć wyłącznie na puszkę kościelną, zaczęli sami chodzić od domu do domu prosząc o jałmużnę, licząc na to, że tradycja dzielenia się z bliźnim pozostała

Uczniowie oddawani do terminu pieniądze, które dostawali od majstrow, a także napiwki, służący datki od swych chlebodawców, przechowywali w glinianych pudełkach z otworem na wierzchu Pudełka te były uroczysto rozbijane właśnie 26

grudnia. (Skarbonki-swinki, które trzeba rozbić, żeby wydostać zawartość, prawdopodobnie swój kształt wzięły stąd, że świnie są jedynym zwierzęciem domowym, które nie przynosi właścicielowi żadnej korzyści aż do czasu swej śmierci)

W dzisiejszych czasach 26 grudnia, tak w Anglii, jak i w Polsce, odwiedzają nas Ci, którzy przez cały rok świadczyli nam usługi mleczarz, dozorca, listonosz, kominiarz, składając nam życzenia świąteczne i noworoczne

Pudełka-puszki zostały zastąpione kopertami, w które wkładamy drobne datki pieniężne, dziękując za życzenia Czy biegnąc po sklepach w Boxing Day tu w Kanadzie, szukając "okazji", myślimy o czymkolwiek innym niż pudełka na półkach sklepowych?



WIGILIA NA OSTATNIĄ CHWILĘ

W związku z nadchodzącymi Świętami kilka przepisów kulinarnych z kuchni staropolskiej

BARSZCZ WIGILIJNY

Barszcz wigilijny, postny, przyrządzamy na esencjonalnym wywarze z jarzyn bez kapusty (seler, pietruszka, marchew, pory i cebula) Jarzyny gotujemy wraz z 4 obranymi i pokrajanymi na cienkie plastry czerwonymi buraczkami, dodając 10 ziarenek pieprzu czarnego, 2 ziarenka ziela angielskiego i mały kawałek listka laurowego

W oddzielnym garnuszku gotujemy w dwóch szklankach wody 5 - 8 dkg suszonych grzybow. Oba wywary, jarzynowy i grzybowy, przelewamy przez sitko i łączymy Barszcz podgrzewamy do momentu wrzenia, lecz nie gotujemy więcej Gdy kolor barszczu nas nie zadowala poprawiamy go sokiem z surowego, utartego na miazgę czerwonego buraka Ostateczny szlif smakowy zależy jest od indywidualnych upodobań Niezależnie od soli wyrównujemy smak barszczu odrobiną cukru Kwasowość możemy wzmocnić kieliszkiem czerwonego wytrawnego wina lub sokiem cytrynowym, nigdy octem Utarty ząbek czosnku, dodany do barszczu, na kilkanaście minut przed podaniem, nada mu interesującą i pełną charakteru nutę smakowo-aromatyczną Tradycyjnym dodatkiem do barszczu wigilijnego są uszka Na osobę liczymy 6 - 8 uszek Ugotowane uszka wkładamy do wazy i zalewamy gorącym barszczem

Uszka do barszczu wigilijnego

CIASTO 15 dkg mąki zagniatamy 1 całym jajkiem z dodatkiem szczypty soli Ciasto powinno być wolniejsze niż na makaron Doskonale wyrobione ciasto rozwałkowujemy cienko i kramy na małe kwadraty (4x4 cm) mogą być nieco mniejsze, bowiem, im są mniejsze tym lepiej świadczą o kunszcie kulinarnym pani domu Na każdym kwadracie kładziemy nieco farszu, kwadrat składamy po przekątnej, dokładnie zlepimy brzegi, a następnie dwa przeciwległe rogi trójkątnego pierozka Uszka wrzucamy do osolonego wrzątku Gdy wypłyną - są gotowe

Farsz

Ugotowane grzyby, z których wywar dodaliśmy do barszczu, siekamy bardzo drobno, przesmazamy na maśle z małą, drobnutko posiekaną cebulą, po czym łączymy dokładnie z 1 łyżką bułki tartej i 1 całym, surowym jajem Farsz solimy i pieprzymy do smaku

Barszcz z uszkami był chlubą staropolskiej kuchni, najstarszy przepis pochodzi z początku XVI wieku

KARP SMAŻONY

Oczyszczonego karpia kramy na porcje, które solimy Niech tak poleżą 30 min Następnie poszczególne porcje otaczamy w mące, maczamy w lekko ubitym widelcem jajku i obsypujemy bułką tartą Smazymy na niezbyt silnym ogniu, na masle, na jasny, złocisty kolor Usmazone porcje karpia można włożyć na kilka minut (na przykrytej patelni) do gorącego piekarnika, by się ewentualnie dopiekły Maść przy smażeniu nie należy załować, bo smazona w skąpej ilości tłuszczu panierowana ryba zbyt silnie się przyrumieni, znacznie tracąc na delikatnym wykwintnym smaku

Smazony karp to najprostsze, lecz bardzo smaczne danie wigilijne, cieszące się w kuchni polskiej wyjątkową popularnością Do smazonego karpia podajemy chrzan Można podać również, zamiast chrzanu, kapustę z grzybami

Dla ciekawości podaje, iż karp jest w kuchni polskiej, od wieków, rybą nr 1 Hodowany był w Polsce już w XIII wieku, w Polsce też wyhodowano jedną z najszlachetniejszych odmian tej ryby słynnego karpia królewskiego

Niektórzy amatorzy tej ryby twierdzą, że łuska karpia podanego na Wigilię, ukryta w portfelu, przyciąga pieniądze Niestety, sprawdziłem jeszcze będąc w Polsce, że jest to tylko przesąd Zobaczę, jak będzie w Kanadzie, może przyciągnie

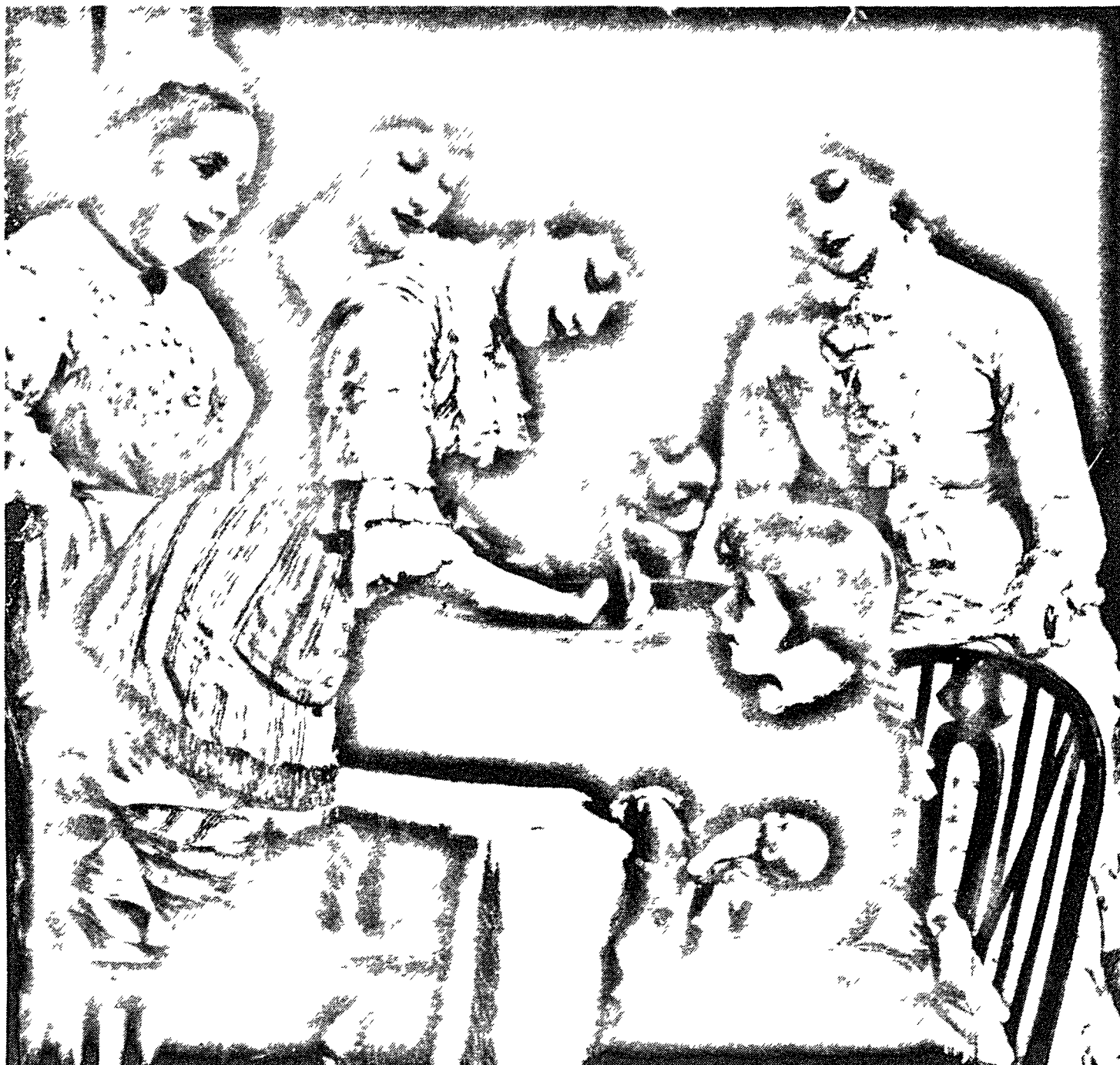
WIGILIJNY KOMPOT Z SUSZONYCH ŚLIWEK I FIG

25 dkg wyborowych śliwek suszonych (najlepiej użyć śliwek bez pestek), opltuka-

nych szybko w letniej wodzie, zalewamy zimną, przegotowaną wodą tak, by woda pokryła owoce Z 25 dkg fig postępujemy tak samo, jak ze śliwkami Najlepiej namoczyć owoce na noc, a rano kompot wykonać Do namoczonych śliwek dodajemy łyżkę stołową cukru i kawałek cynamonu, po czym w wodzie, w której się moczyły, raz tylko zagotowujemy Figi gotujemy 5 minut, dodając do wody, w której się moczyły, łyżkę cukru, sok z małej cytryny i kawałek cienko okrojonej skórki cytrynowej Oddzielnie ugotowane kompoty łączymy (cynamon i skórkę cytrynową usuwamy) i podajemy je, jako finał Wigili, najlepiej w temperaturze pokojowej

Jest to tylko kilka przykładów na kolację wigilijną, bo jak wiemy kolacja składała się w co zamozniejszych domach szlacheckich z dwunastu dan, tyłu, ilu było apostołów Poszczególne przepisy obliczone są na 4-5 osób

A.KOWALSKI



KRZYŻÓWKA WŁASNA ogolocona

POZIOMO

- 1 Sprawa trudna do rozwiązania
- 9 Kobieta konfliktowa, działająca chytro i podstępnie
- 10 Dodawane do ciasta aby rosło
- 11 Podpowiada aktorom
- 14 Trzymanie w tajemnicy
- 15 Świecenie biskupie
- 18 Silne przeżycie uczuciowe
- 19 Zwolennik papieża
- 20 Pismenne zarządzenie
- 22 Ludowy taniec śląski
- 25 Nagus
- 28 Teściowa
- 30 Owalna figura geometryczna
- 32 Członek zakonu noszący biały habit
- 33 Kolekcjoner etykietek z pudełek od zapalek
- 34 Kłęby kurzu unoszącego się w powietrzu

PIONOWO

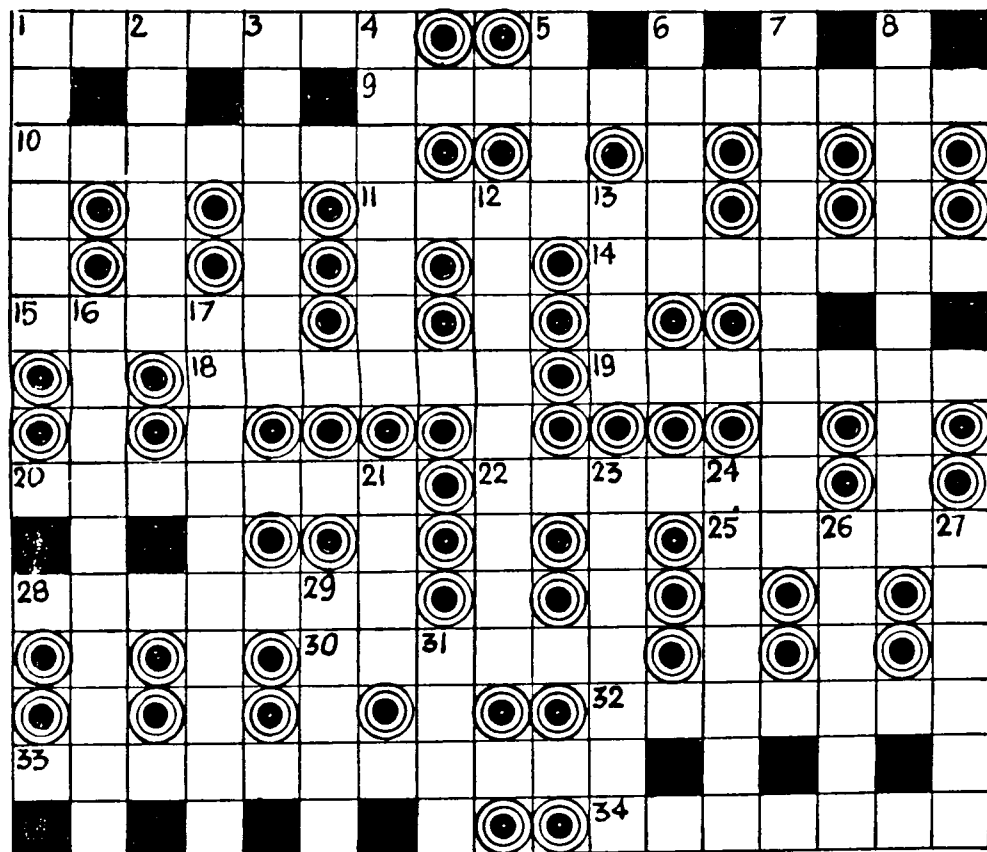
- 1 Własne nazwisko własnoręcznie umieszczone na dokumencie
- 2 Kolejka oczekujących
- 3 Klun zabezpieczający zapory mostu przed uderzeniami kry izbica
- 4 Jest nim styczeń
- 5 Monarcha

- 6 Miejsce zgromadzeń w starożytnej Grecji
- 7 Wykopalisko archeologiczne lub geologiczne
- 8 Nauka o narzędzie wzroku oftalmologia
- 12 Dobroczynca pomagający potrzebujących
- 13 Pewna przestrzeń do przebycia
- 16 Uwielbianie ubóstwianie
- 17 Plebiscyt w istotnych sprawach państwowych
- 21 Okrywa szyje
- 23 Hak na drągu do obracania dźwuzyc i kłód, kantak
- 24 Napastnik
- 26 Znak graficzny głoski
- 27 Odpoczynek popołudniowy
- 29 Gra nie rozstrzygnięta
- 31 Na przykład Adam

Rozwiązanie krzyżówki z poprzedniego numeru

POZIOMO wieczera, ubożę, kłapa, ocean, dławiec opylacz rezultat, łamaniec rodnia, ropień, sygnet, batuta, majestat, aptekarz, markiza dziatwa żruwa, kasek junak akrobatka.

PIONOWO mundur kołacz, węgiel emocja, zlew renoma, aktywa, safari, marzec, erotyka, uznanie traktat, marabut napitek elektor mumi ka, jarosz spunka, abażur pedant, emisja, altana zwaika, numb



Dokończenie ze str 9

kład Stanisława Gierka (obrona jej doktoratu z historii sztuki wyznaczona była na październik 1980, ale autor prof W. Zinn czujnie zaniemogł)

W przeciwieństwie do innego daru z "Polskiego" Londynu - miecza koronacyjnego "Żuraw" Zygmunta Starego zakupionego w latach 60-tych jak głosił i głosi napis pod obiektem, przez "Polonię Londynską", tym razem podkreśla się imienne osobowość ofiarodawców. Warto też przypomnieć nazwiska tamtejszych filantropów, tym bardziej że nie było ich zbyt dużo, a są to nazwiska jakoś dziwnie nawet nad Wisłą znane, gen W. Anders, Amb. E. Raczyński i hr. A. Zamojski.

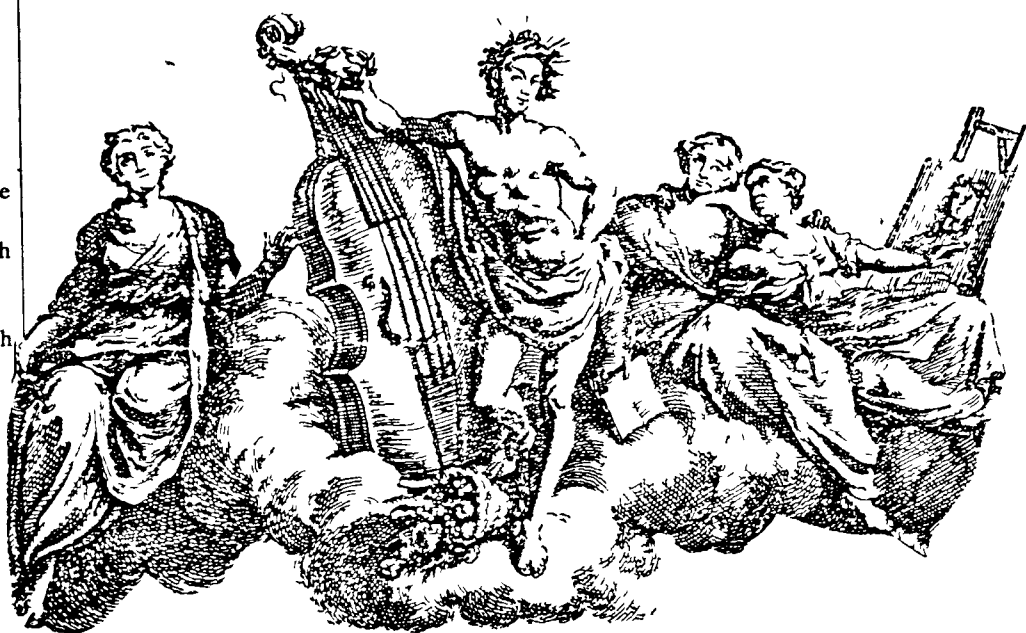
Interesujące, że zwiedzając przez ćwierć wieku muzea w PRL, nigdy nie widziałem nigdzie obiektów ofiarowanych przez właścicieli PRL (oprócz może gen. K. Świerczewskiego, który dla Muzeum Wojska Polskiego przekazał swój mundur, ale zrobił to pośmiertnie i mundur był nie wyprasowany). Właściciele PRL jako klasowo swojscy woleli brać niż dawać.

Z przyjęciem kolekcji przez kręgi kościelne łączy się jednak nie tylko sam splendor, a także wiele obowiązków. Obecne

Muzeum Diecezjalne to staromiejska kamieniczka i tak już w pełni zapełniona. Właściwie, aby darowane zbiory należycie wyeksponować na to potrzeba pałacu. W rękach Kościoła z dawnych wielu tego typu obiektów został tylko Prymasowski spełniający inne funkcje. Natomiast niedaleko Miodowej na wysepce pośrodku Trasy W-Z znajduje się nieodwiedzany i tchnący pustką (nawet wycieczki szkolno-fabryczne nie dają się tam zapędzić) XVIII Pałac Przebendowskich-Radziwiłłów, gdzie znajdują się pamiątki po wodzu rewolucji październikowej - który zresztą notabene nigdy nie był w Warszawie.

Dobrze byłoby w ramach przekazywania sobie właściwych wartości duchowych ofiarować zbiory ambasadzie ZSRR, która przecież kolekcjonuje relikwie swych Świętych, więc powinna się cieszyć z daru - a w uwolnionym od zbioru budynku umieścić kolekcje Porczyńskich. W końcu jeśli T. Wierzejski dla znacznie skromniejszej kolekcji orientalistycznej otrzymał jedną z najładniejszych kamieniczek w Toruniu, dlaczego dla tych zbiorów nie mógłby się znaleźć odpowiedni obiekt?

Krzysztof
SÓJKA-WILMAŃSKI



Musica Antiqua Jana Sebastiana Bacha

Cały piątkowy koncert Polsko-Kanadyjskiego Towarzystwa Muzycznego z okazji Świąt Bożego Narodzenia wypełniła muzyka Jana Sebastiana Bacha.

Wypełnić cały koncert wyłącznie muzyką Bacha, to właściwie żadna sztuka, bo utworów Bacha wystarczyłoby bez przesady na kilkadziesiąt lub więcej koncertów. Sztuka jest natomiast wykonać muzykę Bacha z taką precyzją artystyczną, z jaką została ona napisana. Utwory Bacha bowiem wymagają od wykonawców nie tylko artyzmu w najszerszym tego słowa znaczeniu, ale także i niezwyklej precyzji i synchronizacji. Najmniejszy błąd na tym polu może zepsuć cały efekt wykonywanego utworu.

Z tych względów piątkowy koncert był prawdziwą ogniową próbą dla chóru i orkiestry "MUSICA ANTIQUA", solistów, a przede wszystkim dla dyrygenta i kierownika zespołu, Macieja JAŚKIEWICZA. Z próby tej Zespół wyszedł więcej niż zwycięsko. Punktem kulminacyjnym koncertu była, naszym zdaniem, Kantata BWV 131, w której głosy chóru, poszczególnych instrumentów i solistów przenikają i nakładają się wzajemnie, tworząc jedyne w swoim rodzaju efekty dźwiękowe. Można sobie wyobrazić ile wysiłku włożył pan Maciej i jego Zespół w przygotowanie tego utworu!

Koncert otworzyła równie precyzyjnie wykonana Symfonia Nr 10 z Oratorium na Boże Narodzenie. Utwór skończył się jakoś niespodziewanie, a publiczność widocznie przygotowana była na bardziej wyrazny finał. W efekcie Maestro Jaśkiewicz zszedł z podium bez jednego okłasku. Było nam potem wszystkim bardzo wstyd za nasze gapiostwo. Z tegoż Oratorium usłyszeliśmy po przerwie dwie arie z towarzyszeniem orkiestry, jedną bardzo efektowną na sopran i echo (to ostatnie w wykonaniu Anny Olszyny) oraz drugą na tenor. Koncert zakończyła Uwertura BWV 1068. Kołty i instrumenty blaszane nadały pierwszej części tego utworu specjalnego brzmienia, w dużej mierze przypominającego Haydna muzykę do pokazu ogni sztucznych.

Solistami koncertu byli Joseph Peleg, gościnnie występujący pierwszy skrzypek, który po wirtuozowsku wykonał Partię BWV 1006, Iwona Haas, sopran, Bob Dirsten, młody tenor oraz obdarzony ciepłym, śpiewnym głosem bas-baryton Janusz Wolny. Podczas koncertu przyszło nam do głowy, że właściwie z tymi trzema śpiewakami powinien pan Jaśkiewicz pokusić się o koncertowe wystawienie opery Mozarta Bastien i Bastienne. Opera wymaga tylko trzech śpiewaków, a głosy trójki, którą słyszeliśmy w piątek wieczorem doskonale nadawałyby się do ról mozartowskich. Byłoby to chyba prawykonywanie tej Bastien i Bastienne w Toronto.

Recytacjom, które dotychczas mniej lub bardziej zakłócały tok koncertów, należą się słowa pochwały. Po pierwsze przez wprowadzenie nagłośnienia dwugłos Bożeny Bałut i Krzysztofa Filabera stał się lepiej słyszalny i bardziej zbalansowany. Ponadto, przez umieszczenie recytatorów w głębi podium i wyeliminowaniu okłasków, recytacje stały się bardziej dyskretne, przestały rozpraszać, a dostarczyły przyjemnej dystrykcji pomiędzy utworami.

Aczkolwiek drukowany program koncertu został, jak zawsze starannie przygotowany, to tym razem do tekstu wkradło się kilka chochlików. Zmieniono płeć znanej śpiewaczki kanadyjskiej Louis Marshall, a w przypisach o Bachu znaleźć można takie angielszyny jak "Bach napisał potężną ilość muzyki chóralnej", "nieskonczenie mniej znany", lub piękny kwiatek składniowy - "nie ma gigue podobnego temu pomiędzy setkami innych, które się zachowały".

Do zobaczenia po Świątach na KONCERCIE KOLEJ 8 stycznia, piątek, Church of the Redeemer, róg Bloor i Avenue Road, godzina 8 00

S D



ROCKOWISKO

pod redakcją TOMASZA PIWOWARKA

Coś w rodzaju wprowadzenia

Powstaje nowa rubryka. W całości poświęcona szeroko rozumianej muzyce rozrywkowej z rockiem w roli wiodącej. Aby stworzyć jej optymalną formę, potrzebujemy Waszych propozycji, pomysłów, postulatów.

Z naszej strony proponujemy m.in. regularne artykuły problemowe, dotyczące zjawisk współczesnej rozrywki na torontońskim podwórku i w znacznie szerszym wymiarze,

podobnych konkurentek, ale zastąpiła ją inna, która właśnie teraz zbiera owoce talentu i uporu Basia Trzetrzelewska została w Anglii jako wokalistka pierwszego składu głośnej grupy Perfect, po czym wzbogacała swym głosem koloryt większości przebojów znanej grupy popowej Matt Bianco, aby wreszcie rozpocząć nie mniej udaną karierę solową. Z kolei czołową gwiazdą estrady norweskiej jest B Naumik, znana tam pod pseudonimem Alex od czasu kiedy kilkanaście lat temu opuściła Polskę

Wszyscy dotąd wymienieni posiadają wspólną i dość ważną cechę - zamieszkują poza granicami PRL. Kolej więc na wypunktowanie tych, którzy walczą o światowe uznanie, spędzając większość czasu w ojczyźnie. Na najbliżej z liczących się rynków, zachodniemieckim, miały szansę zaistnieć przed laty formacje SBB i Polonez (z perkusistą pierwszego składu Genesis), później 2+1, a ostatnio Maanam i Papa Dance. Scenariusz był podobny kilka demonstracyjnych nagrań dla radia, jakiś singiel, później nie dostrzeżony longplay, występy w niewielkich klubach, czasem ciepła recenzja, koniec kontraktu, koniec snów o potęgę. I dochodzi do paradoksu, że czołową reprezentantką polskiego poczucia rozrywki w Niemczech staje się Karin Stanek, działająca tam z repertuarem i image'm niezmiennym od chyba 20 lat.

W 1982 r. wyjechała na stałe do Holandii w głąb gwiazdy piosenkarsko-aktorskiej urodziwa Iza Trojanowska i słuch o niej zaginął wręcz całkiem. Jednak w miarę wiarygodne źródła donoszą, że wydała ostatnio w RFN dużą płytę pod pseudonimem Gilla. W Polsce Trojanowska i jej nagrania nadal pozostają w zapisie cenzury, choć odblokowano już tak "groźne" osobniki jak Jerzy Połomski i Waldemar Kocot. Kończąc wątek "niemiecki" trudno nie przypomnieć niepowtarzalnego fenomenu duetu fortepianowego Marek & Vacek, który był niezaprzeczną gwiazdą tej gałęzi rozrywki, jaką określamy mianem "muzak". Tragiczna śmierć Marka Kisielewskiego (syna Kisiele) przekreśliła wspaniałą karierę

Pierwsza płyta polskiego artysty wydana na Zachodzie z reguły staje się ostatnią, zwłaszcza przy finansowych niedoborach promocji. Krzysztof Krawczyk, rozczarowany brakiem zachwytu nad swoją osobą, opowiedział przed kamerami polskiej TV, jak ciężko w Stanach buduje się dachy i wrócił do łask decydentów w środkach przekazu, bezskutecznie marząc o dawnej roli idola młodzieży. Podobnie Jerzy Grunwald (mieszkający w Szwecji) rozczarowa-

nie unikając komentowania ważnych lub kuriozalnych wydarzeń w polskim showbusinessie, skąd autor "Rockowiska" wypadł dopiero jedną nogą. Generalnie jednak rubryka posiadała będzie charakter typowo informacyjny, zwiastujący interesujące występy i imprezy muzyczne, uwzględniający serwis aktualności branżowych, recenzje płyt i koncertów, własne wywiady, konkursy z nagrodami etc. Czekamy na sugestie i oferty współpracy.

ny brakiem popytu na wydany na Zachodzie LP "Try", uznał, że lepiej być starostą w Tarzymiechach niż szarakiem w stolicy i powrócił do nagrań na rodzimym rynku. Weteranem w usiłowaniu podboju obcej publiczności (RFN, Włochy, USA) jest bez wątpienia Czesław Niemen, pochłonięty obecnie tworzeniem ilustracji muzycznych dla potrzeb filmu i teatru

W nieco lepszej sytuacji znajdują się formacje strictly rockowe, niektóre bezsprzecznie warte szerokiego aplauzu. Wielką szansę grupy Lady Pank pogrzebał w dużej mierze występek Jana Borysewicza na stadionie we Wrocławiu i wynikające z tego późnej zgrzyty wewnętrzzespółowe. Profesjonalna amerykańska promocja grupy przed 2 laty była najbliżej punktu, w którym by można było powiedzieć "O! sukces!". Zabrakło szczęścia. Poznanski Lombard podoba się we Włoszech i Holandii, nagrywa tam obcojęzyczne płyty i korzysta z pomocy minionych sław, jak ex-gitarzysta grupy Focus, Jan Akkerman. Efektem innej, kuriozalnej współpracy legendarnego wirtuoza klawiszów Ricka Wakemana (ex-Yes) z naszym "poważnym" pianistą Januszem Olejniczakiem stała się przepiękna płyta opublikowana w Europie - w mijającym roku.

Kombi, bodaj ostatnia "elektryczna" grupa z Polski widziana w Toronto, zakończyła swą tegoroczną, amerykańską trasę na liczbie 23 koncertów. Za zarobione pieniądze kupiła nowy sprzęt i wróciła do Polski realizować już 6 album, wprowadzając w międzyczasie swoje kompozycje na listy bestsellerów we Francji

A propos Francji - tam właśnie ukazał się pierwszy historycznie LP polskiej formacji punk rockowej Brygada Kryzys, zarejestrowany na amatorskim nieomal magnetofonie w czasie pobytu producenta na próbie zespołu w Polsce w 1980 r.

W miarę silnie zdaje się wyglądać oferta heavy metalowa. Wprawdzie z trudem, ale można znaleźć w londyńskich sklepach

O AUTORZE

Z umiłowania pleciuga muzyczny, z wykształcenia turysta habilitowany, z natury tragiczny optymistą z Puław rodem. Po 5 latach rządzenia (bo był dobry) studenckim radiem S-13 w Poznaniu tracił jedynie 3 lata (bo był dobry) na deflorowanie tajników telewizji, lecz miał realizować filmy oświatowe dla szkół, kręcił muzyczne Video-Clipy.

Na krótko wraca do ukochanego radia jako zwycięzca (bo był dobry) konkursu spikerskiego polskiego radia 1985 i przemawia (jakimś cudem) Po odkryciu, że zarobki nie pokrywają wydatków tyra ciężko jako skryba w agencji wydawniczej Polskiego Stowarzyszenia Jazzowego ("Bo bez gazu nie ma dżazu") i jest sukcesywnie odkrywany (bo był dobry) przez periodyki: JAZZ, FORUM, MAGAZYN MUZYCZNY, RAZEM, UNDERGROUNDOWY "NON STOP"

Wzór polskiego freelansera. Kilkakrotnie okrasa telewizji (np. jako zwycięzca Wielkiej Gry), dzięki czemu mógł żyć dostatnio, a nie chciał WOLAĆ TU PRZYJECHAĆ, ma nadzieję, że książka "Encyklopedia formacji pop-rockowych", którą pisze, pomoże mu spłacić dług krajowi i własne, wcześniej nie wypada mu wracać. Dotąd nie związany z partiami, gangami, Masonami, swoimi i cudzymi żonami.

Będzie prowadził w gazecie "ROCKOWISKO" Tel. 461-9983 wieczorem.

płyty zespołu TSA, jedynej polskiej formacji, jaka dostała się do encyklopedii hard rocka i heavy metalu Tony Jaspera. W Belgii wydano LP Metal & Hell, dziełko młodej śląskiej grupy KAT. W piśmie "Metal Hammer Aardschok", autor porównuje muzykę poznańskiej grupy Trubo do produkcji grup Iron Maiden i Anthrax, a sam zespół uważa za największe po TSA objawienie Europy Wschodniej. Na ambitniejszym biegunie rocka stała zawsze torunska, rozwiązana już grupa Republika z opublikowanym w Anglii LP "1984" - wróć do niej w oddzielnym opracowaniu

I to już właściwie wszystkie przykłady jakie cisną mi się do głowy. O tym, że oprócz wymienionej czołówki istnieje cały peloton nowych, równie wartych odkrycia przez świat talentów - niech świadczą i przekonuje film fabularny brytyjskiej BBC, realizowany w trakcie Festiwalu Muzyków Rockowych w Jarocinie w 1986 r. Film "My Blood, Your Blood" zakupiły także sieci TV w USA i Kanadzie, ale dotąd nie był emitowany, być może już niebawem. Z gory uczulam na ten obraz, w Europie wywołał bardzo skrajne, ale zawsze ekscytujące komentarze

Niewykluczone, że emisja dopomoże w promowaniu nowych, całkowicie nieznanych poza Polską formacji, z których za najciekawsze w dobie obecnej uznają Fotoness, Kult, Aya RL i Voo Voo - przy okazji przybliżę na tych łamach ich sylwetki. No bo przecież nie mają innej szansy, aby zaistnieć w Waszej świadomości

ZAPRASZAMY NA DWUDNIOWY MARATON POLSKIEJ MUZYKI ROCKOWEJ PREZENTOWANE BĘDĄ KASETY VIDEO Z MUZYKĄ GRUP KOMBI • LADY PANK • VOX ORAZ SOLISTÓW IRENA JAROCKA, SEWERYN, KRAJEWSKI Maraton odbędzie się w THE PALAIS ROYALE 1601 Lakeshore Blvd W, TEL. 532-6210

POLISH
ROCK
MUSIC
ON VIDEO

22 - 23 GRUDNIA, GODZ 6 00 P M
WSTĘP \$5 BILETY PRZY WEJŚCIU

PREZENT, KTÓRY NIESIE RADOŚĆ PRZEZ OKRĄGŁY ROK!
ŚWIĄTECZNA ROCZNA PRENUMERATA ECHA-TYGODNIKA POLSKIEGO. CENA ZA 52 NUMERY - \$ 42.50
(DUŻO TANIEJ NIŻ W SKLEPIE). OSZCZĘDZASZ NAWET NA PRENUMERACIE ZAMAWIANEJ POZA SEZONEM. A SEZON KRÓTKI.
OFERTA WYGASA 1 L U T E G O . ŚPIESZ SIĘ. WYŚLIJ CZEK. WYRAŹNIE NAPISZ NA KOPERCIE IMIĘ, NAZWISKO, ADRES
I KOD POCZTOWY



*PHOTO STUDIO BARBARA zyczy PAŃSTWU
 WESOŁYCH I ZDROWYCH ŚWIĄT*

Na zdjęciach od lewej MONIKA, BARBARA, MONIKA, BEATA, ZOSIA, JACKIE, GRAZYNA, BASIA, MAŁGORZATA, MAŁGOSIA, ILONA, BEATA, DOROTA, ANIA

Oto modelki, które zobaczycie Państwo na balu 15 stycznia na zamku przy Old Mill w Etobicoke. Dziewczęta prezentować będą stroje karnawałowe, uszyte przez polskie butik i artystycznie zaprojektowane dodatki.

Bal z pokazem mody i to w polskim wydaniu z polskimi dziewczętami w niepowtarzalnych pomysłach projektantów polskiego pochodzenia. No, tego jeszcze nie było!

Będą wybory Miss Obiektywu, pokazemy Miss Plebiscytu Echa-Tygodnika Polskiego. Wydarzenie uświetni Miss Polonia.

Do tańca znakomita muzyka wszystkich generacji. Elegancka kolacja w pięknym otoczeniu.

Wystawa "Kobieta w moim obiektywie". Nagrody rzeczowe wartości do 500 dolarów.

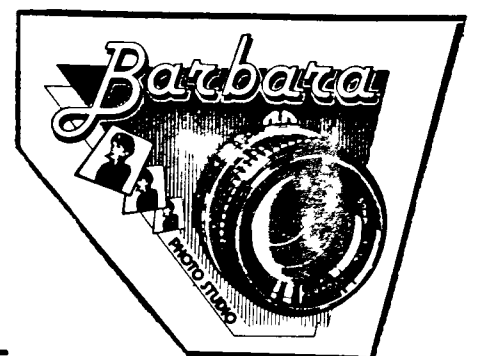
Bal z ogromnym rozmachem. Bal z prawdziwego zdarzenia. Bilety w cenie 55 dolarów od osoby do nabycia w:

kolekcje przygotowały:

AVI BOUTIQUE, 1556 Bloor St. W.
J.R. FASHION, 1544 Bloor St. W.
DANYA FASHION, 2378 Bloor St. W.
CAMEL IMPORT LTD.,
480 Roncesvalles Ave.
ZOFIA PŁOSKA -
akcesoria i kapelusze

PHOTO STUDIO BARBARA
 TEL 279-5144
 AVI BOUTIQUE, TEL 534-6723
 TEN AUTO BODY, TEL 259-2391
 J R FASHION, TEL 533-8881
 VILLAGE DELI, TEL 767-3755,
 259-8550
 PARIS STUDIO, TEL 766-0660
 Bal odbędzie się 15.1 88 r godz 19 00 przy OLD MILL

NA ZAMKU
 przy OLD MILL



Wyjątkowa szansa!
**ENCYKLOPEDIA
BRITANNICA**

wspaniały prezent
dla całej rodziny na całe życie

Po informacje na temat specjalnej oferty
świątecznej dzwoń bezpośrednio do
polskiej przedstawicielki u wydawcy
TEL. 747-1876

po polsku lub angielsku
233-3297 po angielsku

pros Ewę
Employment opportunity available



Halina Baranowska,
M.A., A.I.C.

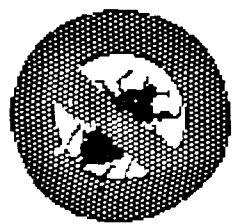
Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne, RRSPP, dożywotnie renty, ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance
COMPANY LIMITED
suite 503, 295 The West Mall
ETOBICOKE, Ont. M9C 4Z4
TEL. bus 622-1115

HIGH TOP PHOTO LAB

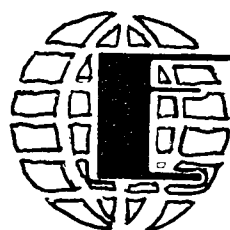
Profesjonalne wywoływanie filmów,
obróbka laboratoryjna zdjęć
TEL 252-9934

3043 Lakeshore Blvd West, Etobicoke
MÓWIMY PO POLSKU



**ROACH
BUSTERS**

rewelacyjna, bezwonna
i nietoksyczna metoda
wyłpienia plag karaluchów
mówimy po polsku
tel 588-3007
lub 259-8309



**EMPRESS
TRAVEL AGENCY Ltd**

185 RONCESVALLES AVE TORONTO ONT M6R 2S5 TEL (416) 536 3554/6991

(naprzeciwko Credit Union) pod fachowym i doświadczonym kierownictwem
RENATY OKOŁO-KUŁAK

- PRZELOTY DO POLSKI

Pełne informacje

- BILETY LOTNICZE, przeloty czarterowe, wycieczkowe i indywidualne do Polski i wszystkich krajów świata

- PASZPORTY, WIZY, ZAPROSZENIA

Atrakcyjne **WAKACJE** i ciekawe **WYCIECZKI** po przystępnych cenach (Hawaje, Floryda, Meksyk, Wyspy Karaibskie)

- Wysyłamy PACZKI ŻYWNOŚCIOWE i artykuły pierwszej potrzeby do Polski

- UBEZPIECZENIE dla przybywających z wizytą do Kanady od \$110 za 3 miesiące (wykupione nie później niż w ciągu 5 dni po przylocie)

- INCOME TAX - szybko, sprawnie, tanio

- Załatwiamy wszystkie formalności wizowo-paszportowe

- Tłumaczenia, akta notarialne, legalizacje

- Upowazniony Dealer PEKAO - pieniądze na konto A, C, bony, gotówka

PRZYJMUJEMY ZGŁOSZENIA

TELEFONICZNIE, LISTOWNIE I OSOBISCIE

ZAPRASZAMY

Akceptujemy American Express na wszystkie usługi

TEL.: (416) 536-3554/6991



**HUMBERVIEW
INSURANCE
BROKERS LTD.**

337 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.
TEL. 531 - 4647

INSURANCE NA:

**DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE
SKLEPY**

**WYCIECZKI
ZAPROSZENIA
WIZY
WYMIANA PASZPORTÓW
UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH
BILETY SAMOLOTOWE DO POLSKI**

HUMBERVIEW TRAVEL

TEL.: 531 - 4648

24 grudnia - czwartek

WIGILIA BOŻEGO NARODZENIA

Wigilia piękna, a jutrznia jasna, będzie stodoła
ciasna

Wschód Słońca. 07 23 Zachód Słońca. 16 54
Wschód Księżycy. --- Zachód Księżycy. 11.54

Imieniny obchodzą Adam, Ewa i Ewelina

1889 - Opatentowano hamulec w pedale rowero-
wym

1922 - Urodziła się Ava Gardner

25 grudnia - piątek

BOŻE NARODZENIE

Gdy w Boże Narodzenie pogodne
Będzie tak jeszcze cztery tygodnie

Wschód Słońca. 07 23 Zachód Słońca 16 55
Wschód Księżycy. 01 09 Zachód Księżycy 12 15

Imieniny obchodzą Anastazja i Eugenia

1642 - Urodził się Isaak Newton, angielski ma-
tematyk, który odkrył prawo ciążenia

26 grudnia - sobota

Wschód Słońca. 07 24 Zachód Słońca 16 56
Wschód Księżycy 02 12 Zachód Księżycy 13 15

Imieniny obchodzą Dionizy i Szczepan

1865 - Opatentowano express do kawy
1890 - Zmarł Heinrich Schliemann niemiecki
archeolog amator, odkrywca ruin Troi (ur w 1822
roku)

1972 - Zmarł Henry Truman, 33 prezydent USA
(ur w 1884 r)

27 grudnia - niedziela

Wschód Słońca. 07 25 Zachód Słońca 16 57
Wschód Księżycy 03 20 Zachód Księżycy. 13 55

Imieniny obchodzą Cezary, Jan, Maksym
i Teodor

1571 - Urodził się Johannes Kepler astronom
1822 - Urodził się Louis Pasteur, francuski biolog
1904 - Urodziła się Marlena Dietrich

28 grudnia - niedziela

Wschód Słońca. 07 25 Zachód Słońca. 16 57
Wschód Księżycy. 08 35 Zachód Księżycy 14 45

Imieniny obchodzą Teofil i Antoni

1880 - Urodził się Tytus Czyżewski, malarz,
poeta, krytyk sztuki (zm w 1945 r)

29 grudnia - wtorek

Wschód Słońca 07 26 Zachód Słońca. 16 58
Wschód Księżycy 05 50 Zachód Księżycy 15 45

Imieniny obchodzą Dominik, Gerard i Tomasz

1820 - Urodził się Tytus Chałubiński, wybitny
lekarz i przyrodnik, popularyzator Zakopanego i
Tatr (zm w 1889 r)

1825 - Zmarł Jacques Louis David, malarz fran-
cuski (ur w 1748 r)

30 grudnia - środa

Wschód Słońca. 07 26 Zachód Słońca. 16 58
Wschód Księżycy 07 00 Zachód Księżycy 16 48

Imieniny obchodzą Eugeniusz, Marceli
i Seweryn

1865 - Urodził się Rudyard Kipling angielski
poeta i prozaik laureat Nagrody Nobla w 1907 r
(zm w 1936 r)

NIERUCHOMOŚCI • KUPNO • SPRZEDAŻ



Ponad 15 lat doświadczenia w sprzedaży



RE/MAX REALTY PROPERTIES INC


WYNAJEM
• OSZACOWANIE
• KUPNO
• SPRZEDAŻ

JACEK GOGOLA

TEL.: biuro: 890-7474 (24-godzinny serwis)
dom: 826-0747

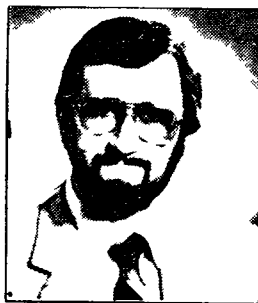
Pomoc w załatwianiu spraw finansowych i prawnych

Dwurodzone wolno stojące domy od 159 900 Mississauga lub Etobicoke
Wolno stojące jednorodzinne domy od 139 900
Idealny dom na start. Około 10% wpłaty z dołu
Bloor/Falgate 3 sypialniowe condominium townhouse



JOHN WOLWOWICZ
BIURO 236-2666
DOM 251-8161

JAN WOLWOWICZ
15 LAT DOŚWIADCZENIA W "REAL ESTATE"
KUPNO • SPRZEDAŻ • OSZACOWANIE



FINANSOWANIE NIERUCHOMOŚCI W TORONTO I OKOLICY oraz INFORMACJA ODNOŚNIE NABYCIA NIERUCHOMOŚCI PRZEZ CUDZOZIEMCA W POLSCE

- Waterfront building lots - Kaszuby - from \$ 12000
- South Etobicoke \$ 199,900, odnowiony, 6 pokoi (dom do szybkiej sprzedaży)
- West Mississauga \$ 239000 - 4 sypialnie, backsplit, duża działka, podwójny garaż, wykonczony "basement"




PIOTR POBOJEWSKI

TEL biuro 743-7722 dom 890-2145

Fern/Macdonell bardzo ładny wolno stojący dochodowy dom, cena wyw \$ 234 900
Business (sklep delikatesowy) do sprzedania w Scarborough Cena \$ 69,900
Dundas/Mavis przepiękny 3 sypialniowy townhouse wykończony basement garaż prywatna parcela, 2 łazienki Cena wyw \$ 123,900 i \$ 123,900 Toronto
Południowe Etobicoke 3 apartamentowy budynek, parcela 40' x 150' podwójny garaż Cena \$ 224 900
Blisko kolejki Bloor/Dundas 3-piętrowy dochodowy dom 12 pokoi, 3 kuchnie 3 łazienki, wszystko nowe dochód roczny \$ 32 000 Cena wyw \$ 229,900
Uwaga! Downtown Toronto 2 budynki apartamentowe wszystko nowe ceny \$ 424 900 za każdy
Dundas/Credit Woodlands 5 sypialniowy townhouse condo pokój gościnny jadalnia, balkon garaż 2 łazienki, 2 lodówki, 2 piece mały suszark Wszystko w cenie \$ 139,900
Potrzebne Etobicoke 4 apartamentowy budynek \$ 40 000 dochodu rocznie duża parcela z parkingami Cena wyw \$ 354 900

ANNA KRYSIAK

FUTURE I R E Ltd
130 Kennedy Ave
Bloor West Village
zapewnia




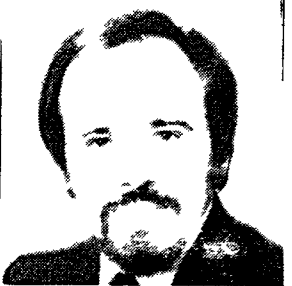
solidną i zyczliwą obsługę przy sprzedaży i kupnie nieruchomości załatwienie hipotek na dogodnych warunkach oraz formalności prawnych

- 24 godzinny serwis
- najaktualniejsze informacje poprzez komputerowe połączenie z Toronto Real Estate Board

WEST TORONTO • MISSISSAUGA • BRAMPTON

Mississauga nowy wolno stojący dom, 2200 stóp kw family room z kominkiem, skylight, podwójny garaż. Cena \$199 900
Etobicoke piękny dwupiętrowy samodzielnie stojący dom z garażem, 3 sypialnie parkiety ładna działka z drzewami owocowymi Cena wyw \$ 207 000
Steeles/Brimley 3-sypialniowy wolno stojący pięknie wnętrza, podwójny garaż, wygodna lokalizacja. Cena \$ 217 000

TEL. biuro : 769-3300; dom: 858-0129

Aleksander Około-Kułak

biuro 259-9231
dom 621-3457

SPRZEDAŻ • KUPNO • WYCENA NIERUCHOMOŚCI

Lakeshore/Dixie 3 sypialniowe condominium z dużym balkonem blisko komunikacji cena \$ 149 900
Mississauga 2 3 sypialniowe townhousey po przystępnych cenach
Mississauga nowy dwupiętrowy wolno stojący dom z garażem cena \$ 174 900
West Mall - 3-sypialniowy apartament luksusowo wykończony




METRO TORONTO
Sprzedaz-kupno, wynajem domów, interesów i apartamentów
Solidna i fachowa pomoc w załatwianiu formalności prawnych i finansowych

Kamil KOWALCZYK
Tel. biuro. 536-5000
dom: 690-4182
24 godzinny serwis

Lakeshore Blvd. wolno stojący dom prywatny zajazd apartament w piwnicy cena okazjna.
High Park 3-sypialniowy wolno stojący dom \$2 200 dochód z wynajmu plus mieszkanie dla właściciela.
Mississauga Condo Apart w budynku mającym wiele udogodnień
Georgian Bay super rezydencja do zamieszkania przez cały rok blisko jeziora

*Zdrowych, pogodnych Świąt
zyczy swoim Klientom*

Mutual of Omaha Insurance Company

- 1250 dol miesięczne wolny od podatku dochód w razie choroby choroby lub wypadku dla osób zatrudnionych na własny rachunek
- plany finansowe zabezpieczające dzieci
- plany emerytalne RRSP
- ubezpieczenia na życie

JERZY MAJEWSKI M.Sc.
TEL bus • 631-6523, home 452-7239





Montreal Trust
247-7884
24-godzinny serwis

Dzikka Skrętkowska
dom: 249-2958

serdecznie zaprasza zainteresowanych wynajmem, kupnem i sprzedażą nieruchomości!

Mam najaktualniejsze informacje z komputera (bezpośrednie połączenie z Toronto Real Estate Board)
gwarantuję szybką solidną zyczliwą pomoc przy załatwianiu pożyczki, formalności prawnych


Dixie 2-sypialniowe kondominium z pełną łazienką, Living room z wyjściem na balkon. Cena tylko \$ 108,900
Tor/ken-Dundas 3 sypialniowy townhouse do sprzedania. Cena \$ 106 tys
Mississauga townhouse 4 sypialnie 2 łazienki piwnica wykończona z pokojem muzycznym, wykładzina dywanowa bardzo czysto utrzymany blisko szkół sklepów Cena \$ 125 900



BARBARA SAWALA

udzieli wszelkiej pomocy i informacji w zakresie sprzedaży, kupna i wynajmu nieruchomości w Burlington i Hamilton i okolicach
Prosimy dzwonić
Alce Murray Real Estate Co Ltd
(416) 639 8004 czynna od 9 do 6

TEL domowy (416) 332 - 8119



Julia Korpała, L.L.M.

tel biuro: 259-9231 dom: 255-5954

Bloor/Cawthra murowany dom, backsplit, 4 sypialnie garaż. Doskonale zaprojektowane i stylowe wnętrza z kominkiem. Piękna duża parcela. Cena \$ 212.500
Dundas/Dixie (Mississauga) townhouse, 3 sypialnie cena \$99 500



JERRY DRYES

SPRZEDAŻ • KUPNO • WYNAJEM • BEZPŁATNA WYCENA NIERUCHOMOŚCI • POMOC W ZAŁATWIANIU SPRAW FINANSOWYCH I PRAWNYCH



TEL: biuro: 233-1212 dom: 232-0612



M.Sc. Mech Eng. Sales representative
4195 dundas street west Toronto Ontario M8Y 1Y4



Bohdan (Bob) SZEWCZYK

Biuro 231-0600,
Dom: 247-4437

OKAZJA DLA BUDOWLANCA (stolarza) DOM DO REMONTU

- OBECNIE mieszkanie \$1500/miesiąc dochodu z wynajmu
- PO REMONCIE około \$40000 dochodu
- POŻYCZKA 85% ceny zapewniona
- OPŁATA WSTĘPNA do uzgodnienia

ADVANCE REAL ESTATE Ltd.
1055 Bloor St W
Od 1958 roku udziela Polonii solidnej i fachowej pomocy przy kupnie i sprzedaży wszelkich nieruchomości

Obecnie jest najlepszy okres aby kupić dom - jest duży wybór i można uzyskać najlepszą cenę - a z wiarą na pewno ceny wzrosną. Po wyczerpujące informacje proszę dzwonić



DANUTA KOTAPKA

Tel. biuro: 534-9246
dom: 769-5394

Telefon nie zobowiązuje, a porozmawiać warto.
Zachodnia Mississauga-wolno stojący kompletnie nowy dom 4 sypialnie 3 łazienki, pokój rodzinny z kominkiem, duża działka
Tomken/Bloor wolno stojący murowany dom z basenem 3 sypialnie wykończony basenem z oddzielnym wejściem. Spokojna ulica w najatrakcyjniejszej części Mississaugi
Queensway/Royal York wolno stojący dom dla kupujących po raz pierwszy 2 sypialnie duża kuchnia duża działka
Dundas/Cawthra 3-sypialniowy townhouse poniżej 100 000 tys.

ŚWIĄTECZNY HOROSKOP TYGODNIA
24 GRUDNIA - 30 STYCZNIA



BARAN

Kobieta urodzona pod tym znakiem jest osobą bezpośrednią naturalną aktywną wysportowaną lubi czuć się swobodnie i nieskrępowanie. Odpowiada jej bardzo styl na chłopczyce. Zasiadają u mężczyzn urodzonych pod tym znakiem wrażliwą częścią ciała jest głowa. Mają skłonność do migren i bólu zębów. Baranom obu płci Święta miną cicho i spokojnie.



BYK

Osoba urodzona pod tym znakiem długo rozważa zanim zacznie działać ma reputację flegmatyki w rzeczywistości jest uczuciowa lecz chce nad sobą panować. Kolory dla kobiet Byków to granat szary bez rdzawy i bordo. Skłonność do obsesji na temat starzenia się. Z natury Byki są zdrowe przystosowują się do każdego trybu życia łatwo odpoczywają śpiąc. Byki powinni uważać by te Święta nie upłynęły im pod znakiem jedzenia.



BLIŹNIĘTA

Osoba urodzona pod tym znakiem jest osobą komunikatywną, czasem nawet gadułą. Sprawy wrażeń ryzykanci ale jest bardziej odpowiedzialna niż to się wydaje. Pociąga ją wszystko co żywe, wesołe, prowokujące. Lubi kolory niebieski, barwę malwy i mocny róż. Nerwy doprowadzają ją często do wyskoków za dużo pali, za dużo je. Ma więc tendencję do tycia. Miewa napady bezsensowności. Powinna się więc dotleniać i wzmacniać a więc niech Bliźnięta nie zapominają o spacerze w czasie tych Świąt.



RAK

Urodzona pod tym znakiem osoba to "cicha woda" marzycielka obdarzona intuicją bywa też zaskakująco śmiała. Nadwrażliwość doprowadza ją czasem do niepokoju chwilejności irytacji. Jest wielkim spiochem który budzi się rano z trudnością. Łatwo tyje i szcupleje. Twój stan psycho nerwowo nie wróży Twoim najbliższym miłym Świąt. Staraj się mniej myśleć o sobie i własnych potrzebach.



LEW

Osoba spod tego znaku ma potrzebę błyszczenia bycia na pierwszym miejscu. Usiłuje zawsze wyglądać bez zarzutu. Cieszy się dobrym zdrowiem ma odporność powyżej przeciętnej. Powinna jednak unikać zbyt obfitego jedzenia w ogóle a w te Święta w szczególności. Zbyt intensywnego wysiłku. Może mieć problemy z krążeniem.

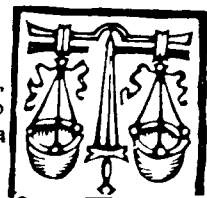


PANNA

Panna bierze życie poważnie. Ma wiele zdrowego rozsądku jest uparta wie czego chce i na ogół to osiąga. Jest niesmiała ale świadoma swojej wartości. Słabym punktem zdrowia Panny jest trawienie. Miewa kłopoty z wątrobą i woreczkiem. Inny problem to nerwy. Potrzebuje więc dużo snu, spokoju, zyciowego oraz oddanego otoczenia. Święta upłyną nieco melancholijnie ale wśród bardzo bliskich osób.

WAGA

Wagi są romantyczne ale pragmatyczne marzycielki ale wyjątkowo skuteczne w działaniu. Stanowcze ale poddające się wrażeniom. Waga lubi kolory jesieni kasztan, brąz, złoty. Słabe punkty organizmu to nerki i kręgosłup. Powinna przestrzegać higienicznego trybu życia. Krzątana przedświąteczna przyniosła trochę ruchu ale wyszło to z korzyścią dla Twojego zdrowia.



SKORPION

Urodzona pod tym znakiem osoba bywa tajemnicza, twórcza, energiczna. Jest pasjonatką, lubi dominować. Kobieta Skorpion lubi czerni brąz i kolor piasku. Dokuczają jej małe choroby niepokojące bole z którymi daje sobie radę bo jest w sumie krzepka. Nadchozące Święta będą dla Skorpiona radosne i rodzinne ale trochę dalsi w dalszym ciągu czekają na życzenia i inne dowody pamięci.



STRZELEC

Strzelec to osoba dynamiczna, odważna, waleczna, chce zwyciężać tam gdzie innym się nie udało. Optimista, wspaniałomyślny, ambitny, czasami łatwo wpada w złość. Lubi nowości i awangardę i poszukuje wyrafinowania. Pozwala sobie na każde ryzyko. Jest żywotny odporny na choroby, nie znosi kiedy się nad nim rozczulają. Przy świetnym apetycie może mieć jednak problemy z trawieniem a jej wątrobę szkodzi łakotstwo więc ten świąteczny bigos niech Cię, drogi Strzelcu, nie kus!



KOZIORÓŻEC

Urodzona pod tym znakiem osoba jest chłodna, pełna rezerwy, nie poddaje się spontanicznym porywom i wyrykom. Bywa poważna, poprawna, czasem nawet sztywna i flegmatyczna. Jest samotniczką, introwertyczką. Bardzo pochłonięta swoim życiem wewnętrznym. Zdrowie ma bardziej odporne niż to się wydaje. Jest ciągle w ruchu, lecz odżywia się oszczędnie. Osoby spod tego znaku są długowieczne. Najlepsze punkty to kości i stawy, skłonność do artretyzmu, a sucha i delikatna skóra podatna jest na alergię. Święta minie ale uwaga na budżet, jest bardziej nadwierzony niż by się wydawało po pierwszych rachunkach.



WODNIK

Wodniki są osobami twórczymi, odważnymi, wynalazczymi, humanistami w szeroki m sensie tego słowa, interesują się bliźnimi, łagodne i łatwe we współżyciu. Jako osoby nerwowe i niespokojne mają napady wilczego głodu i braku apetytu, okresy bezsensowności a zmiany ich rytmu życia rewolucjonizują ich układ trawienny, wywołują neuralgię. Święta rodzinne i zdrowe wróżą powodzenie w całym tygodniu.



RYBY

Urodzona pod tym znakiem osoba jest marzycielką, introwertyczką. Łatwo poddaje się wrażeniom. Niepozbita i niepewna w życiu codziennym, łatwo traci pewność siebie w sprawach praktycznych ale wiele pomaga jej wyobraźnia i intuicja. Mimo że sprawia wrażenie łatwo dostępnej, naprawdę jest nie do przeniknięcia. Ma zdrowie wrażliwe, podatne na wszelkie infekcje bakteryjne i wirusowe. Powinna swój tryb życia poddać pewnej dyscyplinie, nie za bardzo się pieścić, a wówczas może dożyć setki.



Dokończenie z Numeru Gwiazdkowego

CALGARY CZEKA NA OLIMPIADĘ

W zachodniej części miasta (przy słynnej drodze idącej ponad 7700 kilometrów wzdłuż całej Kanady, zwanej Trans Canada No1) zostaje oddany do użytku Canada Olympic Park. Jest to stary narciarski stok zwany po indiańsku Paskapoo, co oznacza "ten, który zostawia ślad na świeżym śniegu". Tutaj początkujący narciarze uczą się nart zjazdowych, instruktorzy stosują starą zasadę kanadyjskich szkół, że nauka to jeszcze jedna forma zabawy prowadząca do poznania oraz odkrywania otaczającego świata, jak również swoich zdolności i umiejętności.

Obok zostają otwarte dwie skocznie narciarskie, bardzo chwalone przez międzynarodowych zawodników, którzy jednocześnie zadają pytanie: co będzie gdy silny wiatr chinook nie pozwoli na odbycie się tej konkurencji?

Po drugiej stronie olimpijskiego parku otwarto jedyny na świecie unikalny tor bobslejowo-saneczkowy, bardzo techniczny i wymagający od zawodników wysokiej klasy. Na tym torze, będą odbywały się wspomniane dwie konkurencje olimpijskie i już nie ma obawy, iż Chinook stopi oblodzone krawędzie, gdyż specjalny chłodzący system pozwala nawet na używanie toru przy plusowych temperaturach. Jest to tor b szybki, ale zarazem bezpieczny, zbudowany z założeniem, że po igrzyskach zimowych będzie używany przez saneczkarzy amatorów.

W Calgary będzie po raz pierwszy nowa konkurencja wprowadzona w życie, ale jeszcze nie olimpijska i tym samym nie nagradzana medalami, wolny styl skoków narciarskich. Są to dla najbardziej odważnych zawodników karkołomne przewroty w powietrzu, aby wylądować na nartach w krótkiej odległości od startu. Jeśli dyscyplina ta zostanie zaakceptowana, to wejdzie do tradycji olimpijskiej w przyszłości.

Będzie to jedna z najbardziej widowiskowych konkurencji dla widzów na żywo jak i oglądających w telewizji.

Koła ochrony środowiska oraz dyrekcja Narodowego Parku w Banff nie wyraziły zgody, aby narciarskie konkurencje olimpijskie odbyły się na ich terenach z obawy na wzmożony ruch.

Podjęto decyzję (uważaną przez niektórych za bardzo kontrowersyjną, gdyż Chinook może zgotować WIELKĄ NIESPODZIANKĘ) budowy nowego osrodka nart zjazdowych. Jest to Nakiska, 90 kilometrów na zachód od Calgary, w Górach Kananaskis Country. To dawne tereny indiańskie szczepu Stony, co w ich języku oznacza "miejsce pokojowego spotkania". Wspaniały, bardzo nowoczesny kurort narciarski z technicznymi trasami zjazdowymi, pokrywający stoki w 75% specjalnym systemem produkującym sztuczny śnieg z wody i powietrza. Organizatorzy pomimo systemu śnieżnego krzyżują kciuki i modlą się, aby nie było ciepłego Chinooka. Tutaj odbędzie się walka pomiędzy naturą a techniką o zachowanie dobrego imienia organizatorów.

Poprowadzone trasy na stokach Mount Allan w Nakiska pozwolą zawodnikom na widowiskowe szybkie zjazdy. Tutaj zainstalowano pierwszy w Zachodniej Kanadzie najnowocześniejszy czteroosobowy odciepialny wyciąg narciarski pokonujący odległość 2500 metrów w ciągu 4 minut.

Dalej na zachód od Nakiska, tuż u podnóża Trzech Sióstr góry, leży dawna osada górnicza, obecnie miasteczko turystyczne Canmore. To jest duży ośrodek, olimpijskie Nordic Centre zbudowane zupełnie od podstaw. Na trasach nart biegowych zawodnicy będą mogli wykazać się siłą, wytrzymałością, jak również techniką. Trasy czasem bardzo trudne technicznie i męczące dla zawodników.

We wrześniu bieżącego roku został oddany kryty Olympic Oval, czyli tor szybkiej jazdy oraz jazdy figurowej na łyżwach. Pierwszy tego typu stadion-budynek olimpijski na świecie. Kopułę stadionu optymalnie obliczyli i zaprojektowali pracownicy nauki oraz studenci miejscowego wydziału geodezji, stosując najnowsze komputerowe instrumenty geodezyjne.

Zawodnicy zamieszkają w dwóch wioskach olimpijskich, zbudowanych na terenie uniwersytetu (najbardziej zadowoleni są studenci) oraz w Canmore. Na terenie uniwersytetu oraz MacMahon Stadion, leżącego obok, odbędzie się uroczystość otwarcia Zimowych Igrzysk. W dzielnicy uniwersyteckiej jest również polski kościół, "Królowej Pokoju" i spodziewać się będzie można, że wielu zawodników oraz gości będzie miało możność uczestniczenia w uroczystościach kościelnych. Ciekawa architektura naszego kościoła oraz gościnność księży Stanisława Kuczaika i Tadeusza Rusnaka, przebywających czasowo, z Towarzystwa Chrystusowego z Poznania powinna przyciągnąć wizytujących gości.

Organizatorzy Olimpiady spodziewają się, że wezmie udział 51 państw, które potwierdziły zaproszenie oraz 4 państwa czekające na decyzję IOC zezwalającą na udział (kraje, w których nie jest uprawiany sport zimowy) ich zawodników odpowiadającym warunkom olimpijskim. Zgłoszonych jest 2600 zawodników (w Sarajewie tylko było 1490) oraz towarzyszących ponad 1100 trenerów. Przybędzie 4500 dziennikarzy z całego świata, którzy zamieszkają w dwóch nowo wybudowanych wioskach dla nich przeznaczonych. Jedna wioska położona na wzgórzu dominującym nad miastem z pięknym widokiem na śródmieście oraz druga, na terenie Mount Royal College, której lekkie domy zostaną rozebrane i sprzedane okolicznym szcze-

pom indiańskim po zakończeniu Olimpiady. Dla dziennikarzy zostanie otwarty bardzo nowoczesny osrodek, na terenie Stampede, aby mogli przekazywać informacje w świat. Oblicza się, że dzięki telewizji, Zimową Olimpiadę będzie mogło oglądać 1,5 miliarda ludzi. Natomiast w Calgary będzie uczestniczyć i przeżywać na żywo rozgrywającą się akcję ponad 1,6 miliona widzów.

Mieszkańcy miasta Calgary, po zakończonej Olimpiadzie, wzbogaceni zostaną najnowszymi ośrodkami sportowymi do użytku dla każdego. Obawy, że Olimpiada pozostawi duże długi do spłacenia nie są brane pod uwagę, gdyż wcześniejsza stopniowa budowa obiektów olimpijskich rozładowała obowiązki płatnicze. Jak już zostało wspomniane, zażyciem organizatorów budujących obiekty sportowe było, iż same będą się w przyszłości spłacały. Wielka pomoc finansowa trzech rządów federalnego Kanady, prowincjonalnego Alberta oraz miejskiego Calgary pozwoliła na nieobciążanie dodatkowymi podatkami mieszkańców Calgary.

Nowością Olimpiady w Calgary będzie nagradzanie zwycięzców na specjalnie zbudowanym Olympic Plaza w śródmieściu miasta naprzeciwko ratusza oraz dużego centrum kulturalnego.

XV Olimpiada Zimowa, zwana CALGARY '88 powinna rozstawić dobre imię gościnnego miasta, ale czy Zimowe Igrzyska odniosą sukces, wszystko będzie zależało od CHINOOKA.

P S Pisane w Calgary, Alberta, Kanada, w dniu 17 sierpnia, 1987 r.

P S Uzupełnione do dnia 20.X 1987

Zawarte fakty, liczby, statystyki oparte są na oficjalnych materiałach, wydanych przez - Province of Alberta, The City of Calgary Travel Alberta i OLO 88

R K K

**CZYTAJ
ECHO
JEST CO
CZYTAĆ**

ROCKWOOD DELICATESSEN
4141 Dixie Rd. MISSISSAUGA
TEL. 624 - 1244

SKLEP DELICATESOWY w kompleksie handlowym
Rockwood Mall w Mississauga
pomiędzy Lumber i Burger King

Posiadamy wyśmienite polskie i niemieckie
wędliny oraz europejskie wyroby delikatesowe
**PRZEDŚWIĄTECZNA ZNIŻKA 10%
DLA ZAKUPU POWYŻEJ \$20
PO PRZEDSTAWIENIU KUPONU**

**Kupon Rockwood Delicatessen
upoważnia do zniżki cen 10%**

W sprzedaży polskie gazety

ONTARIO BREAD CO. LTD.
178 Ossington Ave., Toronto
TEL. 532-4929

najpopularniejszy, pyszny, świeży chleb
do nabycia w najlepszych sklepach w Toronto i w Ontario

nowy punkt sprzedaży Rockwood Delicatessen
4141 Dixie Rd., Mississauga

Copernicus
MEAT PRODUCTS
79 Roncesvalles Ave
TEL. 536-4054

Posiadamy świeże mięso
wykrojone na życzenie Szyunki,
beczki, balerony, kiełbasy
na sposób polski oraz wiele innych
wędlin i delikatesów ogórek
kiszony kapustę z beczki,
śledzie pierogi
T & PAKULSKI

RENEWAL
Construction and
Renovation

Instalacje elektryczne,
renowacje łazienek, kuchni,
wykładziny, kafelki,
wykańczanie piwnic
Bezpłatna wycena.
TEL. 249-5212 lub 742-1302

UBEZPIECZENIA, KSIĘGOWOŚĆ

**HUMBERVIEW
INSURANCE**
337 Roncesvalles Ave., Toronto
TEL. 531-4647

Ubezpieczenia chorobowe dla odwiedzających Kanadę



JANOSIK
POLECA SVOJE USLUGI W ZAKRESIE PRZEWOZU OSÓB
NA TRASIE
TORONTO - MIRABEL - TORONTO
jak również na "Stefana Batorego"
Telefon w Toronto
247 0817
UMIARKOWANE CENY
SPECJALNA ZNIŻKA DLA RODZIN

PODHALE
meat & deli
Nowy sklep delikatesowy w
południowym Etobicoke
2775 Lakeshore Blvd W
Sprzedaje znakomitą
podhalańską kiełbasę,
wędliny mięsa
i polskie gazety

M-C DAIRY
CO LTD
PRODUCTS

Dostarczamy wszystkie znane produkty mleczne
do każdego sklepu w Toronto. Wyrabiamy
kwasną śmietanę, jogurt, huśtankę,
sery białe i topione
ZADAJCIE NASZYCH WYROBÓW
W SWOICH SKLEPACH
godziny otwarcia: 7-16
212 Mavety St. TEL. 766-6711

**Chester's Income Tax
Service**
Czesław Kępa
TEL. 238-0447

Income Tax Consultant, Członek Kanadyjskiej
Federacji Konsultantów d/s Podatkowych

SUPERIOR SAUSAGE CO
1004 Dundas St. W
TEL. 531-6422

KONKURENCYJNE CENY!
Wędzone na miejscu
słynne na całe Toronto
polskie kiełbasy
Szyunki kabanosy, wędliny,
mięsa różne delikatesy

**Karl's Butcher
& Grocery**

właściciel Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze
świeże mięsa wędliny własnego
wzrostu smaczne i świeże oraz
importowane z Polski i Europy
artykuły spożywcze
105 Roncesvalles Ave
TORONTO
TEL. 531-1622

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY
FINANCIAL PLANNING UBEZPIECZENIA

Life insurance (na życie) • Disability (chorobowe)
• Mortgage (hipoteczne) Business (handlowe) RRSP •
Annuity (emerytura)

SOLIDNIE • TANIO • SZYBKO
ANDRZEJ KRYSIAK
Po bliższej informacji proszę dzwonić
biuro 226-6515 dom 858 - 0129

Montreal
ALEXANDER
transport
przeprowadzki
(także z Toronto i do Toronto)
TANIO SPRAWNIE
TEL. (514) 932-1075
lub
(514) 931-2240

MARGOR ELECTRIC
RESIDENTIAL
COMMERCIAL

Zakładanie nowych instalacji
elektrycznych, renowacja
Montaż i naprawa urządzeń elektronicznych
oraz elektrycznych

MAREK
TEL. 239-0868
METRO LICENCE E-1843

ARMADALE Meats Product (Mfg) Ltd.
1011 Haultain Court Unit 16/17
Mississauga, Ontario L4W 1W1
Tel 625-8326/27

Sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów mięsnych
bezpośrednio w masarni

**INCOME TAX SERVICE
FINANCIAL PLANNING**

ZOFIA ADAMCZYK, M B A
TEL. 822 - 6826

Zeznania podatkowe dla osób prywatnych i małych
przedsiębiorstw według najnowszych przepisów finansowych
Bezpłatne konsultacje i porady

FIRMA
ITPOL
CONSTRUCTION

- kompleksowe remonty i renowacje domy biura, sklepy
- fachowe porady oraz wyceny gratis
- ściany sufitu, prace wykończeniowe
- stolarka, malowanie, instalacje

TEL. (416) 271-7029

**EURO-AMERICAN
ELECTRICIAN INC**

RESIDENTIAL
COMMERCIAL
INDUSTRIAL

TEL. (514) 334-2966

**NETTOYEUR
PURE WHITE
CLEANERS**
2372 Jolicoeur St
MONTREAL, P.Q.
H4E1X8
TEL. (514) 768 - 3325

Usługi pralnicze, czyszczenie chemi-
czne, odbiór z domu klienta
transport, przeprowadzki, poczki
klienta na zamówienie do Polski i nie
tylko, oraz sprzedaż, dostawa i
wysyłka upominków na różne okazje

VOYTEK
MECHANICAL
CONTRACTING
Specialists in the
SALES INSTALLATION

REPAIRS
AIR CONDITIONING
HEATING
VENTILATION
HUMIDIFIERS
WRITTEN GUARANTEE
"ASK US ABOUT OUR SPECIAL
OFF-SEASON INSTALLATION
RATES"

756-3494

L.B. Construction

construction • renovation
roofing
carpenters • painting • parq. e.
aluminum siding

LES BARWINSKI
Ceny konkurencyjne!

**COMPUTERIZED
ACCOUNTING
BOOKKEEPING
&
INCOME TAX SERVICES**

TEL. (416) 762-5891

Fachowo i solidnie
• księgowość i rachunkowość
dla małych przedsiębiorstw
• wypełnianie formularzy

Zespół muzyczny
TRANSFER
z Hamiltonu

na wszystkie okazje

Repertuar znanych
i lubianych zespołów polskich
dla wszystkich generacji

TELEFON
Toronto 661 0215 i 766-5894
Kitchener 578 9235
Hamilton. 561-6955

**ENGINEERING
& INDUSTRIAL
MAINTENANCE**

Instalacje elektryczne
Podłączenia, naprawy urządzeń
elektrycznych i elektronowych
RESIDENTIAL COMMERCIAL
AND INDUSTRIAL
CAŁY TYDZIEŃ
TEL. 225-7226

Solidnie, tanio, sprawnie

ZESTY'S GOURMET DELI
polskie delikatesy w Mississauga (Clarkson)
wyszukane, smaczne i najwyższej jakości potrawy
urządząmy chrzciny, komunie, przyjęcia weselne itp.
zapewniamy sprawną, szybką obsługę
wykwalifikowanego personelu

Właściciele: Jadwiga i Gabriel Mencfeld
TEL. 823-1167

1900 Lakeshore Rd. W. Mississauga
na wschód od Southdown Rd. na Inverhouse Plaza
pon. środa 9-18" czwartek piątek do 19" sobota 9-18"

Montreal
**POLONIJNA KASA
KREDYTOWA**
65 Sherbrooke St. E. ste 103
TEL. 845 3534

oferuje Poloni na wyjątkowo dogodnych
warunkach wszelkiego rodzaju pożyczki
i najlepsze oprocentowanie za sumy
złożone w Kasie
poniedziałek środa 10-15
czwartek i piątek 10-20

HOMETARIO
REAL ESTATE LTD
ASSURANCE BROKERS LTD

- Kupno i sprzedaż nieruchomości wszelkiego rodzaju
- Ubezpieczenia na samochody - od ognia - kradzieży i inne

171 Roncesvalles Ave
Toronto
TEL. 531-3506

**INDEPENDENT
COMPUTER EXPERTS**

- Oprogramowanie
- konsultacje
- szkolenie
- przygotowanie resume

TEL. 742-1387

JUBILERZY
POLSKI ZŁOTNIK

zawadzamy o otwarcie nowego sklepu
złotniczego przy
87 Roncesvalles Ave
Toronto, Ont. M6R 2K6
WYKONUJEMY USŁUGI ZŁOTNICZE
grawerowanie
naprawa złota i srebrnej biżuterii
wyroby z powierzonego materiału wg życzeń
Klienta
naprawa zegarków

**KINGSWAY MEAT
PRODUCTS AND DELICATESSEN LTD**
HUBERT WESIERSKI, IVAN GRIGIC
2342 Bloor St. W. Toronto
TEL. 762 5365

ZAWIADAMIJĄ CAŁĄ POLONIĘ
o najwyższej jakości produkcji wędlin oraz mięsa wykrojonego
na życzenie klienta
Posiadamy również wysokiej jakości
wyroby garmazeryjne oraz delikatesy
CENY KONKURENCYJNE

**ELECTRICAL
CONTROL
ENGINEERING**

RESIDENTIAL COMMERCIAL
INDUSTRIAL

Zakładanie nowych, renowacja instalacji
elektrycznych
Montaż oraz naprawa urządzeń
elektrycznych
oraz elektro-przemysłowych

MAREK
TEL. 239-0868

**UNIVERSAL
HARDWOOD
FLOORING**

cyklinowanie nowych i starych
podłóg drewnianych, jak również
malowanie oraz instalowanie
wskiego rodzaju podłóg

NAJLEPSZE CENY
PRACOWNIA OBŁUGA

285 Scarlet Rd. Toronto M6N 4L1
TEL. 763-2270
ANDRZEJ ZAREMBA

THE FUTURE BAKERY
NAJLEPSZY W MIEŚCIE ŚWIEŻY CHLEB
dostarczamy do sklepów i do domu

739 Queen St. W
Toronto, Ont
TEL. 368-4235

**NOWO OTWARTE DELIKATESY
WARMIA**
zapraszają całą Polonię
na smaczne wędliny i mięsa wyrabiane na miejscu
specjalność kiełbasa warmińska
od 9 do 20-ej 6 dni w tygodniu
323 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.
TEL. 521-4861

LEKARZE, DENTYŚCI, APTEKI

BIO-ENERGO-TERAPIA
uspokaja, łagodzi bóle, uzdrawia
indywidualne 30-minutowe zabiegi w London i innych miastach przeprowadza
WŁADYSŁAW KREOWSKI
TEL (519) 438-1085
członek polskich brytyjskich i kanadyjskich towarzystw terapeutyicznych

DENTURE THERAPY CLINIC
JAN M. WISNIEWSKI, D.T.
Pierwsza polska protezownia dentystryczna
2337 Dundas St. W. Toronto M6R 1X6
(Bloor Dundas Square Building)
TEL (416) 533-8811

DENTYSTYCZNE PROTEZY
URSZULA L. BAUMAN, D.T.
4 Wall Ave., Toronto (Hwy 401 i Weston Rd.)
przyjmuje codziennie i w soboty
MÓWIAMY PO POLSKU
TEL (416) 245-7168

MARIA DAGNIEWSKA LECZY ZIOŁAMI
Lekarz z Polski z długoletnią europejską i amerykańską praktyką leczenia ziołami
przyjmuje
poniedziałki, wtorki i czwartki
2299 Dundas W., parter
TORONTO M6R 1X7
TEL (416) 537-7223 247-258

Zdrowie z życia
HERB LIFE
Działalność terapeutyczna, edukacyjna i promocyjna w zakresie terapii naturalnych i suplementacji diety.
DZIAŁALNOŚĆ TERAPEUTYCZNA, EDUKACYJNA I PROMOCYJNA W ZAKRESIE TERAPII NATURALNYCH I SUPLEMENTACJI DIETY.
DRAMA DOMAGOVA
TEL (312) 237-0853
P.O. Box 5482, Chicago, IL 60680-0482 U.S.A.

dr Iwona Jaeschke
lekarz rodzinny
uprzejmie zawiadamia o otwarciu gabinetu lekarskiego w
HAMILTON
przy 252 James St South pokój 103
TEL. 528-8398
godziny przyjęć od poniedziałku do piątku 9-17⁰⁰

UREK FOTOGRAFIA
PORTRET • ŚLUB • REPORTAŻ
TEL (416) 244-8903
ŚWIĄTECZNA OKAZJA
PORTRET PRZY CHOINIE W TWOIM DOMU
JERZY PAWLAK
Polecam polskie karty z życzeniami

ANKA & ETER
74 Bloor St. W. Toronto, Ont.
TEL 763-4444
Zapraszamy i portrety na różne okazje

doktor
Matthew Kuszewski
FAMILY PHYSICIAN
uprzejmie zawiadamia o otwarciu praktyki lekarskiej w Toronto przy 22 Roncesvalles Ave
Proszę dzwonić pod **531-8887**
Wszelkie porady medyczne, powypadkowe, rodzinne, stress-relaxing, psychoterapia, wizyty domowe

PAIN ACUPUNCTURE CLINIC

Wojciech Filipowicz, P. Ac
Member of Acup Foundation of Canada
Consultations Treatment
2299 Dundas St. W., Toronto Ont.
TEL (416) 537-7223

Dr. J. Wójcik
MEDYCYNA OGÓLNA
6000 COTÉ DES NEIGES 190
Montreal (w pobliżu szpitala St. Mary's i Jewish General)
TEL (514) 342-4522, 342-4525

dr Janina Dutkiewicz
FAMILY PHYSICIAN
zawiadamia o otwarciu gabinetu lekarskiego przy
3095 Glen Enn Dr ste 7
MISSISSAUGA
TEL 828-0038

Polska Księgarnia Wysyłkowa "OD NOWA"
oferuje najtańsze polskie książki w Kanadzie KATALOGI wysyłamy na życzenie
3950 Lawrence Ave. E Apt 506
TEL (416) 431-9882
Dla mieszkańców wschodniej części Toronto możliwość dostawy do domu

Porady astrologiczne
Horoskopy uśrednionowe
Prognozowanie przyszłości
Dobry partner
karty ziołowe
karty numerologiczne
TEL 292-3377

KSIEGARNIE
POLSKA KSIEGARNIA WYSYŁKOWA
posiada słowniki francusko-angielskie techniczne i inne; książki do nauki języków kulminarne młodzieżowe z bajkami, religijne, karty świecące
Montreal, P.Q. P. Box 647 N.D.G. H4A 3R1
TEL (514) 489-0396

INTERNATIONAL VIDEO SERVICE
Oferuje obsługę video w systemie amerykańskim na terenie Polski nagrywanie wszelkiego rodzaju spotkań uroczystości itp. od \$49
odtwarzanie kaset video we wskazanych miejscach w Kraju od \$29
Świąteczne video-listy i życzenia jedno- i dwustronne oraz wszelkie inne życzenia Informacje (416) 769-4366 całą dobę
OBSŁUGUJEMY CAŁĄ KANADĘ I USA
Visa • Master Charge

Dr Anna R. JAKUBOWSKA
lekarz rodzinny
z długoletnim doświadczeniem w chorobach skóry
uprzejmie zawiadamia o otwarciu gabinetu lekarskiego przy
5353 Dundas W. pokój 218 (tuż obok stacji metra Kipling)
TEL 234 0700
w dni powszednie (z wyj. wtorków) 18-21
soboty 10 15 249-262

dr Bogdan Pietraszek
rozpoczął praktykę lekarską w Toronto jako lekarz ogólny
t.j. 'Family Doctor'
w gabinecie przy
190 Fern Ave
naprzeciwko Credit Union
TEL 532 4317
przyjmuje od pon. do piątku 10 18
w soboty 10 13
ODBYWA TŁ Z WIZYT DOMOWY

COMPUTER DISTRIBUTING
121 Roncesvalles Ave Toronto Ont M6R 2K9
TEL (416) 531-8786
IBM PC/XT compatible
Kompletny system już od \$ 614

VANCOUVER, B.C.
i okolice
• sprzedaż i kupno nieruchomości
• porady hipoteczne
prosimy telefonować lub pisać
inż. Maciej Rola Roszkowski
Greta Roszkowska
dom (604) 437-3649
biuro (604) 872 0321
CENTURY 21 TRADEWIND REALTY
2710 Commercial Drive
Vancouver B.C. V5N 5P4
Cooperation & Referrals across Canada

Julia Korpała, L.L.M.
Adwokat z Polski z długoletnią praktyką
Udziała porad i pomocy we wszelkich sprawach na terenie Polski, m.in.:
małżeństwa przez pełnomocnika; rozwody w Polsce; wszelkie notarialne pełnomocnictwa do Polski; notaryjne; sprzedaż nieruchomości; darowizny; domów; gruntów; spadki; inne sprawy majątkowe w Polsce; oraz pisma do polskich sądów i urzędów
3290 Lakeshore Blvd. W.
TORONTO M8V 1M4
TEL 255-5954
po telefonicznym uzgodnieniu

Doświadczona KOSMETYCZKA Z POLSKI
zaprasza miłe Klientki do nowo otwartego salonu
Le Visage
(wejście przez Paris Studio)
2007 Bloor St. W.
TEL 766-0660

Jeżeli 30-40 tys. rocznie zarobione na part-time rozwiąże Twoje problemy dołącz do nas!
Zapewniamy szkolenie oraz całe niezbędne wyposażenie.
Mala inwestycja wymagana (pewny, szybki zwrot)
dzwoń pod 896-3078 lub 823-3362

nowo otwarty sklep
FINE PIANOS
oferuje sprzedaż nowych pianin i fortepianów znanych firm europejskich oraz słynnej firmy amerykańskiej Wurlitzer
NAJNIŻSZE CENY PEŁNA GWARANCJA
• MOŻLIWOŚĆ ZAKUPU NA SPŁATY
rowadzimy również wszelkie naprawy i strojenia pianin i fortepianów oraz udzielamy lekcji gry na pianinie
TEL 896-9782
35 Kings St. E. unit 16 Mississauga od godz. 10 do 19-tej

Polanta Interiors
• zabudowa pomieszczeń i planowa
• wyposażenie kuchni i łazienek
• mod. na dodatek do mieszkań
• nowoczesny sprzęt elektryczny
• drobna bluzetka
• uprzedni z impozantem
• zabawa
2888 Bloor Street W. Toronto, Ont. M6R 1W6

Apteka Wysyłkowa
• szybka i tania wysyłka leków z Europy, Japonii i Ameryki
• przyjmujemy i realizujemy zamówienia z całego świata
• wycena recept jest bezpłatna
EuroPak International
1339 Baseline Rd., Unit 5554
Ottawa, Ontario, K2C 3M1
CANADA tel 613/728 4446
LEKARSTWA DO POLSKI

MIRROR IMAGE TRANSLATIONS
Jan Welinsberg
226 Bayview St. Toronto, Ont. M5H 3E5
TEL (416) 238-0570

Lekcje gry
na pianinie i organach
oraz nauka teorii muzyki
Mam własny wyjątkowo wyposażony i w pełni profesjonalny gabinet.
Halina PANASIEWICZ
TEL. 251-6808

dr Jerzy Ochociński
z długoletnim doświadczeniem w schorzeniach stawów i kręgosłupa oraz komplikacjach pourazowych &
dr Paweł Ochociński
uprzejmie zawiadamiają o otwarciu gabinetów lekarskich w Toronto
2199 Bloor West
TEL. 762-4136

SYRENA TRAVEL LIMITED
1684 Queen Street West
TORONTO ONTARIO CANADA M6R 1B3
tel 1-416-533-9486
• SYRENA w służbie Polonii od 1957 roku
Oferujemy 1987 loty do Polski szybko i tanio
Chcesz odwiedzić rodzinę? Korzystaj z naszych usług
Polecamy ubezpieczenia dla odwiedzających Kanadę
Złatwiamy deklaracje dla osób potrzebujących wizę

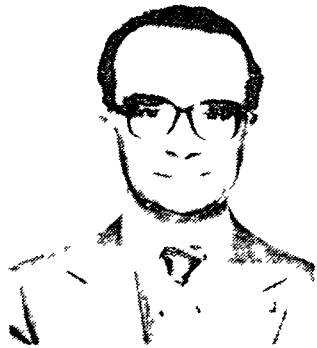
TOWARY DO POLSKI
* Można dowolnie zestawiać skład paczki
* Dostawa do domu odbiorcy ± 14 DNI
* Odbiorca nie ponosi żadnych opłat
* Nadawca otrzymuje potwierdzenie
* Dostawa z Europy Zachodniej
* Zamowienie minimum 4 kg, maximum 10 kg.

Ilość	Nazwa towaru	Cena CS/Razem
x1 kg	pomarańcze	2 90=
x1 kg	cytryny	2 90=
x1 kg	grejfruty	2 90=
x1 kg	mandarynki	2 90=
x1 kg	banany	3 40=
x1 szt	ananas świeży	3 90=
x1 szt	kiwi (jumbo)	0 90=
x1 szt	kokos (jumbo)	2 90=
x100g	czekolada mleczna	1 30=
x100g	czekolada orzech	1 30=
x100g	czekolada deser.	1 30=
x750g	chatwa	7 50=
x250g	kawa ziarnista	3 40=
x250g	herbata sypka	2 60=
x800g	kakao	6 80=
x450g	szynka w puszcze	5 80=
x1 kg	szynka wędzona	13 80=
x500g	rodzynki	3 40=
x250g	figi	2 00=
x250g	migdały	4 60=
x200g	daktyle	3 00=
x200g	wórki kokosowe	2 40=

Transport, dostawa, ubezpieczenie 5 50
Załączam Cheque Money Order Total CS
NADAWCA _____
ODBIORCA _____
Zamówienia **EUROPAK INTERNATIONAL**
1339 Baseline Road, Box 5554, Ottawa
Ontario K2C 3M1, Canada, tel 613/728-4446



Wesołych Świąt Bożego Narodzenia
Pomyślnego Nowego Roku
zyczy



HENRY A RASTON
SALES REPRESENTATIVE

Bus 532-4444 — Res 767-4022



Realtor

217 RONCESVALLES AVE
TORONTO ONT M6R 2L6

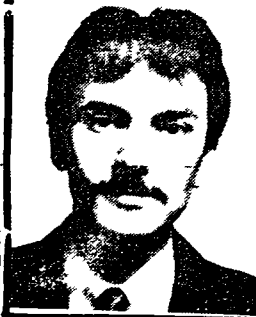
TOYOTA

TERCEL • COROLLA • CAMRY • CRESSIDA
• CELICA • SUPRA • VANS • TRUCKS

Przyjdź zobaczyć
nowe modele 88

w tym całkowicie zmienioną Corollę
DO ZOBACZENIA!

YONGE - LAWRENCE TOYOTA



3020 YONGE ST.
481 - 5216

(tuz obok przystanku metra)

JACK KLIMCZAK

Tel domowy
762 - 9421

QUEEN ELECTRONICS SERVICE

inż. Zbigniew Tarasiuk
zawładania
o otwarciu nowego zakładu
radiowo telewizyjnego
naprawiamy TV VCR stereo
komputery
naprawy u klienta
kupno-sprzedaż sprzętu
elektronicznego
NAJNIZSZE CENY
GWARANCJA
TEL (416) 531-5765

CARCARE

GASOLINE SERVICE STATION
fachową pomoc we wszelkich
sprawach związanych z proble-
mami samochodowymi
560 Evans Ave
(rejon 427 i Browns Line)
TEL. 255-3245

SAFETY

Auto Repairs
WIESŁAW SOKOŁOWSKI
3005 Bloor St. W
Etobicoke
TEL. 231 6996
Świadczymy usługi w zakresie mechaniki
samochodowej wszystkich marek oraz
wydajemy zaświadczenia potrzebne do
rejestracji samochodów
SZYBKO I SOLIDNIE

Zespół muzyczny
POSEJDON
w powiększonym składzie
oferuje Państwu
przyjemną dla wszystkich
muzykę na uroczystości
weselne, kamawałowe,
przyjęcia i zabawy.
Możliwość zatrudnienia
na ZABAWĘ
SYLWESTROWĄ
KITCHENER,
tel 578-9235
TORONTO, tel 661-0215

CRANKSHAFT SERVICE & SUPPLIES LTD

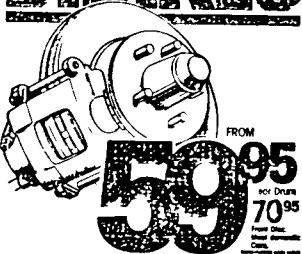
483 Dupont St.

kompletne naprawy,
przebieg układu
• zapłonowego (tuneup)
• kierownicy
• przedniego i tylnego
zawieszenia
• hamulcowego
oraz wszelkie inne
naprawy

POSIADAMY NA WYMIANĘ
WAŁY KORBOWE
rok gwarancji na części i
robociznę

537-2529
537-5857

BRAKES



Stan Ignakiewicz
Moe Jabouri

5-16

Kupujesz dzisiaj,
płacisz od lutego
SAMOCHOBY
NOWE I UŻYWANE

Wielka wyprzedaż
samochodów
DUŻE OBNIŻKI
OLD MILL
PONTIAC • BUICK

DAREK ZIELIŃSKI - nasz polski
przedstawiciel pomoże Wam
kupić nowy lub używany samochód.
Pomogę załatwić tanie ubezpieczenie
TEL. 766 - 2443
2500 Bloor St W. - Bloor/Jane

AUTO DRIVING SCHOOL THE HELPFUL PROFESSIONALS' WOJTEK ANT CZAK

Licencjonowany instruktor jazdy udziela lekcji
oraz przygotowuje do egzaminów państwowych
(Kat "G")

TEL (416) 259 - 9965 res , 536 - 5454 b
1651 Bloor Str W Toronto, Ont M6P 1A6

DOUBLER TRUCK DRIVER TRAINING

NAUKA JAZDY NA SAMOCHODACH CIĘŻAROWYCH
kategorii A ID

ocena umiejętności i doszkolenia dla kierowców
nauka od podstaw wraz z możliwością
dogodnych spłat
Registered and approved as a Private
Vocational School

2095 Weston Rd (na płd. od 401)



244-2725

ELŻBIETA (ELIZABETH) KORZYCKA

PRZEDSTAWICIEL
COOKSVILLE DODGE
CHRYSLER

290 DUNDAS ST E Miss
(pomiędzy Cawthra i # 10)
TEL bus (416) 279 3031
Res 625 1961



ZNIŻKA PIENIĘDZA do \$ 3000
na wybranych modelach. Odbierzmy wybór
PICKUP TRUCKS i VANOW
Model 1987 rodzinny samochód Shadow
• Nowe samochody mają gwarancję na 7 lat,
lub 15 tys km

TANIO I Z GWARANCJĄ



OFICJALNY PRZEDSTAWICIEL

KONTA WALUTOWE BONY
PACZKI Z OWOCAMI LEKARSTWA
SAMOCHOBY

BIURO PODRÓŻY

Tel (416) 532-3042



SAVE-O-WAY

OVERSEAS SERVICES
331 Roncesvalles Ave,
Toronto, Ont, M6R 2M8

Przeloty czarterowe i indywidualne do Polski, Europy i
innych krajów świata. Tanie ubezpieczenia i zaproszenia
dla wizytorów z Polski

**PACZKI
DO
POLSKI**

Juz od 5 lat

zapewniamy swoim Klientom pewny
i odpowiedzialny serwis wysyłkowy
na paczki morskie i lotnicze do
Polski i innych państw świata

BONUS!

Przy każdym zakupie biletu lot-
czego w naszym biurze
może wysłać bezpłatnie paczkę
morską o wadze do 10 kg

**DR BOŻENA
TROCZYŃSKA**
LEKARZ DENTYSTA
uprzejmie zawiadamia
o otwarciu gabinetu
dentystycznego
w HAMILTON
155 James Str. S.
suite 300
TEL 525 - 1854

Przyjmuje
od poniedziałku do czwartku



Irena Koper
Representative

265 Rimrock Rd Ste 205
Downsview Ontario M3J 3C6
Bus. 631-6523 Res. 267 8815

**UBEZPIECZENIA
WSZELKIEGO RODZAJU**



SOLIDNE POLSKIE MEBLE

Firma "Eurofum Ltd"
oferuje Państwu este-
tyczne meble dębowe
produkcji polskiej typu
"Swarzędz"

Oferujemy m in
• ścianki meblowe
(wall unit)
• serwantki
• komplety
myśliwskie
• kredensy

2011 Lawrence Ave
W unit 18
(między Jane a
Weston Rd)
Czynne codziennie
w godz. 9-5 po poł
sobota 9 rano-9
wieczór
ZAPRASZAMY!

ogłoszenia drobne

BIURO POMOCY SPOŁECZNEJ
30 Marmaduke Str
(budynek szkoły HOWARD PARK)
TEL 533-9471
Czynne pon., wtorki, czwartki i piątki, godz. 10 00-4 00
POMOC I PORADY WE WSZYSTKICH SPRAWACH
Legalizacja dokumentów i uwierzytelnianie podpisów

OGŁOSZENIA O PRACY

Wszystkie ogłoszenia osob oferujących pracę lub poszukujących pracy zamieszczamy bezpłatnie trzykrotnie
Ostateczny termin - poniedziałek, godz 3 00 po południu

Tel 743-5706

ZATRUDNIĘ murarzy natychmiast.
Tel. 456-5609

POTRZEBNI kierowcy do rozwożenia Piżmy z własnym samochodem. Tel. 785-5555

BABY SITTER housekeeper live in or out Near Subway Some English necessary Monday to Friday Tel. 487 5582, 656-2632

DOŚWIADCZONA kosmetyczka przyjeżdża w domu na Scarborough. Okolice Lawrence i Markham. Tel. 431 9923

DOCHODZĄCA pani potrzebna do opieki nad 3-letnią dziewczynką w Mississauga. Erinville Station Rd./Mc Bride. Tel. 270-0338

SPRZĄTANIE, gotowanie, również w week endy Tel. 266-4059 Dana.

INŻYNIER mechanik (Politechnika Warszawska) poszukuje pracy przy projektowaniu, komputerach, kreśleniu lub przy produkcji. Znajomość j. Angielskiego bardzo dobra. Tel. 481-5782 Paweł.

ELEKTRYK z doświadczeniem w instalacji elektrycznej i rocznym angielskim podjął pracę w zawodzie. Tel. 742-0068

POTRZEBNE pracownice do lekkiego montażu elektronicznego. Dorchester Electronics, 40 Fina Cres. Okolice Kipling/Horner

EXPERIENCED operator of general machine speaks polish no english 33 years old willing to except. night day, 746-4402 Morris (in English)

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu. Mississauga. Cavithra Rathburn. Tel. 273-5390

EXPERIENCED couple wanted for an apartment building 112 units, knowledge of maintenance and English required. Good salary + 2 bedroom apartment. TEL. 479-2729

KOBIETA poszukuje pracy chałupniczej. TEL. 748-9446, Rexdale.

OPIEKUNKA do rocznego dziecka od 10 do 4 potrzebna, 5 razy w tygodniu. Victoria Park/Danforth, tel. 755-4036 po godz. 4-taj.

POTRZEBNA dochodząca pani do 3,5-letniej dziewczynki. Okolice Don Valley 1 York Mills. TEL. 445-6810

ODPOWIEDZIALNA, doświadczona, niepaląca ze stałym pobytem w Kanadzie zapiekuje się dziećmi w kulturalnym domu, z zamieszkanem na miesiąc. Tel. 428-0169

NOWO PRZYBYŁY poszukuje pracy TEL. 253-0687

10-12

10-12

10-12

10-12

10-12

10-12

10-12

10-12

10-12

10-12

10-12

10-12

10-12

10-12

10-12

POTRZEBNY pomocnik do układania płytek ceramicznych, musi mieć zezwolenie na pracę. Dzwonić wieczorem. Tel. 273-4540. Prosić Romana.

POTRZEBNI ludzie do zmywania naczyń i jedna osoba do kafeterii w hotelu Valhalla Inn, mała znajomość angielskiego pomocna. Tel. 239-2391 Prosić Toni Toma, manager

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu. Okolice Hurontario and Hanson Rd. Tel. 279-4826

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w własnym domu. Róg Eglington i Kennedy Tel. 751 2711

POSZUKUJĘ energicznej osoby do pracy umysłowej w dowolnie wybranym wymiarze godzin. Proszę dzwonić 961 2825

KUPIĘ niedrogi, używany rower do ćwiczeń. Tel. 621 1584

POTRZEBNE kobiety do produkcji tytoniowej od zaraz. Praca w fabryce na jedną zmianę od 9 do 5 po poł. Okolice Finch i Midland. Proszę się zgłaszać osobiście do właścicieli. 70 Silverstar Blvd. Unit 121 AKA BA Tel. 299-0758

FIRMA Importowo-Exportowa w Vancouver B.C. poszukuje doświadczonych handlowców ze znajomością języka polskiego, angielskiego i niemieckiego. Emeryci mile widziani, w dowolnych godzinach pracy. Pisz do P.O.Box 91401, West Vancouver, B.C. V7V 3P1

PANI przybyła z Polski lat 35 lubiąca dzieci, szuka jakiegokolwiek pracy. Tel. 238-0447

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu, w Mississauga, Dundas i Hurontario. TEL. 272-0880

PRZYJMĘ kierowcę z klasą A z kilkuletnią praktyką. TEL. 453-5395

"A" Class truck driver podjął pracę. TEL. 849-7173, proszę dzwonić po 5 po poł.

POTRZEBNE krawcowe. TEL. 738-0095

GUYS & GALS WHO INSIST ON A HIGHER THAN AVERAGE INCOME, HAVE FUN MEET PEOPLE, AND EARN HIGH DOLLAR COMMISSIONS SELLING AN EDUCATIONAL PROGRAMS AT SHOPPING MALLS TRADE SHOWS, FAIRS AND IN HOMES BY APPOINTMENT ONLY PHONE SANDY OR EVA AT 233 3297 FULL AND PART TIME POSITIONS AVAILABLE

MŁODY mężczyzna szuka pracy w okolicy Scarborough. TEL. 449-2535

TORONTO Humane Society szuka pracownika na stanowisko maintenance. Pierwsze 3 miesiące 7 dol. na godz. Dental plan, benefits. Praca od niedzieli do czwartku. Sporo nadgodzin. Musi mieć prawo jazdy. TEL. 392-2273, prosić Peter

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w własnym domu. Okolice Lakeshore i Superior TEL. 255-9851

FIRMA budowlana zatrudni murarzy na stałe. Wymagane roczne doświadczenie w Kanadzie. Proszę dzwonić wieczorem. TEL. 534-5653

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w wieku 0 do 6 lat u siebie w domu, gorące obiady bardzo dobre warunki. Mississauga, Bloor i Dixie. TEL. 625-6175

BABY SITTER housekeeper some English necessary To live in. 5 day a week 9 5. TEL. 656-6968, 881 3486

PISZĘ na maszynie po polsku i po angielsku, wprowadzam teksty na komputer. Thumaczę teksty w obu językach. Prosić Dankę. TEL. 251 5749

POTRZEBNY dobry tokarz w Brampton, język angielski niekonieczny. TEL. 452-0485, prosić Edwarda

POSZUKUJĘ pracy jako malarz. TEL. 253-5420, Jerzy

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu. Okolice Roncesvalles. TEL. 534-2642

POMOC do przedszkola, przygotowanie posiłków, pół etatu. Proszę dzwonić wieczorem. TEL. 766-8128

WYNAJMĘ samodzielne mieszkanie. Pokój, kuchnia, łazienka w suterenie. Tel. 741-8821

POKÓJ do wynajęcia umeblowany z używalnością kuchni, dla pracującego pana. TEL 536-3799

POKÓJ do wynajęcia w Mississauga. TEL 274 4617

MIESZKANIE WŁASNOŚCIOWE w Polsce 48.6 m w Starachowcach na sprzedaż. Dzwonić. 277 9729

SPRZEDAM tanio ładną i solidną kurtkę z niebieskiego lisa, w średnim rozmiarze, nowa przez 1 sezon. Cena do uzgodnienia. TEL. 255-9851

SPRZEDAM Pontiac Firebird 77 rok oraz Ładę 82 r. Ceny do uzgodnienia. TEL. 283-5180

POSZUKUJĘ apartamentu 2-sypialnowego w okolicy High Park lub w Etobicoke. TEL. 255-3985

KILKA PROPOZYCJI. NOWE MOZLIWOŚCI.

Bardzo dobry lub dodatkowy dochód
Szukamy osob z doświadczeniem dystrybutorskim (selesman) lub bez doświadczenia
Dowolny, nie limitowany czas pracy Łatwe i proste możliwości posiadania własnego biznesu Tylko opłata kart członkowskich na rok Do wyboru 56 dolarów, 106 50 dolarów, 199 00 dolarów
Rejestracja biznesu bez dodatkowej opłaty
Tel.: 234-8192

UWAGA WŁAŚCICIELE BIZNESÓW!
Usługi, restauracje, sklepy i inne
Możliwość zwiększenia dochodu Roczna reklama Twojej firmy wśród bardzo szybko wzrastającej liczby członków klubu Opłata tylko \$99 50 na rok

BRAND CANADA CREDIT JEWELLER
właściciel: Stefan Stefanowski
Własne modele zegarków Suwona 30%
Wynosi za miesiąc już od \$20 na godzinę
4-letni zniżka cen na wyrobki z suwony
Własna produkcja zegarków i biżuterii
Inwestycja, sprawnie obsługa
1544 Bloor St. W., Toronto, Ont.
TEL. (416) 533-7881

POSZUKUJEMY 1000 OFERT PIĘKNYCH POLEK zamieszkałych w Polsce w Kanadzie, Europie.
Wydajemy co 3 miesiące nowe foto albumy.
Panie zainteresuj się ofertą panów z Kanady USA, Australii Nowej Zelandii PISZCIE DO NAS załączając \$1 na opłaty pocztowe
EWA POL - Bureau
Port Coquitlam, B.C.
Box 306
V3C 4K6 Canada

h
HERZING INSTITUTES CAREER COLLEGE umożliwi Ci uzyskanie dyplomu w specjalnościach:
- computer operations
- computer accounting
- computer electronics
- legal secretarial
- medical secretarial
- office automation secretarial

Polskie Biuro Pomocy Socjalnej
30 Marmaduke, Szkoła Publiczna Howard -
BĘDZIE NIECZYNNE od 21 grudnia 87 do 1 stycznia 88

1980 Van Chevrolet 83 tys. km
Piękne wnętrze, wyłożone brązowym i beżowym aksamitem, sofa bed na 2 osoby Cena 4300,00
Tel 624 2489

SPRZEDAM samochód 77 rocznik Buick La Sable 8 cylindrowy, automatyczna skrzynia biegów, klimatyzacja, w pełni wyposażony, w dobrym stanie Cena 850 dolarów TEL 622-6521 po godz. 4 po poł

DOMOWE PIEROGI na zamówienie Odbiór w Rexdale W różnych cenach do 3 dolarów za tuzin.
Tel 746 - 3488

UWAGA Polonia w Toronto i okolicy
POLISH ALLIANCE TORONTO CREDIT UNION LTD.
2150 Bloor St. W. (wejście od wschodniej części budynku)
TEL 762-9523
CODZIENNIE od 10 do 2 30 po poł i od 7 30 do 9 wiecz.
SOBOTY od 10 30 do 12 30 po poł

Konta depozytowe...	5 1/4 %	rocznie
Specjalne konta depozytowe... (minimalny depozyt \$ 5.000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	4 3/4 %	rocznie
3-miesięczne certyfikaty...	7 0 %	rocznie
3-miesięczne certyfikaty... (min. 100 tys.)	8 0 %	rocznie
6-miesięczne certyfikaty...	7 0 %	rocznie
6-miesięczne certyfikaty... (min. 100 tys.)	8 0 %	rocznie
1-letnie certyfikaty...	8 1/4 %	rocznie
1-letnie certyfikaty... (min. 100 tys.)	9 1/4 %	rocznie
3-letnie certyfikaty...	8 1/2 %	rocznie
3-letnie non-redeemable RRSP...	8 1/2 %	rocznie
Pożyczki personalne	14 %	rocznie
Pożyczki hipoteczne... (\$ 50 000 pożyczki ubezpieczone na życie)	11 3/4 %	rocznie
Line of credit...	14 3/4 %	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

Ola, lat 25, 164/58
oczy niebieskie
blondynka, wyk. średnie

Słoneczna dziewczyna

Firma Sunshine specjalizująca się w usługach matrymonialnych, przygotowała katalog, w którym zamieszcza zdjęcia pań i panów z Kanady i z Polski pragnących wstąpić w związku małżeński
W ramach reklamy zgodziła się nam te zdjęcia udostępnić do publikacji. Będziemy wdzięczni co tydzień zamieszczać podobiznę pięknej Polki. Może przez Echo znajdzie ją szczęśliwy wybrańiec losu?
Pytania i zgłoszenia w tej sprawie prosimy kierować wyłącznie na firmę SUNSHINE

Międzynarodowe Biuro Matrymonialne
SUNSHINE
Panie i Panowie!
Posiadamy ponad 300 ofert pań i panów głównie z Polski również z Kanady USA i Europy
Piszcie do nas po Fotokatalog 1987 oraz informator załączając \$ 5 00
P O Box 11 Station D
Scarborough Ont Canada
M1R 4Y7

PREZENT NA GWIAZDKĘ
Bransoletki ręcznie wykonane ze skóry
Artystyczny wyrób
J R FASHION
1544 Bloor Str West
TEL 533 - 8881

O KAZJAI Najnowszy KABARETON - OPOLE 87

• Pierwszy raz w Kanadzie
• Blisko 3-godzinna kasetka VHS a na niej - rewia polskiej satyry, piosenki mody
• Występują najpopularniejsi polscy wykonawcy kabaretowi Bogdan Smolen, Andrzej Zaorski, Janusz Rewinski, Jan Kaczmarek, Krzysztof Jaroszyński, Krzysztof Daukszewicz, "Wały Jagiellonskie", kabarety "Elita 1 Pod spodem 1 inni" oraz najpiękniejsze polskie modelki

KASETA W CENIE \$ 35 BĘDZIE DO NABYCIA W NASTĘPUJĄCYCH SKLEPACH
• "Polski Złotnik" 87 Roncesvalles Ave
• W cukierni Panu Granowskiej
• W delikatesach "Warmia Deli" 323 Roncesvalles Ave.
• W delikatesach "Krakus" 1570 Bloor St. W
• W salonie fryzjerskim "Pans Studio" 2007 Bloor St. W

METALOPLASTYKA

PIELĘGNOWANIE STARYCH, POLSKICH TRADYCJI "JACEK" METAL ART

wykonuje ręcznie na metalu: złoto srebro brąz miedź złocona i srebrzona cyna wg starych technologii (praktyka na Jasnej Górze)
kopie zabytkowych przedmiotów jak np. ordery broń herby rodowe kapliczki podróżne szkaplerze rynglały w tym Konfederatów Barskich świeczniki lampy itp (oraz konserwacja)
miniatury przedków i współczesne obrazy oraz ich konserwacja
grawerowanie biżuteria artystyczna
TEL (416) 635-7893
2755 Jane St # 1010
Toronto, Ont
M3N 2H6

UMOWY HIPOTECZNE • AKTY NOTARIALNE • ZAPROSZENIA I INNE DOKUMENTY PO POLSKU I ANGIELSKU • LISTY URZĘDOWE I PRYWATNE • ŻYCIORYSY • WYPEŁNIANIE FORMULARZY O PRACĘ
Tłumaczenia z polskiego, francuskiego, niemieckiego, hiszpańskiego, rosyjskiego i szwedzkiego
Global Communications
TEL. (416) 588-3007

Special thanks to RUTH GRIER MPP member of Provincial Parliament for Etobicoke Lakeshore and her Staff Officer Lynn for helping me to cut through burocratic tape
Richard Sieramski



SPORT

Pechowy Mirek

Jak już wspominałem w "Rubryce sportowej", ciężkiej kontuzji doznał utalentowany bramkarz reprezentacji olimpijskiej - Mirosław Dreszer. Na co dzień jest on zawodnikiem GKS Katowice. Ostatnio w "PS" ukazał się wywiad z tym pechowym zawodnikiem. Oto fragmenty

5 LISTOPADA 1986 roku - szwajcarskie miasteczko Sion. Na miejscowym stadionie o wdzięcznej nazwie "Tourbillon" jedynastka gospodarzy, FC Sion, walczy o awans do ćwierćfinałów Pucharu Zdobywców Pucharu z GKS Katowice. W 53 min tego spotkania dochodzi do zdarzenia, które zdaniem wielu obserwatorów przesądziło o porażce Katowic 0:3. Po ostrym dosrodkowaniu Szwajcar, Dominique Cina, zaatakował polskiego bramkarza, Mirosława Dreszera. Obaj zderzyli się w powietrzu, po czym Dreszer doznał kontuzji w tym starciu nie mógł już dojść do siebie. Po odwiezieniu do szpitala bramkarzowi Katowic musiano zoperować ciężko uszkodzoną śledzionę.

28 listopada 1987 roku - stadion Wojska Polskiego przy ul. Łazienkowskiej w Warszawie. Reprezentacja olimpijska rozgrywa ostatni sparing przed odlotem na eliminacyjny mecz do Grecji, z rezerwami Legii. W bramce olimpijczyków stoi piłkarz GKS Katowice, Mirosław Dreszer. Wkrótce po wznowieniu gry po przerwie pod bramką kadrowiczów zderzyli się dwaj piłkarze. Obserwujący grę z trybun słyszą głośny trzask. Dreszer wije się z bólu, zaś po kilku nastu minutach karetka zostaje odwieziona do szpitala. Okazało się, że jego lewa noga została złamana.

W ciągu jednego roku zawodnikowi GKS przytrafiły się dwie ciężkie kontuzje. Każdy przyzna - Dreszer jest największym pechowcem w naszej lidze. Piłkarza górniczej drużyny z Katowic odwiedzam szesć dni po wypadku na stadionie Legii. Leży na oddziale ortopedii Szpitala Śródmiejskiego przy ul. Solec.

- Czuję się, jakbym występował w głównej roli francuskiego filmu "Pechowiec", którą gra znakomity aktor Pierre Richard - z uśmiechem mówi na powitanie Mirosław Dreszer.

- Widzę, że mimo wszystko humor panu dopisuje. Inni na pana miejscu byłoby bardzo załamani, przechodząc w ciągu trzynastu miesięcy dwie ciężkie operacje.

- Trzy - prostuje zawodnik.

- W grudniu ubiegłego roku, już po usunięciu śledziony, musiałem się poddać operacji małego palca ręki. Po wielu urazach wyginał się we wszystkie strony. Teraz jest sztywny.

Wracając do pytania: Nie mogę być załamany, zresztą to nie miałyby najmniejszego sensu. Mam dopiero 22 lata, mogę więc jeszcze długo z powodzeniem grać w piłkę. Oczywiście, doskonale zdaję sobie sprawę, że czeka mnie ciężka praca, bym mógł dojść do pełnej sprawności fizycznej. Tak, jak przed rokiem, będę musiał zaczynać od zera. Chyba jednak powrót na boisko po tej operacji będzie jeszcze trudniejszy.

- Jak doszło do złamania nogi?

- W pierwszej połowie sparingu z rezerwami Legii praktycznie rywal nie oddał żadnego strzału na bramkę. Piłkę miałem w rękach, bodaj że trzy razy, ale po podaniach od kolegów z drużyny. Po przerwie przeciwnicy przeprowadzili pierwszą groźną akcję w tym spotkaniu. Piłkę ładnie podano w uliczkę między dwóch naszych obrońców, więc rzuciłem się, by ją złapać. Nadbiegający kolega z obrony przeskoczył nade mną, natomiast piłkarz Legii, nawet nie zauważyłem - który, wykonał tzw. saniem. Myślałem, że wślizgiem dosięgnę piłki. Rozległ się trzask, jakby ktoś wystrzelił z korkowca. Zdążyłem spojrzeć na nogi przeciwnika, trafił mnie idealnie. Od razu wiedziałem, że nastąpiło złamanie. Lewa noga leżała normalnie, ale

stopa była odwrócona w drugą stronę. Doznałem szoku, chwyciły mnie dreszcze - normalne objawy po takiej kontuzji.

Proszę, tak wyglądało złamanie - zawodnik pokazuje kliszę rentgenowską - a podczas operacji nogę połączono blachą i gwóźdźkami. O, tak teraz wygląda.

- Jak pan sądzi, dlaczego tak pech przytrafia się właśnie panu?

- Mój ojciec uważa, że jak na bramkarza to gram za inteligentnie. Stąd, jego zdaniem, biorą się moje kontuzje. Twierdzi, że na meczu w Szwajcarii wyszedłem do dosrodkowanej piłki idealnie "tak, jak w książce jest napisane". Gdyby moja interwencja była mniej czysta, nie wylądowałbym w szpitalu. Chyba ojciec ma rację. Myślę, że wraz z wiekiem nabiorę właściwego doświadczenia i każdą piłkę będę oceniał inaczej.

- Panie Mirku - czy nie boi się pan, że po tych ciężkich kontuzjach zostanie pewien uraz psychiczny?

- Ja już mam taki charakter, że jestem mocny psychicznie. Gdy wrócę na boisko, będę pewny siebie. Chodzi tylko o to, aby się dobrze przygotować fizycznie. Na razie czeka mnie jakieś 12 tygodni w gipsie, a potem rehabilitacja. Raczej jest pewne, że w rundzie wiosennej jeszcze nie zagram.

Mam nadzieję, że to moja ostatnia szpitalna przygoda w piłkarskiej karierze. Przecież kiedyś wreszcie ten koszmar musi się skończyć i kontuzje będą mnie omijały.

REAL-BAYERN przedwczesnym finałem

W ubiegłą środę odbyło się losowanie pucharów europejskich. Los spłatał figla i już w ćwierćfinale Pucharu Europy dojdzie do meczu na szczycie Real Madryt - Bayern Monachium.

W ubiegłej edycji PE górą był Bayer, który wyeliminował Hiszpanów w półfinale. W innych meczach Pucharu Europy spotkają się

Glasgow Rangers - Steaua Bukareszt
Bordeaux - PSV Eindhoven
Glasgow Rangers - Steaua Bukareszt
Benfica Lizbona - Anderlecht Bruksela

PUCHAR ZDOBYWCÓW Pucharów

Ajax Amsterdam - Young Boys Berno
Rovaniemi - Olympique Marsylia
FC Atlanta - Sporting Lizbona
Dynamo Mińsk - Mechelen

* Czechosłowacja wygrała piłkarski turniej w Malazji, pokonując w finale Koreę Północną 3:2.

SZWEDZI ZDOBYWCAMI DAVIS CUP

Tenisowa reprezentacja Szwecji, mimo że występowała w osłabionym składzie (kontuzja Edberga) nie dała najmniejszych szans zespołowi Indii, w finale Davis Cup, rozegranym w Goeteborgu (Szwecja). Było to już czwarte zwycięstwo Szwecji w historii Davis Cup, jako że wcześniej triumfowali w roku 1975, oraz w latach 1984/85. Oto komplet wyników:

M Wilander - R Krishnan 6-4, 6-1, 6-3

A Jarryd - V Amritraj 6-3, 6-3, 6-1

M Wilander/J Nystrom - A i V Amritraj 6-2, 3-6, 6-1, 6-2

A Jarryd - R Krishnan 6-4, 6-3

M Wilander - V Amritraj 6-2, 6-0

KOLEJNE WYRÓŻNIENIE DLA JOHNSONA

25-letni B. Johnson po odebraniu nagrody na sportowca roku 1987 w Kanadzie (po raz drugi z rzędu), wyjechał na tydzień do Monako, gdzie wziął udział w uczynnym balu, zorganizowanym przez księcia Alberta dla wszystkich 55 mistrzów i rekordzistów świata w lekkoatletyce.

ZNAKOMITA POSTAWA HOKEISTÓW KANADY

Bardzo dobrze spisują się hokeiści kanadyjscy w tradycyjnym turnieju "Izwestia", rozgrywanym w Moskwie. Po ostatnich zwycięstwach ze ZSRR 3:2 i RFN 2:1, hokeiści "klonowego liścia" objęli prowadzenie w tabeli z 6 pkt (bramki 9:8). Drugie miejsce zajmuje ZSRR 5 pkt (20:10), a trzecie Szwecja 5 pkt (9:8).

* 26 grudnia rozpoczyna się w Moskwie hokejowe mistrzostwa świata juniorów. Polska w pierwszym meczu zmierzy się z USA, a Kanada ze Szwecją.

Foreman chce walczyć z Tysonem!

Były bokserski mistrz świata w wadze ciężkiej - Georg Foreman kontynuuje swoją wspaniałą passę, po powrocie do "zawodowego cyrku". 39-letni bokser odniósł kolejne, piąte zwycięstwo, tym razem w 3 rundzie z Rocky Sekorskim. Po walce Foreman powiedział: "Teraz chcę walczyć z Mike Tysonem. Potrzebuję 6 miesięcy na przygotowanie i mogę walczyć".

Trochę chyba przesadza, by był mistrz pięści Tyson (o którym już w najbliższym numerze "Kulis sportu") jest obecnie poza zasięgiem dla jakiegokolwiek boksera, dlatego słowa Foremana, należy traktować jako zwykłe przechwałki, chyba że George na "stare lata" chce sprawdzić miękkość bokserskiej maty.

WIADOMOŚCI AGENCYJNE

* Turniej skoków narciarskich na 90 m skoczni w Sapporo wygrał Fin Nykanen zdobywając 202,4 pkt. (112,5 - 103,5 m). Drugi był J. Parma - 163,1 pkt (96,5 - 97,5), a trzeci S. Taellberg - 158,7 (93 - 100).

* Kolejny sukces w Pucharze Świata zanotował włoski alpejczyk Alberto Tomba, wygrywając slalom specjalny w Kranskiej Górze (Jugosławia) z czasem 1 min 46,35 sek. Drugi był kolejny Włoch R. Pramotton (1:46,95), a trzeci Austriak G. Mader (1:47,27).

* Slalom gigant kobiet zaliczany do Pucharu Świata wygrała Francuzka C. Quittet z czasem 2 min 27,32 sek. Drugie miejsce zajęła Szwajcarka V. Schneider (2:27,48), a trzecie jej rodaczka F. Gini (2:28,04).

KOSZYKÓWKA

I liga kobiet

Start Lublin - Stal Brzeg 88:75
Lech Poznań - Włókniarz Pab 56:82
Ślęza Wrocław - ŁKS Łódź 63:73
ROW Rybnik - AZS Poznań 58:57
AZS Kat. - Olimpia Poznań 57:80
AZS Katowice - AZS Poznań 67:58
ROW - Olimpia 46:44
Lech - ŁKS 76:81
Start - Spójnia 78:84
Ślęza - Włókniarz 67:68
Wisła - Stal 104:74

TABELA

1	Wisła	15	2	32	1532-1179
2	Włókniarz	15	2	32	1482-1115
3	ŁKS	11	6	28	1407-1273
4	Olimpia	11	6	28	1252-1215
5	Spójnia	11	6	28	1366-1326
6	Ślęza	10	7	27	1243-1227
7	Lech	8	9	25	1230-1253
8	Start	7	10	24	1237-1258
9	ROW	6	12	22	1038-1365
10	AZS Poznań	4	15	21	1183-1352
11	AZS Kat.	3	16	19	1055-1359
12	Stal	2	17	18	823-1482

I liga - mężczyźni

AZS Koszalin - Wisła Kraków 85:79
Zastal Ziel G - Legia W-wa 102:80
Lech Poznań - Stal Bobrek Byt. 123:73
Resovia Gwardia Wrocław 84:83
Śląsk Wrocław - Zagłębie Sosn 99:57
Stal Stalowa Wola - Gornik Wał 79:76
Stal St. Wola - Gwaria Wr 95:83
Resovia Gornik 78:77
Lech Poznań - Wisła Kraków 94:71
AZS Koszalin - Stal Bobrek 81:72
Zastal - Zagłębie 108:80
Śląsk Legia 84:79

TABELA

1	Lech	13	2	28	1536-1274
2	Gwardia	10	5	25	1387-1293
3	Wisła	8	7	23	1304-1333
4	Zagłębie	8	7	23	1153-1197
5	AZS	8	7	23	1277-1282
6	Stal Bobrek	8	7	23	1246-1300
7	Śląsk	7	8	22	1264-1249
8	Stal Sw	7	8	22	1259-1370
9	Gornik	6	9	21	1229-1199
10	Zastal	6	9	21	1245-1215
11	Legia	5	10	20	1332-1380
12	Resovia	4	11	19	998-1132

BOKS

I liga

Gwardia W-wa - Gornik Sosn 10:10
Bron Radom - Czarni Stupsk 16:4
GKS Jastrzębie - Igloopol Dębica 13:7
Olimpia Poznań - Legia W-wa 10:10

Tabela I ligi

1	Gornik Sosn	7	11	81	59
2	Legia W-wa	7	9	74	66
3	Gwardia W-wa	7	8	72	68
4	Igloopol Dęb	6	7	80	40
5	GKS Jastrzębie	7	6	65	70
6	Czarni Stupsk	7	6	61	77
7	Bron Radom	6	5	57	63
8	Olimpia Poz	7	2	48	92

HOKEJ

I liga

Polonia Byt. - Podhale Nowy Targ 5:0
Naprzód Janów - GKS Tychy 4:5
Stoczniowiec Gd. - Zagłębie Sos 2:5
ŁKS Łódź - Unia Oswięcim 9:1
Cracovia - GKS Katowice 4:0
ŁKS Cracovia 7:4
Podhale - Naprzód 5:1
Katowice - Unia O 2:5
Zagłębie - Polonia 2:3
GKS Tychy - Stoczniowiec 9:3

„Spokojni”

1	Polonia	42	2	141-46
2	GKS Tychy	29	15	125-82
3	Naprzód	27	17	103-73
4	Zagłębie	25	19	89-73
5	Podhale	21	23	90-78
6	Stoczniowiec	18	26	64-108

„Niepewni”

7	GKS Katowice	18	28	76-100
8	Cracovia	16	30	74-84
9	Unia	16	30	72-121
10	Łódzki KS	12	34	70-142

Rubrykę sportową zredagował Adam POLAŃSKI